

TVARIO GYVENSENOS STRATEGIJA

2023 M.
VEIKLOS
ATASKAITA

Europos
investicijų bankas | Grupė

TVARIO GYVENSENOS STRATEGIJA

**2023 M.
VEIKLOS
ATASKAITA**

Europos
investicijų bankas | Grupė

**Europos investicijų banko grupės 2023 m. veiklos ataskaita
„Tvarios gyvensenos strategija“**

© Europos investicijų bankas, 2024
98-100, boulevard Konrad Adenauer
L-2950 Liuksemburgas

Visos teisės saugomos.

Visus klausimus apie teises ir licencijas siųsti adresu publications@eib.org.

Daugiau informacijos apie EIB veiklą rasite mūsų interneto svetainėje www.eib.org.
Be to, galite kreiptis adresu info@eib.org. Gaukite mūsų el. naujienlaiškį www.eib.org/sign-up.

Išleido Europos investicijų bankas.
Spausdinta ant FSC® popieriaus.

TURINYS

- 4 **PIRMINKĖS ŽODIS**
- 6 **2023 M. RODIKLIAI** Duomenys apie skolinimą ir poveikį
- 8 **EIB JŪSŲ ŠALYJE** Skolinimas pagal šalis
- 10 **EIB JŪSŲ PASAULYJE** Skolinimas už Europos Sąjungos ribų
- 12 **KURIAME PROVERŽIO TECHNOLOGIJAS**
 - 14 Vokietija. Kai dokumentų pildymas – gyvybės ar mirties klausimas
 - 15 Ispanija. Mokslinė fantastika tampa mokslo faktu
 - 16 Nyderlandai. Besiplečiantys žiedai
 - 17 Europos technologijų lyderių iniciatyva. Rizikos kapitalas įmonių veiklos plėtrai finansuoti
 - 18 Italija ir Airija. Inovacijos, apie kurias turėtumėte išgirsti
 - 19 Lenkija. Zondavimas krūties vėžiui nustatyti
 - 20 Ispanija. Varoma saulės energija
 - 21 Italija. Gražiai, gerai ir greitai
 - 22 Nyderlandai. Viščiukų egzekucijos bus nutrauktos
- 24 **KURIAME ŽALIAJĄ EUROPA**
 - 26 Lenkija. Žalia ir humaniška
 - 27 Nyderlandai. Tvari ligoninė
 - 28 Belgija. Anglimi mintantys mūro blokai
 - 29 Graikija. Dirbti su gamta, o ne prieš ją
 - 30 Ispanija. Šviežias sumanymas
 - 32 Čekija, Slovakija, Vengrija ir Rumunija. Gigavatas ant stogo
 - 33 Ispanija. Europos tinklo modernizavimas
- 36 **KURIAME LYGYBĘ UŽTIKRINANČIĄ INFRASTRUKTŪRĄ**
 - 38 Italija. Skatiname mokytis, taupome energiją
 - 39 Ispanija. Mokyklos priemiesčių gyventojams
 - 40 Vokietija ir Italija. Nauji traukiniai, naujos linijos, naujos technologijos
 - 42 Prancūzija. Įkrauname baterijas
 - 43 Nyderlandai. Riedėkit su robotais
 - 44 Bulgarija ir Portugalija. Visi ant denio!
 - 46 Lietuva. Gamtos greitkeliai
 - 47 Ispanija. Keičiant požiūrį į priekabiavimą
- 48 **KURIAME ŽALIAJĄ IR TEISINGĄ PASAULĮ**
 - 50 Išsamiai apie Keniją. Žalioji modelis Afrikoje
 - 54 Ukraina. Niekada nepaliksime jų vienu
 - 56 Išsamiai apie Egiptą. Mažos įmonės prie didelės upės
 - 60 Serbija. Žalioji X faktorius
 - 62 Marokas. Po žemės drebėjimo
- 64 **SVARBIAUSI SKOLINIMOSI RODIKLIAI. IŠ KUR GAUNAMA LĖŠŲ**
 - 65 Kad blokų grandinė būtų žalesnė
- 66 **2024–2026 M. GRUPĖS VEIKLOS PLANO AKCENTAI**
 - 67 Valdymas

PIRMININKĖS ŽODIS

Strategijoje pateikiami brėžiniai, matmenys ir pastabos. Mūsų metinėje veiklos ataskaitoje „Tvarios gyvensenos strategija“ vaizdžiai **pasakojama** apie Europos investicijų banko projektų naudos gavėjus. Joje pateikiami duomenys apie didžiulį mūsų investicijų **mastą** ir paskolų svarbą kiekvienam paramos gavėjui. Ataskaitoje **atkreipiamas dėmesys** į ES politiką ir ekspertines žinias, padedančias priimti sprendimus dėl visų mūsų investicijų.

Europos investicijų banko tvarios gyvensenos strategija Europai grindžiama inovatyvios ateities, žaliosios ateities ir lygiateisės ateities vizija, kuri nesibaigia ties Europos Sąjungos sienomis. Šioje ataskaitoje pateikiama išsami dirbtinio intelekto, sveikatos priežiūros ir biotechnologijų techninės raidos analizė, kuria grindžiamos mūsų investicijos į perversmą keliančias naujas technologijas. Joje pristatomas mūsų įsipareigojimas kurti žaliąją ekonomiką ir remti naujas švarių technologijų idėjas, kurių išties labai reikia norint suvaldyti klimato kaitą visame pasaulyje. Taip pat parodoma, kaip svarbu investuoti į infrastruktūrą, kuri mus perkelia iš vienos vietos į kitą, kurioje mūsų vaikai gauna išsilavinimą ir kurioje visi yra apsaugoti nuo priekabių. Ataskaitoje aprašomas mūsų darbo poveikis už Europos Sąjungos ribų: išsamiai pasakojama apie projektus šalyse partnerėse Afrikoje ir kitur. Be to, apibendrinamas 12 metų trukęs Wernerio Hoyerio, kurio antroji pirmininko kadencija baigėsi 2023 m. pabaigoje, vadovavimas. Didžiuojuosi, kad esu jo įpėdinė.

Remdamiesi šia strategija **jau kuriame Europos ateitį**. Tai rodo mūsų skolinimo ir skolinimosi duomenys. Galite žvelgti ir į ateitį, į didžiulius įsipareigojimus, numatytus mūsų grupės veiklos plane 2024–2026 m. laikotarpiui. Visa, kas čia išdėstyta, rodo mūsų siekį kurti šią ateitį visų Europos gyventojų, mūsų kaimynų ir mūsų partnerių visame pasaulyje labui.

Iš šios ataskaitos matyti, kad Europos investicijų bankas Europai ir pasauliui yra dar svarbesnis nei anksčiau. Pradėdama eiti pirmininkės pareigas džiaugiuosi tapusi šio puikaus projekto dalimi ir su entuziazmu žvelgiu į ateinančių metų perspektyvas.

Nadia Calviño

PIRMININKĒS ŽODIS

2023 m. RODIKLIAI

EIB GRUPĖ 2023 m.

ES	78,3 mlrd. EUR
UŽ ES RIBŲ	9,5 mlrd. EUR
IŠ VISO	87,8 mlrd. EUR

EUROPOS INVESTICIJŲ BANKAS 2023 m.

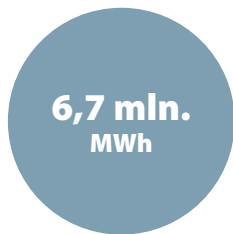
ES	66,5 mlrd. EUR
UŽ ES RIBŲ	8,6 mlrd. EUR
IŠ VISO	75,1 mlrd. EUR

EUROPOS INVESTICIJŲ FONDAS 2023 m.

ES	14,0 mlrd. EUR
UŽ ES RIBŲ	0,9 mlrd. EUR
IŠ VISO	14,9 mlrd. EUR

Europos investicijų fondo (EIF), EIB grupės nario, specializacija – rizikos finansai, skirti labai mažoms, mažosioms ir vidutinėms įmonėms remti, taip pat augimui ir inovacijoms visoje Europoje skatinti. Jis teikia finansinę paramą ir ekspertinę pagalbą perspektyvioms, tvarioms investavimo ir garantijų operacijoms. EIF akcininkai yra EIB, Europos Komisija, viešieji ir privatieji bankai ir finansų įstaigos.

EIB POVEIKIS

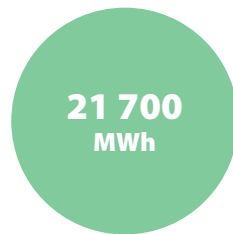
per metus
sutaupytos energijos

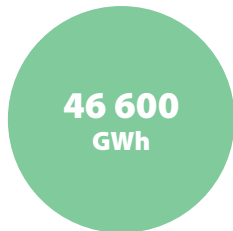
naujų 5G abonentų

moksleivių finansavimą
gavusiose
mokyimo įstaigose

elektros energijos gamybos iš
atsinaujinančiųjų energijos
išteklių pajėgumų

iš atsinaujinančiųjų energijos
išteklių pagamintos elektros
energijos

namų ūkių,
kurie gali būti
aprūpinami elektra

įrengtų arba modernizuotų
elektros linijų

įrengtų išmaniųjų
elektros skaitiklių

žmonių, gavusių geresnes
sveikatos priežiūros paslaugas,
įskaitant skiepus

žmonių, galinčių naudotis
geresne miesto ir
komunaline infrastruktūra

papildomų kelionių
viešuoju transportu

alternatyvių degalų stotelių

žmonių, kurie naudojami
naujomis atliekų
surinkimo sistemomis

žmonių, kuriems
sudarytos geresnės
sanitarijos sąlygos

žmonių, kuriems
tiekiamas saugesnis
geriamasis vanduo

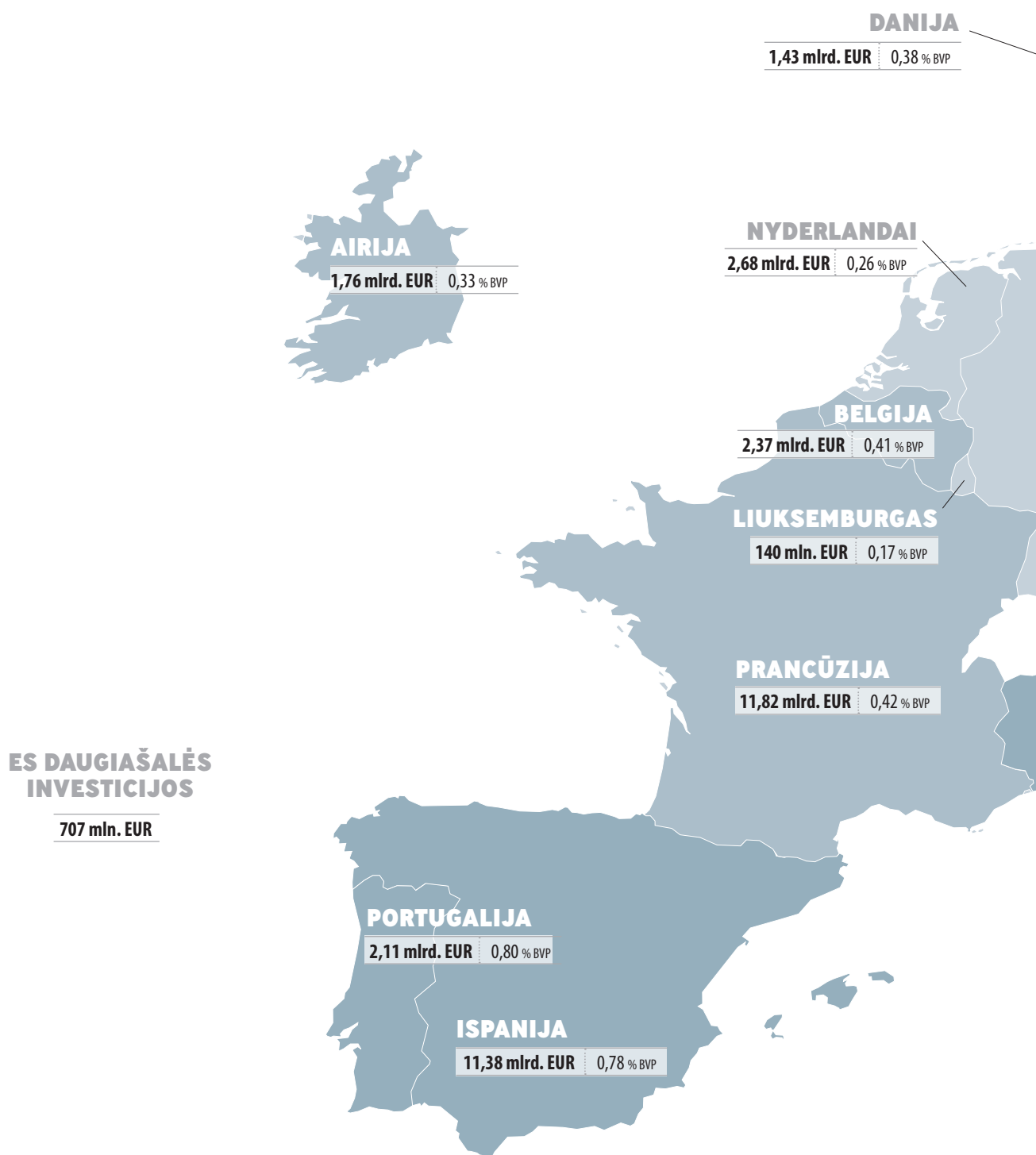
žmonių, kuriems
sumažėjo potvynių rizika

žmonių, kurie
mažiau kentės
nuo sausras

Skaičiai rodo naujų EIB finansuojamų operacijų sutarčių, pirmą kartą pasirašytų 2023 m., numatomus rezultatus pagal šiame etape turimus duomenis. Visi duomenys neaudituoti ir tik preliminarūs.

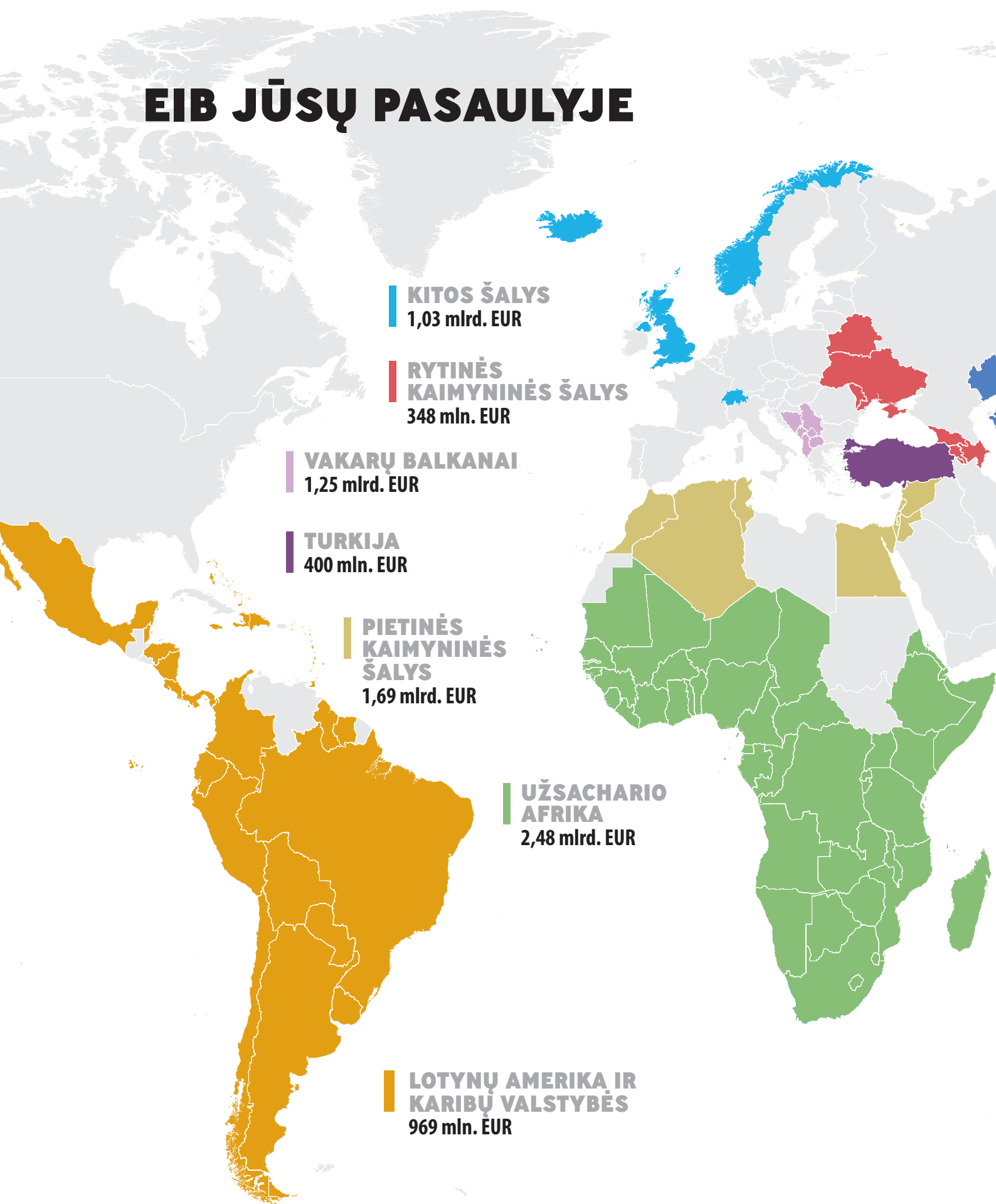
EIB JŪSŲ ŠALYJE

Tamsesnės spalvos reiškia didesnes investicijas, išreikštas BVP procentine dalimi.

EIB JŪSŲ PASAULYJE

**IŠ VISO
UŽ ES RIBŲ
9,5 mlrd. EUR**

**AZIJA
1,36 mlrd. EUR**

Europos investicijų bankas nepatvirtina, nepalaiko ir nevertina jokios šiame žemėlapyje nurodytos teritorijos, ribų, spalvų, pavadinimų ar informacijos teisinio statuso.

2011 m. lapkričio mėn. ES nustačius sankcijas Sirijai, EIB sustabdė skolinimo ir konsultacinę veiklą šioje šalyje. Tačiau EIB yra vienas iš svarbiausių ES ir JT bendrai vadovaujamos donorų grupės, stebinėsios situaciją Sirijoje, narių.

KURIAMĖ PROVERŽIO TECHNOLOGIJAS

“ 2023 m. geopolitinės įtampos darė didelį poveikį Europos inovacijų ekosistemai, įskaitant jos finansavimą. EIB ir toliau visoje Europoje teikė svarbią paramą ankstyvojo etapo ir itin novatoriškoms įmonėms strateginiuose sektoriuose, pavyzdžiui, gyvybės mokslų, kosmoso, klimato, dirbtinio intelekto ir kvantinės kompiuterijos. Bankas tapo akivaizdžiu šio itin svarbaus rinkos segmento lyderiu. Dėl mūsų tiesioginės paramos daug novatoriškų MVĮ galėjo likti Europoje, buvo sukurti naujų darbo vietų ir išsaugota praktinė patirtis, kurios šaltinis dažnai yra puikūs Europos universitetai ir mokslinių tyrimų centrai. Investuotojų bendruomenė vis dažniau žvelgia į Banką kaip į galimą pagrindinį investuotoją. Būtent tokio katalizatoriaus vaidmens siekiame segmente, kuriame rinka yra palikusi didžiulę spragą. ”

Yu Zhang, EIB Ketvirtosios pramonės revoliucijos ir gyvybės mokslų skyriaus vadovas

“ Mūsų finansavimas daro didelį poveikį ES piliečių gyvenimui. Investicijos į mokslinius tyrimus, inovacijas ir plėtrą yra itin svarbios kiekvienam ekonomikos sektoriui. EIB atlieka lemiamą vaidmenį remiant novatoriškus ir tvarius projektus, kurie skatina ekonomikos augimą ir taip gerina bendruomenių, kurioms jie skirti, žmonių gyvenimą. Didžiuojamės šiais sandoriais. ”

Gilles Badot, EIB operacijų Adrijos jūros regione ir Pirėnų pusiasalyje skyrių direktorius

“ Šiais metais Konsultavimo paslaugų departamentas atliko itin svarbų vaidmenį padėdamas įmonėms ir projektų rengėjams pasirengti gauti finansavimą ir remdamas stiprios ekosistemos plėtrą svarbiausiuose aukštųjų technologijų sektoriuose. Telkiame Europos Komisiją, investuotojus ir projektų vykdytojus įvairiuose sektoriuose – nuo kosmoso iki kibernetinio saugumo, nuo vandenilio iki gynybos. ”

Juan Magaña-Campos, EIB Konsultavimo dėl įmonių finansavimo skyriaus vadovas

Naujovių kūrėjai tyrinėja procesus, kuriuos kiti laiko savaime suprantamais. Jie kelia klausimus ir ieško geresnio sprendimo. Sprendimo, kuris būtų toks geras, kad visi kiti, jį pamatę, stebėtusi, kaip patys galėjo to nepastebėti. Europos investicijų bankas ieško tokių naujovių kūrėjų ir suteikia jiems priemonių kurti ir keisti mūsų gyvenimą. Šie naujovių kūrėjai gerina mums gyvenimą įvairiose srityse: nuo ligoninių iki mūsų pusryčių stalo.

KAI DOKUMENTŲ PILDYMAS – GYVYBĖS ARBA MIRTIES KLAUSIMAS

Vokietijos sveikatos srities startuolis naudoja dirbtinį intelektą, kad sutrumpintų medicininių dokumentų tvarkymo laiką ir pagerintų pacientų priežiūrą

Šio amžiaus antrojo dešimtmečio pradžioje Wielandas Sommeris buvo jaunas, entuziastingas radiologas, ką tik pradėjęs dirbti vienoje didžiausių Europos ligoninių – Miuncheno LMU klinikoje. Netrukus jis suprato, kad, užuot daugiausia dėmesio skyręs pacientams, didžiąją laiko dalį praleidžia tvarkydamas dokumentus. „Mano laikas galėjo būti panaudojamas geriau“, – sako W. Sommeris. Po kurio laiko jam kilo idėja pasitelkiant skaitmenines technologijas standartizuoti ataskaitas ir taip sumažinti dokumentams rengti sugaištamą laiką.

Ši idėja gali turėti didelį poveikį. Juk vidutinis gydytojas dokumentus tvarko daugiau nei trečdalį darbo valandų. Nors Europoje gydytojų ir gyventojų santykis, palyginti su kitais pasaulio regionais, yra geresnis nei vidurkis, 40 proc. gydytojų yra beveik pensinio amžiaus. Europai gresia gydytojų stygius, todėl jie turi išnaudoti kiekvieną valandą.

Ypač paklausūs yra radiologai, kaip W. Sommeris. Dėl visuomenės senėjimo reikia atlikti vis daugiau medicininių vaizdinių tyrimų, tačiau daugiau nei 80 proc. sveikatos priežiūros sistemų nurodo, kad trūksta radiologijos specialistų. Be to, dėl pasenusių dokumentavimo metodų radiologai daug laiko praranda rengdami ataskaitas. „Paprastai pradedame nuo tuščio dokumento, – pasakoja W. Sommeris, – žiūrime į vaizdus ir diktuojame savo analizę.“ Kiekvienas gydytojas tai daro savaip, o standartų beveik nėra.

2014 m. W. Sommeris įkūrė startuolį „Smart Radiology“. Kartu su programinės įrangos inžinieriais jis kūrė šablonus, kuriuos būtų galima reguliariai atnaujinti, kad gydytojai visada turėtų aktualiausią informaciją.

Sveikatos priežiūros skaitmenizavimas

Praėjus dešimtmečiui, bendrovė išsiplėtė už radiologijos ribų ir pakeitė pavadinimą į „Smart Reporting“. Įmonėje dirba daugiau kaip 80 darbuotojų, tarp kurių daug gydytojų, o jos programine įranga naudojasi virš 15 000 vartotojų daugiau kaip 90 šalių. **Europos investicijų bankas remia „Smart Reporting“ plėtrą, suteikdamas 15 mln. eurų rizikos skolos finansavimą pagal programą „InvestEU“**, kuri padeda novatoriškoms Europos įmonėms telkti investicijas ir remti Europos Sąjungos tvarumo tikslus. „Sveikatos priežiūros sektorius vis dar veikia neefektyviai, todėl manome, kad ši programinė įranga yra ne tik puikus sprendimas, bet ir žingsnis į priekį siekiant taip reikalingo sveikatos priežiūros skaitmenizavimo“, – sako su šiuo projektu dirbantis ES banko paskolų pareigūnas Gergely Krajcsi.

Įmonė tvirtina, kad jos programinė įranga gali sutaupyti iki 90 proc. laiko, kurį gydytojai sugaišta rengdami dokumentus, ir 30 proc. laiko, kurį siuntimą išrašę gydytojai praleidžia interpretuodami nestandartines tyrimų ataskaitas. Juk tai tiesiogine prasme yra gyvybės arba mirties klausimas. Tyrimai parodė, kad įdiegus standartizuotą patologijos tyrimų ataskaitų rengimą, pacientų mirtingumas sumažėjo 4,3 proc. „Kita priežastis, kodėl finansuojame šią įmonę, – priduria Europos investicijų banko gyvybės mokslų specialistė Cristina Niculescu, – yra ta, kad ji gali pagerinti sveikatos priežiūrą taikydama duomenimis grįstą metodą, padedantį diagnozuoti lengviau ir tiksliau.“

MOKSLINĖ FANTASTIKA TAMPA MOKSLO FAKTU

Naujas smegenų implantas, pagamintas iš grafeno, neurologiniams sutrikimams gydyti

Kompiuterinių lustų implantavimo į žmogaus smegenis idėja mokslinėje fantastikoje sklandė jau seniai. Atlikus greitą paiešką internetinėje filmų duomenų bazėje galima rasti bent 55 filmus ir televizijos serialus, kuriuose rodomi smegenų implantai. Dabar lustų implantai smegenyse jau žinomi kaip technologijos, kurios nebėra mokslinė fantastika, o tapo mokslo faktais ir galbūt per šį dešimtmetį atneš perversmą keliančių sprendimų, kurių medicinos sektoriuje reikia vis daugiau. Ispanijos startuolis INBRAIN pradeda implantuojamojo smegenų lusto, pagaminto iš grafeno – itin laidžios perversmą keliančios medžiagos, kuri yra 200 kartų stipresnė už plieną ir tik vieno atomo storio, – tyrimus su žmonėmis. „Didžiausias grafeno pranašumas yra tas, kad dėl jo galime kurti minimaliai invazinę, puikiai biologiškai suderinamą lusto sistemą, pasižyminčią neįtikėtinu jautrumu, didžiule neuroninio signalo skiriamąja geba ir mažais energijos poreikiais“, – teigia INBRAIN vadovė Carolina Aguilar.

Grafenas iš esmės yra vienas sluoksnis anglies atomų, išsidėsčiusių šešiakampėje gardelėje. Tai milijoną kartų už žmogaus plauką plonesnė dvimatė medžiaga, pasižyminti išskirtinėmis mechaninėmis, elektrinėmis ir šiluminėmis savybėmis. Grafenas optiškai skaidrus, tačiau pakankamai tankus, kad nepraleistų dujų, ir itin tvirtas, todėl turi didelį potencialą įvairiose srityse, įskaitant elektroniką, energijos kaupimą ir biomediciną.

INBRAIN lustą sudaro iš grafeno pagamintas odą primenantis neuroninės sąsajos procesorius ir belaidžiu būdu įkraunamas neuroninis procesorius, kuris kartu su pažangia mašininio mokymosi programine įranga gali įrašyti, atkoduoti ir moduluoti smegenų nervinius signalus. Sistema geba nustatyti nereguliarus elektrinius smegenų signalus, kurie sergant Parkinsono liga sukelia nevaldomą drebėjimą, sukaustymą ar laikysenos sutrikimus. Tam, kad juos moduluotų, sistema siunčia elektrinius impulsus ir taip tikruoju laiku kontroliuoja simptomus. Be to, ateityje sistema galės iš minčių atkurti pacientų, kuriuos po insulto ištiko afazija ar kurie kenčia nuo kitų paralyžiuojančių sutrikimų, kalbą. „Potencialas – didžiulis, – teigia gyvybės mokslų specialistė Valeria Iansante, dirbanti Europos investicijų banke, **2023 m. pasirašiusiame 20 mln. eurų rizikos skolos paskolą įmonei INBRAIN**, sėkmingai pritraukusiai rizikos kapitalo lėšų galimiems grynųjų pinigų poreikiams dengti ateityje. – Galimas šios technologijos poveikis gydant neurologinius sutrikimus, pavyzdžiui, Parkinsono ligą, taip pat galbūt epilepsiją ar net depresiją, yra toks didelis, kad, mūsų nuomone, ji nusipelnė finansavimo jau dabar.“

INBRAIN technologijos potencialą pripažįsta ne tik Europos investicijų bankas. 2021 m. seniausia Europos farmacijos bendrovė „Merck“ pasirašė su šia įmone sutartį dėl bendradarbiavimo kuriant bioelektroninę klajoklinio nervo terapiją, skirtą lėtinėms ligoms, pavyzdžiui, uždegiminiams sutrikimams, gydyti.

Barselonoje įsikūrusi INBRAIN yra Europos sėkmės istorija valstybės finansuojamų mokslinių tyrimų srityje ir Barcelonos aukštųjų technologijų sektoriuje. Bendrovė įkurta Katalonijos nanomokslų ir nanotechnologijų institute Barselonoje gavus finansavimą mokslinių tyrimų programai pagal 2013 m. pradėtą įgyvendinti 1 mlrd. eurų vertės dešimties metų Europos Sąjungos pavyzdinę iniciatyvą „Grafenas“, skirtą grafeno moksliniams tyrimams skatinti ir koordinuoti visoje Europos Sąjungoje.

BESIPLEČIANTYS ŽIEDAI

Plastikas, gaminamas naudojant iškastinį kurą, itin skatina klimato kaitą, todėl plastiko atliekos yra rimta aplinkosaugos problema. „Infinity Recycling“ pakėlė mestą plastikinę pirštinę

Didžiąją savo karjeros įmonių finansų ir investicijų srityje dalį Jeroenas Kelderis rėmė mažąsias ir vidutines įmones ir investavo į tokius svarbius ekonomikos sektorius kaip sveikatos priežiūra ir atsinaujinančiųjų išteklių energija. Vis daugiau dėmesio skirdamas žiediškumui, jis suprato, kad daugelį išminktų dalykų galima pritaikyti išteklių, ypač plastiko, perdirbimui. „Europoje perdirbama tik nedidelė dalis plastiko, – sako J. Kelderis. – Šiuo metu neturime sprendimų, kaip tinkamai perdirbti nebetinkamas naudoti atliekas, todėl daug jų sudeginama arba išvežama į sąvartynus. Labai gaila – pasaulyje 7–9 proc. CO₂ į aplinką išmetama dėl plastiko. Turėtų būti nesunku nuspręsti šį rodiklį mažinti.“

Pažangiojo perdirbimo technologija egzistuoja jau daugelį metų, tačiau J. Kelderis teigia, kad tokios operacijos būdavo nedidelės apimties, per brangios ir neveiksmingos. „Kadangi perėjimas nuo centralizuotos linijinės ekonomikos prie paskirstytos žiedinės ekonomikos būtų tikras perversmas, mažai tikėtina, kad įsitvirtinusi pramonė lengvai priims pokyčius. Sektoriumi reikia nepriklausomo rizikos kapitalo ir praktinės paramos,“ – sako jis.

Taigi 2019 m. J. Kelderis atvyko į Europos investicijų fondą išbandyti savo investicinės įmonės „Infinity Recycling“ idėjos. 2023 m. **EIF investavo 50 mln. eurų į „Infinity Recycling“ žiedinės plastikų ekonomikos fondą** – tai viena didžiausių EIF investicijų į naujai įsteigtus fondus. O rezultatas toks, kad fondas sparčiai artėja prie tikslinio 150 mln. eurų dydžio.

Plastikas daro didžiulį poveikį klimatui, kelia didelę grėsmę ekosistemoms, buveinėms ir sudaro 80 proc. visos jūros taršos. Nepaisant neigiamo plastiko atliekų poveikio, manoma, kad iki 2060 m. plastiko naudojimas patrigubės. Žiedinės plastikų ekonomikos fondas – vienas pirmųjų Europos fondų, skatinančių plastiko perdirbimą, remia inovatyvias pažangiojo perdirbimo technologijas, galinčias padėti spręsti šią problemą ir sugrąžinti plastiko atliekas į pradinę būseną, kad jas būtų galima naudoti kaip žaliavą, uždariant pramoninį ciklą.

„Tikimasi, kad reikšmingas Europos investicijų fondo įsipareigojimas fondui turės stiprų signalinį poveikį. Tai atitinka mūsų tikslą sukurti specializuotą Europos investuotojų ekosistemą svarbiausiose klimato ir aplinkos politikos srityse, kurios sulaukia nepakankamai dėmesio“, – sako Europos investicijų fondo Investicijų į nuosavą kapitalą ir garantijų grupės investicijų valdytojas João Ramosas.

Europos investicijų fondas toliau didina investicijas į fondus, darančius poveikį klimatui ir aplinkai. 2023 m. jis planuoja skirti beveik 1 mlrd. eurų daugiau kaip 25 rizikos ir privataus kapitalo fondams, ir taip padvigubinti 2022 m. investicijas. Įgyvendindamas įsipareigojimus fondams, EIF siekia spręsti nuolatinį finansavimo trūkumą pagrindinėse ir nepakankamai dėmesio sulaukiančiose rinkose, remdamas naujus fondus energetikos, žemės ūkio ir maisto produktų, žiedinės ir mėlynosios ekonomikos sektoriuose. Didelis kapitalo trūkumas vėlyvojoje augimo stadijoje ir jo nepakankamumas klimato ir aplinkosaugos technologijų plėtrai taip pat buvo dėmesio centre, o Europos investicijų fondas parėmė keletą naujų fondų, skirtų šiam svarbiam rinkos segmentui.

RIZIKOS KAPITALAS ĮMONIŲ VEIKLOS PLĖTRAI FINANSUOTI

Pagal Europos technologijų lyderių iniciatyvą bus finansuojama Europos technologijų įmonių veiklos plėtra ir kuriama Europos rizikos kapitalo rinka

Perspektyvūs Europos startuoliai dažnai susiduria su sunkumais siekdami pritraukti plėtrai ir brandai reikalingo kapitalo.

Ketvirtadalyje Europos rizikos kapitalo sandorių dalyvauja bent vienas JAV investuotojas. Startuoliai priversti arba keltis į turtingas JAV ar Azijos kapitalo rinkas, arba parsiduoti didesniems konkurentams, kurių kišenės yra pilnesnės. Jungtinėse Amerikos Valstijose rizikos kapitalo fondų, kurie gali investuoti nuo 200 iki 500 mln. eurų, yra trigubai daugiau nei Europoje. Fondų, investuojančių nuo 500 mln. iki 1 mlrd. eurų ir daugiau, Jungtinėse Valstijose yra 6–8 kartus daugiau. Taigi Jungtinėse Valstijose startuoliai paprastai gali pritraukti net penkis kartus daugiau lėšų nei Europoje.

Siekdama užpildyti šią investicijų spragą, Europos investicijų banko grupė sukūrė investavimo platformą rizikos kapitalui Europoje skatinti – Europos technologijų lyderių iniciatyvą.

Vokietija, Prancūzija, Italija, Ispanija, Belgija ir Europos investicijų banko grupė įsipareigojo šiai iniciatyvai, kurią valdo Europos investicijų fondas – ES banko patronuojamoji įmonė, teikianti nuosavo kapitalo finansavimą ir orientuota į mažesnes įmones, skirti pradinę 3,75 mlrd. eurų sumą.

Iniciatyva padės kurti ir augti Europos vėlyvojo etapo rizikos kapitalo fondams, kad jie galėtų nukreipti taip reikalingą kapitalą perspektyviems Europos naujovių kūrėjams.

Tikimasi, kad pagal Europos technologijų lyderių iniciatyvą bus atlikta 10–15 investicijų į didelius rizikos kapitalo fondus, kurių vertė sieks apie 1 mlrd. eurų. Ja siekiama sutelkti daugiau kaip 10 mlrd. eurų investicijų į novatoriškas įmones jų augimo etape.

Iniciatyva taip pat bus siekiama kurti turto klasę, kuri pritrauktų institucinių investuotojų ir padėtų išlaikyti nuolatinį finansavimo srautą veiklą plečiančioms Europos įmonėms.

Tikimasi, kad laikui bėgant atsiradus naujų įsipareigojimų fondo dydis augs.

„Novatoriškos įmonės turi turėti galimybę rasti joms reikalingo nuosavo kapitalo čia, Europoje“, – sako Europos investicijų fondo vykdomoji direktorė Marjut Falkstedt.

INOVACIJOS, APIE KURIAS TURĖTUMĖTE IŠGIRTI

Italijos klausos priežiūros įmonė „Amplifon“ investuoja ir skaitmenizuoja, kad galėtų aptarnauti vis daugiau klausos problemų turinčių gyventojų, o Airijos įmonė „Neuromod“ kuria gydymą nuo tinito

Marco Giachetti dar nebuvo nė 40 metų, kai jis pradėjo prarasti klausą. „Kai būdavau su šeima ar draugais, vis dažniau užsisklęsdavau, nes man būdavo sunku dalyvauti pokalbyje, – pasakoja dabar 67 metų M. Giachetti. – Sunkiai susigaudydavau triukšmingoje aplinkoje, taip pat kine ar teatre.“

Vyras kreipėsi į Italijoje įsikūrusią pasaulinę klausos priežiūros mažmeninės prekybos įmonę „Amplifon“. Ten audiologas (klausos specialistas) jam pritaikė klausos aparatą. M. Giachetti toks ne vienas. Vienokio ar kitokio laipsnio klausos sutrikimų turi apie 1,5 mlrd. žmonių, o 430 mln., t. y. daugiau kaip 5 proc. pasaulio gyventojų turi klausos negalią. Manoma, kad iki 2050 m. šis skaičius viršys 700 milijonų. Negydomi klausos sutrikimai pasaulyje kasmet kainuoja beveik 1 trilijoną JAV dolerių dėl sveikatos sektoriaus ir visuomenės išlaidų, prarasto produktyvumo ir reikalingos švietimo pagalbos. Visuomenei senstant svarbu investuoti į aparatus, kurie gerina tokių žmonių gyvenimą.

Investicijos į sveikatą

Liepos mėnesį Europos investicijų bankas pasirašė 300 mln. eurų paskolos sutartį su „Amplifon“, kad padėtų jai toliau diegti naujoves, skaitmenizuotis ir gerinti paslaugas. „Tai investicija į sidabrinę ekonomiką“, – sako sandorį inicijavęs Europos investicijų banko vyresnysis paskolų pareigūnas Radekas Ossowski-Barbetti. Investicijos bus naudingos „Amplifon“ klientams Europoje ir visame pasaulyje, tačiau didžioji jų dalis bus skiriama sanglaudos regionams, atsižvelgiant į Europos politiką investuoti į ekonomiškai silpnesnius regionus ir taip kelti gyvenimo lygį.

Kaip teigia „Amplifon“ vykdomasis direktorius Enrico Vita, „Amplifon“ siekia pasitelkti duomenis, kad sukurtų labiau individualizuotą audiologinę patirtį. „Remdamiesi surinktais duomenimis galime geriau pažinti savo klientus ir žinoti, kaip jie naudoja savo klausos aparatus. Turėdami šią informaciją galime gerinti savo paslaugas, pavyzdžiui, individualizuodami tolesnį gydymą ir nuotolinę priežiūrą.“

“ Sunkiai susigaudydavau triukšmingoje aplinkoje “

Kova su tinitu

Kitas su klausa susijęs negalavimas, su kuriuo susiduria 10–15 proc. suaugusių pasaulio gyventojų, yra tinitas – iliuzinis garsas, neturintis išorinio šaltinio. Paprastai jis apibūdinamas kaip spengimas ausyse, tačiau kai kurie žmonės jį girdi kaip aukšto dažnio metalinį švilpimą, riaumojimą ar dūzgimą. Airijos įmonė „Neuromod Devices“ sukūrė prietaisą, kuris susieja liežuvio ir garso stimuliaciją, kad padėtų švelninti tinitą. Bendrovė šį dvigubo režimo stimuliaciją vadina „dvimodale neuromoduliacija“.

Kovo mėnesį Europos investicijų bankas su „Neuromod“ pasirašė 15 mln. eurų vertės rizikos skolos sutartį, kad padėtų įmonei tobulinti prietaisą ir pradėti prekybą kitose Europos šalyse.

ZONDAVIMAS KRŪTIES VĖŽIUI NUSTATYTI

Lenkijos įmonė kuria naujovišką krūties vėžio diagnostavimo būdą, kurio rezultatas gaunamas greičiau nei per valandą

Magdalena Staniszewska ir Marcinas Staniszewski išrado krūties vėžio nustatymo prietaisą, kuris, ko gero, sukels perversmą šioje srityje. Vis dėlto ši idėja kilo galvojant ne apie krūties vėžį. Tai prasidėjo nuo akių... ir NASA.

Magdalena, pagal išsilavinimą imunochemikė, jaučianti aistrą ląstelių biologijai. 2012 m. ji dirbo prestižinėje Harvardo medicinos mokyklos Pierce'o laboratorijoje Bostone, kur tyrė akių ligas. Marcinas buvo neseniai baigęs Akrono universitetą Ohajuje ir įgijęs inžinerijos magistro laipsnį. Jis bendradarbiavo su NASA vykdant projektą, kuriame buvo naudojamos naujos kompozitinės medžiagos erdvėlaivių varikliams, ir susidomėjo galimybėmis taikyti optinio pluošto technologijas kosmose. Kartą, kaip visuomet per vakarienę diskutuodami apie mokslą, Magdalena ir Marcinas sugalvojo fotoniką panaudoti įvairių ligų žymenims organizme aptikti, nepašalinant ląstelių ar audinių. Jiems kilo idėja ligos žymenis žmogaus kūne, pavyzdžiui, tuos, kurie plūduriuoja aplink naviką, tikruoju laiku matuoti naudojant optines skaidulas. „Taip sumanėme naują diagnostikos priemonę, kuri leistų ką nors išmatuoti tikruose gyvuose audiniuose“, – prisimena Magdalena Staniszewska.

Poros įsteigta bendrovė „SDS Optic“ pastarąjį dešimtmetį kūrė diagnostikos instrumentą „inPROBE“. Įterptas į organizmą, jis mažiau nei per valandą nustato agresyvaus tipo krūties vėžį, vadinamą HER2 teigiamu. O tradicinės biopsijos rezultatų moterys turi laukti kelias dienas ar savaites. Ankstyva diagnozė pagerina neseniai sukurto HER2 teigiamo vėžio gydymo sėkmę.

„Vėžys patraukė mūsų dėmesį todėl, kad šioje srityje yra didelis poreikis, – sako bendrovės vyriausioji mokslo darbuotoja M. Staniszewska. – Visame pasaulyje susirgimų, net tarp jaunų moterų, daugėja. Tai tikrai baisu, o man, aišku, ir artima širdžiai.“

Nanodalelių dydžio skaidulinis jutiklis yra labai plonoje biopsinėje adatoje, kuri įduriama į kūną netoli naviko ar įtariamų vėžinių ląstelių. Ar yra biologinis žymuo, nustato plonas kaip plaukas jutiklis, todėl procedūra yra saugesnė ir daug mažiau skausminga, be to, mažiau invazinė nei tradicinė biopsija. Zondo surinkti duomenys šviesolaidiniu tinklu perduodami į diagnostikos prietaisą, o šis pagal tam tikrų žymenų, pavyzdžiui, HER2 baltymo, kiekį nustato, ar išsivystęs vėžys.

Kaip pažymi Europos investicijų banko Gyvybės mokslų ir biotechnologijų skyriaus investicijų pareigūnė Rebecca Verdin-Pol, krūties vėžys yra dažniausias moterų vėžys – kasmet diagnozuojama apie 2 mln. susirgimų ir daugiau kaip 650 000 mirčių. **Europos investicijų bankas suteiks įmonei „SDS Optic“ 10 mln. eurų rizikos skolos finansavimą su „InvestEU“ garantija.**

„Galimybė diagnozuoti tikruoju laiku labai dideliu tikslumu tikrai keičia žaidimo taisykles“, – sako R. Verdin-Pol.

VAROMA SAULĖS ENERGIJA

Ispanijos įmonė sukūrė pirmąjį saulės energija varomą, visiškai elektrinį bepilotą orlaivį, kuris gali būti naudojamas žvalgybai ir stebėjimui

Robertas Milleris yra orlaivių ir erdvėlaivių pramonės veteranas, kūręs ir naudojęs skraidančius aparatus geografiniams tyrimams, ryšiams ir aplinkos tyrimams. Jis ne vienus metus tyrinėjo technologijas, skirtas tankios augmenijos teritorijų, pavyzdžiui, džiunglių, miškų ir jūros sienų, geodeziniam tyrimams. Toks stebėjimas yra svarbus tiek civiliniams, tiek gynybos tikslais. Visgi dėl skirtingos aplinkos, pavyzdžiui, tankios lapijos, rinkti, suprasti ir analizuoti informaciją gali būti sudėtinga.

R. Milleris suprato, kad norint įveikti šią problemą labai svarbu derinti įvairių jutiklių informaciją. Tačiau tam reikėjo lėtaeigio orlaivio, galinčio toli skristi ir judėti tolygiai, kad kameros ir jutikliai surinktų kur kas išsamesnius ir naudingesnius duomenis ir pateiktų tikslesnius vaizdus. Deja, tokia technologija dar nebuvo sukurta.

Viskas pasikeitė 2016 m., kai Bertrand'as Piccard'as ir André Borschbergas pirmą kartą istorijoje apskrido aplink pasaulį saulės energija varomu orlaiviu. Būtent to ir ieškojo R. Milleris. Jis įžvelgė orlaivio potencialą iš esmės pakeisti oro gynybos pramonę. 2019 m. Roberto Millerio ir jo partnerio Johno Parkerio įkurta įmonė „Skydweller“ įsigijo B. Piccard'o ir A. Borschbergo suprojektuotą orlaivį ir susijusias intelektinės nuosavybės teises. „Orlaivis yra lengvas, itin ištvėringas, nes varomas saulės energija, ir lėtas, nes veikia kaip sklandytuvai, – sako Massimiliano Manfreda, kuris buvo vienas iš pirmųjų devynių žmonių, prisijungusių prie tik įkurtos „Skydweller“. – Vienintelis apribojimas buvo pilotas. Mūsų pirmoji didelė idėja buvo panaikinti piloto poreikį ir paversti orlaivį bepilote sistema.“

// **Mūsų pirmoji didelė idėja buvo ... paversti orlaivį bepilote sistema //**

Įmonė „Skydweller“ kartu su Italijos technologijų partnere „Leonardo“ planuoja 2024 m. pradėti komercinę bepiločių orlaivių prekybą. **Europos investicijų bankas remia „Skydweller“, suteikdamas 30 mln. eurų rizikos skolos paskolą, pasirašytą 2023 m. lapkričio mėn.** Finansavimas remiamas „InvestEU“ garantija. „Joks kitas saulės energija varomas dronas negali gabenti panašaus naudingo krovinio, – aiškina su sandoriu dirbęs Europos investicijų banko ekonomistas Björnas Werneris. – Saulės energija ir baterijomis varomas bepilotis skraidymo aparatas galės išsilaikyti ore ištisas dienas nenusileisdamas ir nepaspildydamas degalų, todėl atsivers naujos galimybės.“

Didžiulis, 72 metrų ilgio orlaivio sparno mojis viršija tokių keleivinių lėktuvų kaip „Airbus A330“ dydį. Ant sparnų įrengta beveik 300 kvadratinų metrų fotovoltinių elementų, kad būtų galima panaudoti atsinaujinančiąją saulės energiją. Orlaivyje taip pat yra keturios baterijos, galinčios sukaupti 7 075 kilovatvalandes energijos – tiek pat, kiek sukaupia dviejų „Tesla“ elektromobilių baterijos.

Saulės energija varomi bepiločiai orlaiviai gali sukelti perversmą aviacijoje ir padėti mažinti tolimųjų skrydžių sektoriaus priklausomybę nuo iškastinio kuro. Kadangi šie orlaiviai gali ilgai išsilaikyti ore ir aprėpti didesnę plotą, jie naudingi atokiose vietovėse, kur tradicinių energijos išteklių galbūt trūksta.

Europos investicijų banko parama suteiks įmonei galimybę toliau vystyti technologiją ir pradėti komercinę orlaivių prekybą. „Be to, tai padės įmonei tapti pirmąja bepiločių orlaivių tiekėja“, – teigia Europos investicijų banko vyresnysis investicijų pareigūnas Fabrizio Morgera.

GRAŽIAI, GERAI IR GREITAI

Pirmasis Italijos visiškai skaitmeninis, debesų kompiuterijoje veikiantis bankas finansuoja pietų Italijos regionų (Mezzogiorno) mažąsias įmones, ypač tas, kurios daugiausia dėmesio skiria klimato politikos veiksams

2019 m. įkurtas bankas „illimity“, kuriam vadovauja buvęs ekonomikos plėtros ministras Corrado Passera, veikia debesijos principu. Jis sparčiai auga ir tampa inovatyvių iniciatyvų inkubatoriumi. Viena iš tokių iniciatyvų – „b-ilty“, pirmoji Italijoje skolinimo internetu programa, skirta mažosioms įmonėms. „Norėjome įveikti tradicinių verslo bankų suvaržymus ir padėti šalinti kai kurias kasdienes kliūtis, su kuriomis šiuo metu susiduria smulkieji verslininkai“, – teigia C. Passera.

Bankas „illimity“ balandžio mėn. pasirašęs 100 mln. eurų paskolos sutartį su Europos investicijų banku, sudarys sąlygas per „b-ilty“ platformą investuoti šią sumą į mažąsias įmones, įsikūrusias pietų Italijos regionuose ir salose (bendrai vadinama Mezzogiorno regionu), ir į įmones, padedančias kovoti su klimato kaita. Tai jau antras kartas, kai ši novatoriška įmonė kreipėsi į ES banką dėl finansavimo po 2021 m. sandorio, kuris buvo skirtas kovai su COVID-19 ekonominiu poveikiu mažosioms įmonėms.

Italijos mažmeniniai bankai prie skaitmeninių technologijų perėjo jau prieš kurį laiką, o verslo bankai jas pradėjo diegti tik dabar. 2022 m. vasario mėn. pradėjusi veikti „b-ilty“ skaitmeninės bankininkystės platforma apima daugybę mažosioms įmonėms skirtų paslaugų, įskaitant supaprastintą paskolų paraiškų procesą, sklandžią apskaitą ir ataskaitų teikimą. Įmonės mato išsamią viso savo turto apžvalgą ir per kelias sekundes gali susipažinti su savo finansiniais rodikliais.

„Mažosios įmonės gali sutelkti dėmesį į verslui svarbias užduotis, o ne į daug laiko reikalaujančius popierinius bankininkystės procesus“, – sako Europos investicijų banko paskolų specialistas Roberto Stasi, dirbęs su „illimity“ sandoriais.

Palankios Europos investicijų banko „b-ilty“ finansavimo paskolos sąlygos perleidžiamos mažosioms įmonėms – 30 proc. lėšų gaus ES sanglaudos regionų, ypač Molizės, Kampanijos, Apulijos, Bazilikatos, Kalabrijos, Sicilijos, Sardinijos, Abrucų, Umbrijos ir Markės, mažosios įmonės.

„Mums tai puikus būdas padėti Europos regioniniam bankui augti ir kartu skatinti žaliąjį mažesnių projektų finansavimą, – sako su sandoriu dirbanti Europos investicijų banko ekonomistė Tatiana Bosteels. – Norėtume užmegzti ilgalaikius santykius su „b-ilty“ ir ateityje finansuoti daugiau ir didesnių kovos su klimato kaita projektų.“

Skaitmeninis bankas – žmogiškas rezultatas

Itin svarbu išnaudoti didžiulį mažųjų įmonių potencialą. Todėl „illimity“ ne tik skolina joms pinigus, bet ir aktyviai dalyvauja jų augimo strategijose. „b-ilty“ daugiausia dėmesio skiria milijono mažųjų Italijos įmonių poreikiams, į kuriuos nuo seno beveik neatsižvelgiama. „b-ilty“ gali teikti paramą įvairioms įmonėms visoje Italijoje be pridėtinių išlaidų, kurias patiria fiziniai padaliniai. Platforma gali greitai išanalizuoti dešimtis rodiklių ir pateikti smulkiesiems verslininkams aiškius atsakymus apie kreditą. Per kelias dienas įmonė sužino, ar ji gali gauti paskolą ir kodėl.

„Mums patinka daryti gražius, gerus dalykus ir daryti juos greitai“, – sako C. Passera.

VIŠČIUKŲ EGZEKUCIJOS BUS NUTRAUKTOS

Nyderlandų bendrovė siūlo perinimo ūkiams greitą ir nebrangų būdą, kaip išspręsti vyriškosios lyties viščiukų identifikavimo prieš jiems išsiritant iš kiaušinių problemą

Wouteris Bruinsas ieškojo realios problemos, kurią galėtų išspręsti. Leideno universitete rašydamas laštelių biologijos magistro darbą, jis turėjo sugalvoti idėją, kuri galėtų būti startuolio pradžia. Įkvėpimo W. Bruinsas ieškojo bendraudamas su savo gimtojo Nyderlandų Randstado regiono ūkininkais. Vieną dieną ūkininkas, vedžiodamas W. Bruinsą po vištidę, sustojęs parodė jį viščiukus. „Už kiekvieną vištą, kurią čia matote, mes nužudėme gaidį, vyriškosios lyties viščiuką, – pasakė jam ūkininkas. – Man nepatinka, kad tai darome.“

Ūkininkas kalbėjo apie maždaug 6,5 mlrd. vyriškosios lyties viščiukų, kurie kiekvienais metais pasaulyje išbrokuojami, dažniausiai sulaukę vos vienos dienos amžiaus. Kiaušinių gamintojai, kurie augina ir vištas dedekles, negali greitai ir nebrangiai nustatyti embriono lyties prieš išsiritant viščiukui. Kai jaunikliai išsiritę, ūkio darbuotojai patikrina lytį ir atskiria pateles. Patinėliai nedelsiant nužudomi – sumetami į smulkintuvą arba, jei pasiseka, uždusunami dujų kameroje. „Iš visų problemų, kurias užsirašiau per visus interviu, nusprendžiau imtis būtent viščiukų naikinimo problemos, – pasakoja W. Bruinsas. – Tai tema, apimanti ne tik technologinius ir verslo iššūkius, bet ir etikos klausimus. Kai matai tokius dalykus, viduje jauti, kad tai nėra gerai.“

“ Tai yra viena iš akivaizdžių problemų, kurias reikia spręsti “

W. Bruinsas užsidarė savo bute Leidene ir ėmėsi ieškoti sprendimo. Kartu su kitu biomedicinos mokslų studentu Wilu Stutterheimu jiedu įkūrė įmonę „In Ovo“ ir pastaruosius 12 metų ieškojo greito ir pigaus būdo, kaip ūkininkai galėtų nustatyti apvaisinto kiaušinio viščiuko lytį. Rezultatas – aparatas „Ella“, kuriuo nuo devintos inkubacijos dienos pradūrus kiaušinio lukštą ir paėmus nedidelį skysčio mėginį nustatoma viščiuko lytis. Pirmas aparatas buvo sėkmingai išbandytas 2020 m. Buvo išperėta 300 000 viščiukų, nenužudant nė vieno patinėlio. Dabar „In Ovo“ plečia veiklą ir planuoja, kad iki 2024 m. pabaigos kiaušinių perinimo ūkiuose veiks dešimt aparatų.

„Jei esate biologas, suprantate genetiką ir esate susijęs su žemės ūkio sektoriumi, neabejosite, kad tai yra viena iš akivaizdžių problemų, kurias reikia spręsti“, – tvirtina Europos investicijų banko Bioekonomikos skyriaus vyresnysis ekonomistas Diogo Machado Mendesas. **ES bankas remia „In Ovo“ 40 mln. eurų rizikos skolos investicija, kuriai suteikiama „InvestEU“ garantija.**

Nebrangūs ir greiti tyrimai

Aparatas viščiukų lytį tikrina taip. Kiaušinyje adata praduriama mažytė skylutė ir iš maišelio, kuriame kaupiamos embriono išskyros, paimamas nedidelis kiekis skysčio. Tuomet skylutė iš karto užključiuojama klįjais. Aparatas nustato lytį maždaug per sekundę, naudodamas masių spektrometrą, kuris ištiria mėginį ieškodamas „In Ovo“ atrasto unikalaus biožymens. Tada kiaušiniai surūšiuojami pagal lytį. Kiaušiniai su moteriškosios lyties viščiukais dedami atgal į inkubatorių ir ten 21-ą dieną išsiritę jaunikliai. Kiaušiniai su vyriškosios lyties viščiukais siunčiami kitai įmonei, kuri juos naudoja naminių gyvūnėlių ėdalui gaminti.

W. Bruinsas teigia, kad įprastame perinimo ūkyje per metus išsiritę apie 20 milijonų viščiukų. Įmonės „In Ovo“ iššūkis buvo sukurti testus, kurie būtų pakankamai pigūs ir tikslūs, kad perinimo ūkiai galėtų juos atlikti. Nors embriono lyties nustatymo technologiją buvo galima naudoti ir prieš dešimtmetį, ji buvo per brangi. „Beveik intuityviai pajutau, kad tai gana didelis projektas, – pasakoja W. Bruinsas. – Šios problemos sprendimas galėjo gerokai užtrukti.“

**„ Tai tema, apimanti ne tik technologinius ir verslo iššūkius,
bet ir etikos klausimus „**

„In Ovo“ bando toliau vystyti technologiją, kad kiaušinius būtų galima tirti šeštą, o ne devintą dieną. Įmonė ne tik nustato embriono lytį, bet ir stebi viščiuko sveikatą inkubacijos laikotarpiu. Gavusi Europos investicijų banko finansavimą, „In Ovo“ galės toliau gerinti aparatą, gaminti jų daugiau ir remti papildomas inovacijas paukštininkystės sektoriuje.

Perinimo ūkiuose taip pat bus sutaupoma daug darbo jėgos, nes viščiukų lytis kol kas dažniausiai nustatoma rankiniu būdu. Apvaisinto kiaušinio ištyrimo kaina yra itin maža, o tai svarbu didelės apimties ir mažos maržos versle, kuris gamina vartoti skirtus kiaušinius. „Viščiukų naikinimas yra iš ties žiaurus reginys, – sako Céline Rottier, Europos investicijų banko paskolų pareigūnė, dirbanti su šiuo projektu. – Tačiau kyla klausimas, ar galite rasti sprendimą, kurį ūkininkai norėtų įgyvendinti. Manau, „In Ovo“ tokį sprendimą surado.“

KURIAMĖ ŽALIAJĄ EUROPA

“ Maisto stygius, klimato kaita ir biologinės įvairovės nykimas yra pasaulinės rinkos nesėkmės. Taigi didesnis viešųjų finansų institucijų dėmesys investicijoms į bioekonomikos sektorių yra pagrįstas. 2023 m. ekstremalūs meteorologiniai reiškiniai ir geopolitinis nestabilumas paveikė maisto ir biomedžiagų gamybos sąnaudas. Daugiausia dėmesio skyrėme projektams, kuriais remiami ūkininkai ir mažosios įmonės žemės ūkio vertės grandinėje, taip pat inovacijos, susijusios su pažangiomis klimato kaitos atžvilgiu technologijomis ir veikla, maisto vertės grandinės aplinkosauginio pėdsako mažinimu, tvaria ir įtraukia kaimo plėtra, tvariu kuru ir medžiagomis, gaminamomis iš maisto ir biomasės atliekų. Be to, ir toliau daug lėšų skyrėme miškininkystei ir gamtiniam kapitalui. Taip, be kita ko, padėjome reaguoti į biologinės įvairovės ir gamtinių išteklių naikinimą dėl miškų gaisrų. ”

Felipe Ortega Schlingmannas, EIB Bioekonomikos skyriaus vadovas

“ EIB atlieka svarbų vaidmenį remdamas miestus, kurie įgyvendina plataus užmojo integruotas miestų plėtros strategijas. Taip miestai tampa atsparesni iššūkiams, su kuriais susiduria: gyventojų srautų, susijusių su karu Ukrainoje, stichinių nelaimių, socialinių konfliktų, aplinkos reiškinių, klimato kaitos ir dabartiniam finansų ir ekonomikos krizės poveikiui. ”

Leonor Berriochoa, EIB Miestų plėtros skyriaus vyriausioji inžinierė

“ Klimato politikos veikslių ir aplinkos tvarumo tikslai, nustatyti ir įgyvendinami pagal klimato banko veikslių planą, jau antrus metus iš eilės pasiekiami anksčiau laiko ir viršijami. Šie rezultatai ir toliau remiami ir gerinami pasitelkiant specialiai pritaikytus finansinius produktus ir į ateitį orientuotą politiką, pavyzdžiui, novatorišką EIB požiūrį į teisingą pertvarką besivystančiose šalyse. Didžiuojuosi, kad dirbu viešajame banke, kuris padeda keisti padėtį. ”

Stephen O'Driscoll, EIB Aplinkos, klimato ir socialinės politikos skyriaus vadovas

Klimato kaitos ir grėsmės aplinkai šešėlis krenta ant kiekvieno dabartinio mūsų gyvenimo aspekto. Anksčiau buvo manoma, kad projektai ar pokyčiai gali būti vykdomi konkrečiuose sektoriuose ar pramonės šakose, dabar į visą veiklą turi būti įtraukiami energijos vartojimo efektyvumo ar energijos generavimo klausimai. Mūsų miestai, gamyklos ir statybvietės turi būti tvarūs. Europos investicijų banko politika padeda mums pirmą kartą remiant švarias, žaliasias technologijas ir skatinant šių technologijų taikymą visose žmonijos veiklos srityse.

“ Vanduo – nematomas perėjimo prie žaliosios ekonomikos variklis. Iki 2050 m. daugiau kaip 40 proc. pasaulio gyventojų gyvens upių baseinuose, kuriuose labai trūks vandens. Tikėtina, kad vandens trūkumas sukels maisto kainų šuolį ir konfliktus. Būtina skubiai didinti viešąsias ir privačiąsias investicijas į šį sektorių. Mūsų finansuojamais projektais šalinamos rinkos nepakankamumo problemos ir mažinamos investicijų spragos, kad riboti išteklių būtų naudojami klimato kaitos poveikiui atsparioms vandens sistemoms kurti ir ilgalaikiam poveikiui didinti. ”

Karine Measson, EIB Vandentvarkos skyriaus vadovė

ŽALIA IR HUMANIŠKA

Krokuvoje atnaujinama miesto infrastruktūra, kad miestas būtų žalesnis gyventojams ir padėtų ukrainiečių šeimoms

Ilgą laiką oro tarša metė dulkėtą šešėlį ant Krokuvos grožio ir kenkė jos gyventojų gyvenimo kokybei. Norėdama tai pakeisti, Krokuvos savivaldybė rengia miesto planą, kuriuo siekiama tapti neutralaus poveikio klimatui išmaniuoju metropoliu. „Norime, kad į mus būtų žiūrima kaip į inovacijų miestą, mokslo, mokslinių tyrimų ir plėtros centrą, tvarios miestų plėtros ir klimato politikos veiksmų lyderį“, – teigia Krokuvos savivaldybės Valdymo ir klimato departamento direktorius Andrzejus Łazęckis.

Krokuva taip pat susiduria su netikėtu spaudimu infrastruktūrai, nes dėl Rusijos įsiveržimo į Ukrainą į miestą atvyko apie 270 000 pabėgėlių. Dėl šių atvykėlių padidėjo viešosios infrastruktūros ir paslaugų, tokių kaip švietimas, sveikatos priežiūra ir būstas, poreikis. Nepaisant karo, vykstančio už mažiau nei 300 km esančioje šalyje, Krokuva neatsisakė savo ambicingų klimato politikos tikslų. Dabar ji netgi siekia dviejų tikslų vienu metu – padaryti miestą žalesnį ir modernizuoti, renovuoti Krokuvos miesto infrastruktūrą, kad ji atitiktų miestiečių ir atvykusių ukrainiečių poreikius. „Galime daug pasimokyti iš Krokuvos požiūrio į klimato kaitą ir dabartinę humanitarinę krizę, – sako Europos investicijų banko vyresnioji inžinierė Leonor Berriochoa, dirbusi rengiant 2023 m. pasirašytą 130 mln. eurų (585 mln. zlotų) paskolą miestui. – Tai galėtų įkvėpti daugelį kitų miestų sekti šiuo pavyzdžiu.“

Kad miestai klestėtų ir augtų, būtina jų plėtra. Be to, plėtra gali padėti miestams prisitaikyti ir įveikti humanitarinę krizę. „Kiekvienas miestas gali priimti ribotą žmonių skaičių, – teigia Europos investicijų banko vyresnioji miestų specialistė Katerina Zisimopoulou. – Taigi, kai jų atvyksta tūkstančiai, švietimo, transporto ir kita infrastruktūra negali patenkinti augančio gyventojų skaičiaus poreikių, todėl ima kilti konfliktai, trūksta išteklių ir sparčiai prastėja viešųjų paslaugų ir infrastruktūros būklė.“

Miestų plėtros projektai, kuriais įtraukiu ir integruotu būdu kuriama nauja viešoji infrastruktūra ir atnaujinama esama, yra svarbūs siekiant tenkinti tokius gyventojų poreikius kaip švietimas, sveikatos priežiūra ir užimtumas.

Humanitarinės krizės akivaizdoje

Vietos valdžia pakoregavo miesto plėtros planą, atsižvelgdama į augančius Krokuvos gyventojų ir pastaraisiais metais čia gyvenimą pradėjusių kurti ukrainiečių poreikius. „Daugiausia dėmesio skyrėme atvykusių ukrainiečių integracijai ir jų įtraukimui į visas viešąsias paslaugas, kurios turi būti plečiamos, siekiant pritaikyti naujai atvykusiems žmonėms“, – pasakoja Krokuvos savivaldybės Socialinių reikalų ir sveikatos departamento direktorė Elżbieta Żurek-Kois.

Naujos miesto infrastruktūros statybos ir esamos infrastruktūros atnaujinimas reikalauja didelių investicijų, kruopštaus planavimo ir laiko. Finansinė našta didėja dėl išaugusios būtiniausių paslaugų ir infrastruktūros paklausos, kad būtų tenkinami pabėgėlių poreikiai. Siekdamas remti Krokuvos pastangas, **Europos investicijų bankas patvirtino 334 mln. eurų (1 500 mln. zlotų) bendrąją paskolą – rugpjūčio mėn. pasirašytas 130 mln. eurų sandoris buvo pirmoji dalis.** Šis finansavimas yra Solidarumo su Ukraina paketo programos – iniciatyvos, kuria siekiama reaguojant į karą Ukrainoje finansuoti investicijas į miestus ir regionus ES valstybėse narėse – dalis. „Krokuvos gyventojai labai stengiasi įveikti humanitarinę krizę ir kartu kurti žalesnį miestą, – teigia Europos investicijų banko paskolų

“ Tai galėtų įkvėpti daugelį kitų miestų sekti šiuo pavyzdžiu ”

pareigūnas Marcinas Futera. – Pasinaudodami bendrąja paskola galime finansuoti įvairaus dydžio ir pobūdžio projektus visame mieste.“

Kuriame žalesnę Krokuvą

Savivaldybė gerokai atnaujino pastatus ir padidino jų energijos vartojimo efektyvumą. Tai, be kitų priemonių, apima langų ir durų šiltinimą ir keitimą, LED apšvietimo, termostatinių vožtuvų ir oro valytuvų įrengimą. Iki šiol iš 323 miesto valdomų viešųjų pastatų 43 proc. visiškai atnaujinti, o dar 34 proc. šių pastatų atlikti smulkūs ar sudėtingesni energijos vartojimo efektyvumo didinimo ir atnaujinimo darbai.

Krokuvos atvejis taip pat išsiskiria piliečių įtraukimu į sprendimų priėmimo procesą. Savivaldybė surengė du piliečių grupių susitikimus, kuriuose gyventojai ir ekspertai diskutavo apie darniojo transporto plėtrą, energijos vartojimo mažinimą ir atsinaujinančiųjų išteklių energijos naudojimą. Šių grupių rekomendacijos yra privalomos.

„Į procesą įtraukdami visus gyventojus padedame ugdyti sąmoningumą aplinkosaugos klausimais ir tiksliai sužinome, kokie yra jų poreikiai, – sako savivaldybės vadovas A. Łazęckis. – Tai mums leidžia kurti įtraukesnį, patogesnį gyventi ir kartu atsparesnį nenuspėjamos situacijoms miestą.“

TVARI LIGONINĖ

NYDERLANDŲ LIGONINĖS RENOVACIJA MAŽINA IŠMETAMĄ ANGLIES DIOKSIDO KIEKĮ

Haglandeno medicinos centras yra viena geriausių klinikinių ligoninių Nyderlanduose. Tačiau daugelį jo pastatų reikia renovuoti, kad būtų užtikrinama tinkama priežiūra ir mažinamas aplinkosauginis pėdsakas. Hagos ligoninė, vadinama HMC, birželio mėn. su Europos investicijų banku pasirašė 110 mln. eurų paskolos sutartį, kad galėtų atnaujinti du pagrindinius ligoninės pastatus, aprūpinti juos naujausia medicinos įranga ir reikmenimis, įrengti naujas šildymo ir vėsinimo sistemas. Šios renovacijos tikslas – 64 proc. sumažinti išmetamo anglies dioksido kiekį.

Be to, kad dėl šių darbų bus taupoma energija, be abejo, bus sveikesni ir pacientai. Į šį centrą iš visų Nyderlandų kasmet atvyksta daugiau kaip 170 000 pacientų, kuriuos gydo traumų, neurologijos ar vėžio specialistai. O paprasčiausiai pradėjus naudoti šilumos siurblių sistemą žiemą ir hibridinę vėsinimo įrangą vasarą reikšmingai sumažės energijos vartojimas ligoninėje. „Investuodami į šilumos siurblius ir hibridinį vėsinimą siekiame mažinti energijos vartojimą ir sąnaudas, taip pat naudojames galimybe atkreipti dėmesį į savo poveikį aplinkai“, – sako ligoninės vyriausiasis finansininkas Martijnas Wiesenekkeris.

ANGLIMI MINTANTYS MŪRO BLOKAI

Keturios Belgijos įmonės sukūrė bendrą vietinį žiedinės ekonomikos projektą – iš plieno gamybos šalutinių produktų gamina mūro blokus, mažinančius išmetamo anglies dioksido kiekį

Jei kada nors ir buvo išrastas gaminy, kuris problemą pavertė sprendimu, tai yra keturių Belgijos įmonių sukurtas inovatyvus mūro blokas. Dauguma betoninių blokų gaminami iš cemento ir dėl to į aplinką patenka šiltnamio efektą sukeliančių dujų. Inovatyvusis belgiškas blokas gaminamas naudojant anglies dioksidą, surenkamą po kitų pramoninių procesų. Jis suvartoja anglies dioksidą ir paverčia jį naudingą gaminiu.

Gaminant cementą išmetama 2,4 proc. pasaulio pramonės ir energetikos sektorių generuojamo anglies dioksido. Taigi keturios įmonės, kurios visos turi gamyklas netoli Lježo, kartu kuria produktą, galintį reikšmingai prisidėti prie kovos su visuotiniu atšilimu. „Mūsų projektas labai inovatyvus, – teigia Antoine’as Gregoire’as, vienos iš keturių įmonių, „Prefer“, plėtros vadovas. – Jis žiedinis ir vietinis.“

“ **Mūsų projektas labai inovatyvus. Jis žiedinis ir vietinis** ”

Štai kaip viskas vyks. Kai viena iš įmonių, „Lhoist“, kaitina akmenį kalkėms gaminti, susidaro anglies dioksido. Užtuot leidusi anglies dioksidui patekti į orą, ji nukreips dujas toliau įmonės „Fluxys“, kuri paprastai užsiima gamtinių dujų perdavimu, valdomu vamzdynu. 2 km ilgio vamzdynas bus nutiestas į įmonę „Prefer“, gaminančią betono medžiagas. Įmonė „Orbix“, kurianti tvariausias medžiagas statybų ir plieno sektoriams, paims šlaką, likusį po to, kai kita įmonė panaudos „Lhoist“ kalkes plieno gamybai. „Orbix“ laivais gabens šlaką įmonei „Prefer“. Galiausiai „Prefer“ sujungs šlaką

ir anglies dioksidą, kad pagamintų bloką, kurį įmonės vadina „CO2ncrEAT“, nes jis efektyviai vartoja CO₂. Šis anglies dioksidas bus naudojamas būtent blokui sukietinti.

Vis dėlto inovatyviojo pramoninio projekto įgyvendinimas yra labai brangus. Keturios dalyvaujančios įmonės nurodė, kad sąnaudos siekia 7,5 mln. eurų. Taigi jos norėjo kreiptis dėl paramos į Inovacijų fondą – Europos Komisijos novatoriškų mažo anglies dioksido kiekio technologijų finansavimo programą. Įmonėms padėjo Europos investicijų banko Inovacijų fondo komandos ekspertai. „Turėjome parodyti, kad projektas yra ekonomiškai pagrįstas, atsižvelgiant į visų keturių konsorciumo narių indėlių“, – sako su įmonėmis dirbęs Europos investicijų banko patarėjas finansų klausimais Matthieu Banalis.

Europos Komisija siunčia projektų paraiškas EIB Inovacijų fondo komandai, sudarytai iš Banko Konsultavimo paslaugų departamento ir Projektų direktorato ekspertų, kad ši suteiktų finansinę ir techninę pagalbą. ES Europos klimato, infrastruktūros ir aplinkos vykdomoji įstaiga iš anksto atrinko šį projektą – jam pagal Inovacijų fondo kvietimą teikti mažų projektų paraiškas skirta 4 mln. eurų dotacija. **Dotacijos sutartis pasirašyta 2023 m. gegužės mėn., o projektas pradėtas įgyvendinti birželį.** „Be dotacijos sukurti šių blokų gamybos procesą būtų per brangu, – sako A. Gregoire’as. – Rizika, susijusi su inovacijomis, ir kapitalo išlaidos, reikalingos gamyklai statyti, yra labai didelės.“

DIRBTI SU GAMTA, O NE PRIEŠ JĄ

Gamtos procesais pagrįsti potvynių mažinimo sprendimai Graikijoje

2023 m. rugsėjį šiaurės Graikijos Tesalijos regionui smogusios galingos audros sukėlė didelius potvynius. Ir net ne vieną, o du kartus. „Mums pasisekė, kad per antrąją audrą niekas nežuvo, mat pirmoji visiškai sunaikino ankstyvojo perspėjimo jutiklių tinklą“, – sako Harry Kalliaras, apie 80 000 gyventojų turinčio Trikalos miesto Tesalijos šiaurės vakaruose mero patarėjas. Audros 150 namų sugriovė, o daugiau kaip 1 000 namų miesto centre ir netoliese esančiuose kaimuose smarkiai apgadino. Po antrosios audros 3 000 metų senumo miesto gyvenimas kelioms dienoms sustojo, nes valdžios institucijos liepė gyventojams likti namuose ir tikrino 12 miesto tiltų per Litijo upę saugumą. Regiono, vadinamo Graikijos maitintoju, išlaidos jau dabar skaičiuojamos milijardais.

Tesalijai potvyniai nėra nauji. XX a. ketvirtajame dešimtmetyje prasidėjo plataus masto statybos kanalizuojant upes, statant betoninius pylimus ir dambas, o didžiuliai kraštovaizdžio pokyčiai dėl melioracijos tęsėsi iki pat XX a. aštuntojo dešimtmečio. Tačiau dabar akivaizdu, kad šie metodai nepadedą apsisaugoti nuo vis dažnesnių ekstremalių meteorologinių reiškinių, sukeliama klimato kaitos, o tai skatina regioną galvoti apie visiškai kitokį kelią: pašalinti betoną ir leisti gamtai dirbti savo darbą. „Pamenu, prieš 40 metų prie upės buvo baseinai, kurie sulaukdavo potvynių vandenį, – pasakoja H. Kalliaras. – Nuo to laiko buvo stengiamasi apriboti upės tėkmę ir tiesiog užtvirti natūralius kelius, kuriais upės vanduo išplaukdavo per potvynius. Be to, šalia upės statoma daug pastatų. Jei šie natūralūs baseinai būtų išlikę, akivaizdu, kad žala miestui būtų buvusi mažesnė.“

„ Jei šie natūralūs baseinai būtų išlikę... „

Toks į gamtą orientuotas požiūris yra Europos investicijų banko finansuoto tyrimo, kuriam vadovavo „Global Infrastructure Basel“ ir Pasaulio gamtos fondas Graikijoje, rekomendacija. 2023 m. ji buvo diskusijų su suinteresuotosiomis šalimis centre. „Turime dirbti su gamta, o ne prieš ją“, – sako Europos investicijų banko vyresnioji vandentvarkos inžinierė Aimilia Pistrika.

Tyrimas skatina Graikijoje taikyti gamtos procesais pagrįstus sprendimus

Bandomasis tyrimas parodė, kad gamtos procesais pagrįsti potvynių valdymo būdai regione, pavyzdžiui, upių platinimas ir jų sujungimas su užliejamomis teritorijomis, pakrančių miškų kūrimas ir statinių, pastatytų upių tėkmei kontroliuoti ar užtvirti, pašalinimas, būtų kur kas efektyvesni nei pasiklojimas nauja ar atnaujinta „pilkąja“ apsauga nuo potvynių infrastruktūra, kaip antai pylimais. Ataskaitoje teigiama, kad naudojant vien gamtos procesais pagrįstus metodus anglies dioksido saugojimo vertė – 12,8 mln. eurų – būtų didesnė nei jų įgyvendinimo sąnaudos (6,8 mln. eurų) ar mišraus metodo naudojimo kaina (9,3 mln. eurų).

Tačiau gamtos procesais pagrįsti potvynių mažinimo būdai susiduria su tam tikrais sunkumais. „Visas procesas užtrunka, – sako Europos investicijų banko Pilietinės visuomenės skyriuje dirbanti Catherine McSweeney. – Jau dvejus metus organizuojame informacinius renginius ir susitikimus su valdžios institucijomis ir suinteresuotosiomis šalimis. Vis dėlto vykdydami šį projektą daug ko išmokome ir manome, kad sukūrėme metodą, kurį galima pagreitinti, išplėsti ir pritaikyti kitur.“

ŠVIEŽIAS SUMANYMAS

Įmonės „CrowdFarming“ tiesioginio pardavimo modelis skatina šviežio maisto vartojimą ir tvarią žemdirbystę, kuri mažina išmetamųjų teršalų kiekį ir neša pelną smulkiems ekologiškiems ūkiams

Kai broliai Gabrielis ir Gonzalo Úrculo paveldėjo senelio apelsinų plantaciją Valensijoje, Ispanijoje, šeima patarė jiems parduoti nuostolingą ūkį. Visgi broliai nusprendė pabandyti paskutinį kartą. Jie pradėjo pardavinėti produkciją tarpininkams, pavyzdžiui, kooperatyvams ar stambiams pirkėjams, kaip visada darė jų senelis. Tačiau uždirbo per mažai, kad padengtų sąnaudas. Tuomet broliai nusprendė sukurti interneto svetainę „Naranjas del Carmen“, kad galėtų parduoti produkciją tiesiogiai vartotojams visoje Europoje. Svetainėje vaisiai buvo parduodami draugams Vokietijoje ir Austrijoje, tačiau netrukus žinia apie ją pradėjo skliti iš lūpų į lūpas. Kai Vokietijos visuomeninis transliuotojas „Deutsche Welle“ parengė reportažą apie sodą, užsakymų skaičius šoktelėjo. Paklausa buvo tokia didelė, kad „Naranjas del Carmen“ neįstengė įvykdyti visų užsakymų.

“**Esame tvirtai įsipareigoję laikytis „iš ūkio ant stalo“ principo**”

Šios sėkmės liudininkais tapę to paties Ispanijos regiono ūkininkai paprašė pagalbos kuriant savo pardavimo internetu sistemą. Gonzalo ir Gabrielis įžvelgė didžiulę rinkos spragą – didžiulį vartotojų ir ūkininkų poreikį užmegzti tiesioginį ryšį. 2017 m. broliai Úrculo įsteigė įmonę „CrowdFarming“, kad suteiktų ūkininkams paslaugas, kurias svetainėje „Naranjas del Carmen“ daugelį metų kūrė siekdami parduoti tiesiogiai galutiniams vartotojams. Tai programinės įrangos, interneto svetainių kūrimo, logistikos, klientų aptarnavimo, rinkodaros ir agronominės pagalbos paslaugos. „CrowdFarming“ atsirado kaip vieno langelio principu veikianti platforma ūkininkams, norintiems susikurti savo tiesioginio pardavimo kanalą, –

sako „CrowdFarming“ strategijos vadovas Románas Martínezas de Aragónas. – Šia sudėtinga užduotimi pasirūpiname mes, kad ūkininkai galėtų sutelkti dėmesį į maisto produktų auginimą, gamybą ir derliaus nuėmimą.”

„CrowdFarming“ padeda skaitmenizuoti Europos žemės ūkio sektorių, kurį daugiausia sudaro smulkūs gamintojai, ne visada turintys lėšų ar patirties, kad galėtų parduoti produktus internetu tiesiogiai vartotojams. Svetainė atstovauja 300 ūkininkų iš 15 šalių, daugiausia iš Europos. Klientai gali užsisakyti dėžutes su vaisiais ir daržovėmis arba tokiais produktais kaip medus ir sūris. Jie netgi gali imtis globoti medį, žemės sklypą ar gyvūną ir įsipareigoti pirkti jų produkciją. Siekdamas paskatinti bendrovės skaitmeninių platformų ir programinės įrangos kūrimą, **2023 m. rugsėjo mėn. Europos investicijų bankas su „CrowdFarming“ pasirašė 15 mln. eurų rizikos skolos paskolos sutartį, remiamą pagal programą „InvestEU“.**

„Ūkininkai, kuriems kainas paprastai nustatydavo prekybos centrai, dabar gali jas nustatyti patys, ir taip šis verslo sektorius iš esmės keičiasi“, – sako už šią investiciją atsakingas Europos investicijų banko vyresnysis paskolų pareigūnas Jérôme'as Marcelino.

Skanu ir naudinga planetai

„CrowdFarming“ pristato tik ekologišką maistą gaminančius ūkius ir ūkius, pereinančius prie ekologinio ūkininkavimo. Agronomai kruopščiai atrenka platformoje prekiaujančius ūkininkus – įsitikina, kad jie laikosi aukščiausių tvarumo, kokybės ir gamybos standartų. Kai 2017 m. iš Malagos kilusi María Martínez Hijano perėmė ketvirtos kartos ūkį, ji įtikino savo šeimą persiorientuoti į ekologinę gamybą. 2020 m.

// Vieno langelio principu veikianti platforma ūkininkams, norintiems susikurti savo tiesioginio pardavimo kanalą //

María pradėjo pardavinėti per „CrowdFarming“ platformą mangus ir sulaukė didžiulio pasisekimo. „Mums pavyko augti ir diegti naujoves, kad mūsų ūkininkavimas būtų vis labiau integruojamas į aplinką“, – sako M. Martínez Hijano.

Kitaip nei kai kurie prekybos centrai, „CrowdFarming“ savo produkcijos nelaiko ištisas savaites ir nepurškia cheminėmis medžiagomis nuo grybelio, kad ilgiau išsilaikytų. Interneto svetainėje parduodami vaisiai ir daržovės skinami pagal klientų užsakymus, o kol nėra pakankamai prinokę, kad juos būtų galima išsiųsti, paliekami ant medžių ar krūmų. Tradicinėje žemdirbystėje derlius imamas tada, kai tai patogiu tarpininkams, pavyzdžiui, prekybos centrams, o maisto produktai gali ištisus mėnesius būti laikomi nokinimo kameroje ar pramoniniuose šaldytuvuose.

„CrowdFarming“ metodu ne tik užtikrinama, kad produktai būtų skanūs, bet ir sukuriama darbo ūkininkams, kurie anksčiau derlių imdavo tik kartą per metus ir išsiųsdavo jį tarpininkams ar prekybos centrams. Naudodami „CrowdFarming“ ūkininkai turi suplanuoti kelis derlius.

Ūkininkai noriai dirba šį papildomą darbą dėl tiesioginio pardavimo naudos. Jie gali numatyti savo pajamas prieš kelis mėnesius, o maržos yra didesnės nei tradiciniuose pardavimo tinkluose. Pavyzdžiui, už citrusinius vaisius galima gauti nuo dviejų iki keturių kartų daugiau nei parduodant įprastose parduotuvėse. Kainos, kurias moka pirkėjai, prilygsta Vakarų ir Šiaurės Europos šalių ekologiškų produktų prekybos centrų kainoms.

„Esame tvirtai įsipareigoję laikytis „iš ūkio ant stalo“ principo, – sako „CrowdFarming“ tvarumo ir poveikio skyriaus vadovė Cristina Domecq. – Kai tik užsakote „CrowdFarming“ ir ūkininkai pradeda veikti: skinti, pakuoti ir siųsti šviežiausius ekologiškus produktus tiesiai jums į namus. Svarbiausia – tikras, nesumeluotas šviežumas.“

Maisto grandinės sutrikdymas

2022 m. įmonė „CrowdFarming“ atliko tyrimą, siekdama kiekybiškai įvertinti savo modelį anglies dioksido išmetimo ir maisto švaistymo aspektais. Apelsinų kelionė iš ūkių tiesiai į vartotojo namus buvo lyginama su klasikiniu platinimu prekybos centruose. Nustatyta, kad dėl tiesioginio pardavimo išmetama 20 proc. mažiau teršalų nei parduodant prekybos centruose. Taip pat paaiškėjo, kad tiekimo grandinėje iššvaistoma tik 3 proc. maisto, o taikant prekybos centrų modelį – 22 proc.

„CrowdFarming“ dirba apie 200 žmonių, daugiausia programinės įrangos kūrėjų, kurie tobulina platformą. Įmonė taip pat turi savo logistikos programinę įrangą, vadinamą „CrowdSender“, kuri leidžia veiksmingai valdyti užsakymus, grupuoti juos pagal regionus ir užtikrinti, kad sunkvežimiai būtų visiškai pakrauti, o pristatymai atliekami ekonomiškiausiu ir aplinką tausojančiu būdu.

Europos investicijų banko patarėjo Alejandro Raboso Camposo teigimu, gavusi Europos investicijų banko finansavimą įmonė galės toliau diegti naujoves savo verslo modelyje, procesuose, skaitmeninėse programose ir programinėje įrangoje. Taip skatinama tvaresnė ir teisingesnė maisto gamyba.

„Retai tenka dirbti su projektu, kurio rezultatai būtų tokie tiesioginiai ir apčiuopiami, – sako A. Raboso Camposas. – Tai naudinga ūkininkams, vartotojams ir aplinkai.“

GIGAVATAS ANT STOGO

Logistikos bendrovė CTP savo objektų Čekijoje ir kitose šalyse stogus paverčia didžiuliais saulės elektrinių parkais, kad sumažintų nuomininkų išlaidas, išmetamųjų teršalų kiekį ir padidintų savo pelną

Net ir nedidelio namo savininkas gali tapti elektros energijos tiekėju – tereikia ant stogo užkelti keletą saulės baterijų plokščių ir nenaudojamą energiją parduoti vietinei komunalinių paslaugų įmonei. Įmonei, turinčiai 11 mln. kvadratinų metrų ploto stogų, tai labai patraukli perspektyva. Didžiausia Europoje biržinė logistikos nekilnojamojo turto savininkė ir valdytoja įmonė CTP savo pastatų stogus dengia saulės baterijų plokštėmis, kad atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamyba taptų svarbia bendrovės veiklos dalimi kartu su naujų pastatų statyba ir verslo parkų eksploatavimu. Kitas CTP tikslas energetikos srityje – įrengti saulės baterijų plokštes ant savo pastatų stogų visose šalyse, kuriose ji vykdo veiklą. Tai svarbus žingsnis, nes nors CTP akcijomis prekiaujama Amsterdamo „Euronext“ biržoje, didžioji dalis jos veiklos vykdoma Vidurio ir Rytų Europos šalyse, pavyzdžiui, Čekijoje, Slovakijoje, Vengrijoje ir Rumunijoje. „Energetiką laikome trečiuoju savo verslo segmentu, – sako Maartenas Otte, atsakingas už ryšius su investuotojais CTP biure Prahoje. – Saulės energija yra pirmas žingsnis šioje srityje, tačiau dėl jo galėsime daryti daugiau, pavyzdžiui, įrengti savo nuomininkams elektromobilių įkrovimo stoteles, teikti energijos valdymo ir energijos kaupimo paslaugas.“

“**Tai prisideda prie Europos strateginio savarankiškumo**”

Įmonė prognozuoja, kad iki 2026 m. pabaigos jos pastatuose bus įrengta net 400 MWp pajėgumų. MWp – tai „piko megavatai“, kuriais matuojama maksimali galia, gaunama iš galinčio kisti šaltinio, pavyzdžiui, saulės šviesos. Kadangi per ateinančius metus CTP planuoja padvigubinti savo portfelį, taigi ir efektyviai naudojamų stogų plotą, iki dešimtmečio pabaigos šiose šalyse ji tikriausiai gamins 1 GWp. Tai labai svarbu siekiant mažinti išmetamą anglies dioksido kiekį šalyse, kuriose jis vis dar didelis.

Saulės energija ant stogų ir Europos strateginis savarankiškumas

CTP patalpose įsikūrę logistikos centrai, o kai kurie lengvosios pramonės klientai jas naudoja gamybai. CTP suteikia galimybes kurtis Europoje įmonėms, kurios antraip būtų priverstos ieškoti patalpų, pavyzdžiui, Azijoje, ir taip išlaiko svarbiam pramonės šakam Europoje ir sutrumpina tiekimo grandines. „CTP grąžina įmones iš Azijos, – sako Europos investicijų banko paskolų pareigūnas Janas Morawiecas. – Tai prisideda prie Europos strateginio savarankiškumo.“

Po COVID-19 pandemijos sukeltų tiekimo sutrikimų pramonėje ir po Rusijos invazijos į Ukrainą susidariusio energijos trūkumo šis strateginis savarankiškumas itin svarbus Europos ateičiai. Strateginis indėlis yra viena iš priežasčių, kodėl 2023 m. rugsėjo mėn. Europos investicijų bankas su CTP pasirašė 200 mln. eurų paskolos sutartį, kuri yra Europos investicijų banko 45 mlrd. eurų įnašo į „REPowerEU“ dalis. Paskola skirta saulės energijos projektams finansuoti, daugiausia keturiose minėtose Vidurio ir Rytų Europos šalyse.

Saulės baterijos yra naudingos klimatui. O CTP ir jos nuomininkams ši technologija naudinga ir finansiškai. „Tai suteikia jiems konkurencinį pranašumą prieš kitas logistikos įmones, kurios į nuomos sutartis neįtraukia energijos tiekimo“, – sako Davidas Gonzálezas García, Europos investicijų banko energetikos pertvarkos programų vyriausiasis inžinierius.

EUROPOS TINKLO MODERNIZAVIMAS

Trys Ispanijos atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektai, pagal kuriuos didinami saulės ir vėjo energijos pajėgumai ir įrengiami perdavimo tinklai, stiprina Europos energetinį savarankiškumą

Jaime Celaya visada norėjo dirbti atsinaujinančiųjų išteklių energijos srityje dėl jos poveikio visuomenei. Todėl baigęs studijas ir įgijęs profesinės patirties jis prisijungė prie „Iberdrola“ – didžiausios pagal rinkos kapitalizaciją energetikos įmonės Europoje, pirmaujančios atsinaujinančiųjų išteklių energijos srityje. Jis atsakingas už verslo plėtrą, todėl vertina, atrenka ir įgyvendina naujus energetikos projektus, kurie padės įmonei „Iberdrola“ iki 2040 m. pasiekti nulinės taršos tikslą.

„Tai labai dinamiškas ir aktyvus sektorius, kuriame kasdien atsiranda naujų technologijų, naujų mechanizmų ir metodų, – sako J. Celaya. – Kiekvieną dieną mokausi ko nors naujo ir įgyju vis daugiau žinių.“

Ateinančiais metais J. Celaya dirbs su įmonės „Iberdrola“ plataus užmojo planu Ispanijoje, Portugalijoje ir Vokietijoje įrengti platų 19 fotovoltinės energijos elektrinių ir trijų sausumos vėjo jėgainių tinklą. „Turime daug saulės šviesos, vandens ir vėjo, kurie yra pagrindiniai atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos komponentai, – sako Jaime. – Investicijos į šiuos išteklius ir atsinaujinančiųjų išteklių energiją yra itin svarbios, kad šalys galėtų mažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį.“

Beveik 2,2 gigavato galios naujieji įrenginiai galės pagaminti iki 4 teravatvalandžių elektros energijos. Tai prilygsta daugiau kaip 1 mln. namų ūkių suvartojamos energijos metiniam vidurkiui. 70 proc. elektrinių bus įrengta kaimo vietovėse, kurias paveikė pramonės perėjimas prie neutralaus poveikio klimatui, ir regionuose, kuriuose pajamos vienam gyventojui yra mažesnės už ES vidurkį.

„Siūlome mokymus šių regionų gyventojams, kad suteiktume jiems žinių ir įgūdžių, kaip eksploatuoti saulės energijos elektrines ir vėjo elektrinių parkus, juos statyti ir juose dirbti, – sako J. Celaya. – Nauji projektai skatins augimą ir užimtumą šiose vietovėse, todėl jos galės vykdyti daugiau projektų.“

Stabilus energijos tiekimo užtikrinimas

Įtraukti atsinaujinančiųjų išteklių energiją į mūsų tinklus sudėtinga, nes energija negaminama nuolat. Skirtingai nei iškastiniu kuru kūrenamos elektrinės ar hidroelektrinės, kurios gamina elektrą pagal poreikį, saulės baterijų plokščių ir vėjo jėgainių gamyba priklauso nuo oro sąlygų ir vietos. Tai reiškia, kad jos gamina nepastovų, tik iš dalies prognozuojamą elektros energijos kiekį, todėl mūsų energijos tinklams sunku užtikrinti stabilų ir pastovų tiekimą. Tai vadinama atsinaujinančiųjų išteklių integracijos iššūkiu.

Šiai problemai spręsti kai kuriuose įmonės „Iberdrola“ fotovoltinių elektrinių projektuose numatoma hibridizacija su baterijų sistema: dviejų skirtingų išteklių, pavyzdžiui, vėjo ir saulės energijos, derinimas su energijos kaupimo sistema, kad būtų užtikrinamas stabilus ir patikimesnis energijos tiekimas.

„Tam, kad panaudotume hibridines sistemas, fotovoltines elektrines statome šalia vėjo elektrinių parko, – pasakoja J. Celaya. – Kai nėra saulės šviesos, energiją galime gaminti pasitelkdami vėją. O kai nėra vėjo – iš saulės. Taip naudojame tą pačią infrastruktūrą ir išvengiame papildomų statybų. Naudodami baterijas galime kaupti perteklinę vėjo ir saulės energiją ir tiekti ją rinkai, kai vėjo ar saulės nėra arba kai iš jų negaminama energija.“

Investicijos į šiuos išteklius ir atsinaujinančiųjų išteklių energiją yra itin svarbios, kad šalys galėtų mažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį

2023 m. birželio mėn. **Europos investicijų bankas su įmone „Iberdrola“ pasirašė 1 mlrd. eurų paskolos sutartį**, kuria bus bendrai finansuojama 22 atsinaujinančiųjų išteklių energijos elektrinių Ispanijoje, Portugalijoje ir Vokietijoje statyba. Tai vadinamoji bendroji paskola, kuria gali būti finansuojami įvairūs projektai.

„Toks finansavimas užtikrina stabilumą, lankstumą ir ilgalaikį kelių projektų atsinaujinančiųjų išteklių energijos srityje finansavimą“, – sako su sandoriu dirbęs Europos investicijų banko vyresnysis paskolų pareigūnas Luisas Cañete.

Ši operacija yra ES banko finansavimo paketo, skirto Europos Komisijos planui „REPowerEU“, kuris buvo parengtas reaguojant į Rusijos įsiveržimą į Ukrainą ir kuriuo siekiama mažinti ES priklausomybę nuo iškastinio kuro importo, taip pat spartinti žaliąją petvarką, dalis.

Naujoviškas būdas finansuoti energetikos projektus

„Red Eléctrica de España“ – dar viena įmonė, kuri prisidės prie Ispanijos energetikos pertvarkos. Ji planuoja plėsti ir stiprinti savo perdavimo tinklą, kuriuo elektros energija iš elektrinių keliauja į namus, bendroves ir pramonės įmones. Šios investicijos skiriamos pagal Ispanijos ir „Red Eléctrica“ 2021-2026 m. perdavimo tinklo plėtros planą, kuriuo siekiama:

- integruoti būsimus elektros energijos gamybos iš atsinaujinančiųjų išteklių įrenginius, kad Ispanija iki 2030 m. galėtų pasiekti 74 proc. elektros energijos iš atsinaujinančiųjų išteklių tikslą;
- didinti 220 ir 66 kilovoltų tinklų patikimumą;
- stiprinti jungtis su Portugalija ir Prancūzija;
- gerinti Ispanijos elektros energijos sistemos, įskaitant Balearų ir Kanarų salas, išlaidų veiksmingumą ir tiekimo patikimumą.

Europos investicijų bankas remia „Red Eléctrica“, įsigydamas pagal šios įmonės žaliojo finansavimo programą išleistų žaliųjų piraėilių obligacijų ir žaliųjų mišrių obligacijų, kurių vertė 500 mln. eurų. 2023 m. sausio mėn. Bankas įsigijo 41,5 mln. eurų pradinės emisijos žaliųjų mišrių obligacijų. Šis sandoris pagal programą „InvestEU“ buvo pirmas viešas Banko žaliųjų obligacijų pirkimo programos sandoris.

„Žaliosios obligacijos ir žaliosios mišrios obligacijos gali pašalinti klimato politikos finansavimo trūkumą ir kartu paskatinti naudotis kapitalo rinkomis, – sako Raquel Cuervo Salvador, Europos investicijų banko obligacijų finansavimo pareigūnė. – Jos teikia daug naudos atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektams, įskaitant investuotojų bazės plėtimą, vykdymo rizikos mažinimą, didesnes finansavimo galimybes ir mūsų pritarimo ženklą bei signalinį poveikį.“

Tikimasi, kad įgyvendinus projektą mažės išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis ir bus sukurta darbo vietų mažiau išsivysčiusiuose Ispanijos regionuose.

“ Galime kaupti perteklinę vėjo ir saulės energiją ir tiekti ją rinkai, kai vėjo ar saulės nėra arba kai iš jų negaminama energija “

// Žaliosios obligacijos ir žaliosios mišrios obligacijos gali pašalinti klimato politikos finansavimo trūkumą //

Naujas atsinaujinančiųjų išteklių energijos pliūpsnis Ispanijoje

Saulės energijos elektrinės atliks lemiamą vaidmenį pertvarkant energetikos sektorių. Jos surenka gausią saulės energiją ir gamina elektrą neišmesdamos šiltnamio efektą sukeliančių dujų, o tai itin svarbu siekiant mažinti mūsų priklausomybę nuo iškastinio kuro.

2023 m. rugsėjo mėn. **Europos investicijų bankas su įmone „Solaria“ pasirašė iki 1,7 mlrd. eurų bendrąją paskolą, remiamą pagal programą „InvestEU“**, 120 fotovoltinės energijos elektrinių statybai Ispanijoje, Italijoje ir Portugalijoje remti.

2002 m. įkurta Ispanijos įmonė siekia 5,6 gigavato pajėgumų, o tai sudarytų 9,3 teravatvalandės per metus. Tai prilygsta beveik 2,5 mln. namų ūkių suvartojamos energijos. Dėl šios švarios energijos išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis sumažės 3 milijonais tonų CO₂ per metus.

„5,6 gigavato galios atsinaujinančiųjų išteklių energijos tinklo plėtra Ispanijoje, Italijoje ir Portugalijoje turės įtakos šioms šalims ir Europos Sąjungos pastangoms kovoti su klimato kaita, o kartu didins energetinį saugumą, – sako Europos investicijų banko atsinaujinančiųjų išteklių energijos inžinierė Elena Cuadros. – Kadangi daugiau nei trečdalis saulės elektrinių parkų bus įrengta mažiau išsivysčiusiuose regionuose, šis projektas taip pat didins užimtumą ten, kur to labiausiai reikia.“

KURIAMĖ

LYGYBĘ UŽTIKRINANČIĄ INFRASTRUKTŪRĄ

“ Stiprinant Europos Sąjungos inovacinį potencialą, jos konkurencingumą ir socialinę sanglaudą svarbiausias dalykas – švietimas ir mokymas. Tinkami įgūdžiai tapo dar svarbesni siekiant žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos. Todėl Bankas skatina investicijas į kokybišką švietimą ir mokymą, kad mūsų žmonės ir mokyklos būtų pasirengę ateities iššūkiams. ”

Patricia Castellarnau, EIB Švietimo ir viešųjų mokslinių tyrimų skyriaus vadovė

“ Sudėtingus politikos tikslus EIB konsultavimo paslaugų departamento darbuotojai paverčia rinkos realybe. 2023 m. EIB konsultavimo paslaugų departamentas rėmė pusę EIB skolinimo operacijų ir kai kurias svarbiausias Europos investicijų fondo kompleksines iniciatyvas, pavyzdžiui, siekį užtikrinti lyčių lygybę Europos rizikos kapitalo ir privačiojo nuosavo kapitalo sektoriuose. Padėjome klientams susidoroti su energetikos pertvarka, pokyčiais socialinio būsto, kvantinės kompiuterijos ir lyčių lygybės srityse, taip pat kurti naują Europos kosmoso rinką. ”

Hristo Stoykov, EIB Konsultavimo paslaugų departamento direktorius

“ Pagrindinė departamento veikla – galutinės grandies konsultavimas rengiant klimato srities projektus. Konsultuojame įmones, kaip parengti verslo pasiūlymus, kad jie būtų ekonomiškai gyvybingi, techniškai įgyvendinami ir tinkami finansuoti, padėtų gauti EIB, Europos Komisijos, rinkos arba ir visų trijų šaltinių finansavimą. Taip pat atliekame pradinis teminius tyrimus, kuriais nustatome rinkos neveiksmingumo sritis ir finansavimo spragas. Organizuojame gebėjimų stiprinimo iniciatyvas, pavyzdžiui, konsultacijas su sektoriais ir informacinius renginius, skirtus EIB konsultacinėms paslaugoms ir produktams populiarinti. ”

Juliet Dow-Madu, EIB Konsultavimo paslaugų departamento Gamybos, energetikos ir transporto skyriaus vadovė

Ruošiamės gyvenimui pasaulyje, kuriame pokyčių tempas nelėtėja. Europos investicijų bankas siekia, kad visi būtume pasirengę gyventi – ir klestėti – tokia pasaulyje, koks jis bus. Mūsų vaikams reikia geresnių mokyklų, o šios mokyklos turi prisidėti prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos kūrimo. Turime užtikrinti, kad visiems būtų patogiu keliauti iš vienos vietos į kitą neišmetant didžiulių anglies dioksido debesų. Ir tai turime padaryti, kurdami gerai suplanuotas transporto sistemas ir judumo pramonės šakas, kad jose dirbantys žmonės puikiai jaustųsi net ir taip greitai vykstant permainoms.

“ Projektų finansavimas prisidėjo prie kai kurių garsiausių EIB sėkmės istorijų tokiuose sektoriuose kaip greitkeliai ir geležinkeliai. Juo buvo pašalintos transeuropinių tinklų kliūtys ir pritraukta privataus kapitalo svarbiausioms investicijoms paspartinti. Mūsų įgaliojimai išsiplėtė į tokį sektorius, kaip atsinaujinančiųjų išteklių energetika – reikšmingai prisidėjome, kad Europoje atsirastų jūros vėjo energijos pramonė. Pastaruoju metu, kaip ES klimato bankas, dirbame su energijos jungtimis, žaliajam judumui skirtų baterijų gamyba ir išmetamųjų teršalų mažinimu tokiuose sektoriuose, kuriuose sunku to pasiekti kaip, pavyzdžiui, plieno ir trąšų. Kai kurie iš šių projektų yra iš ties naujos iniciatyvos Europos kelyje į tvarų konkurencingumą. ”

Matthias Woitok, EIB Projektų finansavimo rytinėse kaimyninėse šalyse skyriaus vadovas

SKATINAME MOKYTIS, TAUPOME ENERGIJĄ

Atnaujinus daugiau kaip 200 Romos mokyklų bus efektyviau vartojama energija, tačiau pirmiausia miestui reikėjo pagalbos šį didžiulį projektą planuojant

Roma – istorijos kupinas miestas. Jo paveldo pastatai yra tikras lobis meno mėgėjams ir turistams, tik ne mokiniams. Daugybė jaunuolių Romoje mokosi mokyklose, įsikūrusiose XIX a. pastatuose. Kai kurios šios mokyklos yra itin nusidėvėjusios, jose prasta šilumos izoliacija, pastatai visai nepritaikyti klimato kaitos grėsmėms atremti. Todėl miestas pradeda didžiausią per pastaruosius dešimtmečius investicinį projektą – švietimo įstaigų renovaciją, kad daugiau kaip 200 mokyklų didėtų energijos vartojimo efektyvumas ir kad jų pastatai būtų tvaresni.

Vis dėlto renovuoti seniausius pastatus nėra paprasta. „Kompleksinė renovacija ypač sudėtinga, – pasakoja Linda D'Amico, Romos viešųjų darbų ir infrastruktūros biuro architektė, – nes senovinius pastatus reikia saugoti ir tausoti.“

Romos miesto savivaldybei tenka prižiūrėti daugybę švietimo įstaigų pastatų. Mieste yra 1 144 vaikų lopšeliai, darželiai, pradinės ir vidurinės mokyklos. Šios įstaigos yra bene didžiausios energijos vartotojos iš visų Romos viešųjų pastatų. Joms tenka net 95 proc. visuose savivaldybei priklausančiuose pastatuose suvartojamos energijos. Įgyvendinus veiksmingą energijos vartojimo efektyvumo didinimo programą būtų galima sutaupyti lėšų ir sumažinti išmetamo anglies dioksido kiekį. „Mokyklų pastatai surija daug energijos“, – sako L. D'Amico.

Tinkamas patarimas tinkamu metu

Renovacija finansuojama Italijos vyriausybės dotacijomis, Europos Sąjungos lėšomis pagal Italijos nacionalinį didmiesčių planą, vadinamą „PON Metro“, ir Europos investicijų banko 2023 m. vasario mėn. patvirtinta 150 mln. eurų kredito linija. Miestas kreipėsi ES banko konsultacinės paramos, kad galėtų parengti planą ir kuo geriau panaudoti šiuos išteklius. „Mūsų visapusiškos techninės, finansinės ir metodinės konsultacinės paslaugos padės Romos miestui laiku įgyvendinti ir stebėti šį projektą“, – teigia su projektu dirbęs EIB vyresnysis konsultantas Alexanderis Linke.

Kaip ir daugelis moksleivių, mokslo metų pradžioje apsivelkančių naujus drabužius, taip ir kai kurios Romos mokyklos bus apvilktos nauja termoizoliacine danga, pasižyminčia dideliu energijos vartojimo efektyvumu. Visose atrinktose mokyklose bus įstatyti nauji langai, durys, įrengtas apšvietimas ir atnaujintos šildymo sistemos. Be to, naujesniuose pastatuose bus sumontuotos saulės energijos sistemos ir šilumos siurbliai. „Tai didžiausia investicija į švietimo įstaigų pastatus per pastaruosius dešimtmečius. Partnerystė su ES banku padeda Romos miestui aktyviau imtis klimato politikos veiksmų dėl žaliosios pertvarkos, miestams atveriančioms naujas galimybes“, – sako Romos meras Roberto Gualtieri.

Įgyvendindama šį projektą Roma siekia sumažinti išlaidas ir išmetamųjų teršalų kiekį, kad iki 2030 m. taptų visiškai neutralaus poveikio klimatui miestu. „Investicijos turės ne tik didelį poveikį aplinkai, – tvirtina Andrea Durante, dirbęs su Europos investicijų banko kredito linija, – bet ir apčiuopiamą socialinį poveikį. Jos pagerins mokyklų būklę visame mieste – nuo priemiesčių iki centro.“

Miesto architektė L. D'Amico pabrėžia projekto svarbą vaikų gyvenime: „Norime pasiųsti aiškų signalą, kad jie mums svarbūs.“

MOKYKLOS PRIEMIESČIŲ GYVENTOJAMS

Madridas stato mokyklas naujuose priemiesčiuose, kad mažėtų socialinė nelygybė švietimo srityje, o miestas taptų žalesnis

Miestas – kaip šeima: kai jis auga, jam reikia daugiau erdvės, kad galėtų visus sutalpinti. Kaip ir šeimai, taip ir miestui reikia, kad vaikai turėtų kur lankyti mokyklą.

Ispanijos sostinė yra vienas iš sparčiausiai augančių Europos miestų. Madrido gyventojų skaičius didėja daugiau nei dvigubai greičiau nei likusioje Ispanijos dalyje, todėl Madridas yra tankiausiai apgyvendintas šalies regionas. Miesto pakraščiuose nuolat kyla visiškai nauji rajonai. Šių naujų rajonų vaikams reikia mokyklų, todėl „Comunidad de Madrid“ planuoja statyti naujas mokyklas ir atnaujinti senąsias, kad suteiktų kokybišką išsilavinimą maždaug 58 000 moksleivių valstybinėse mokyklose. „Švietimas yra mūsų visuomenės ramstis, – teigia Rodrigo Robledo Tobaras, Madrido regiono finansų politikos ir išdo departamento generalinis direktorius. – Tai bus investicija į ateinančias kartas, į mūsų ateitį.“

Kad švietimas atitiktų paklausą

Ispanijoje valstybinis švietimas yra nemokamas, o vaikų darželių, pradinio ir pagrindinio ugdymo įstaigas lanko labai daug vaikų. Tačiau kai mokiniai pasiekia vidurinę mokyklą, apsiprendžiant, ar mokytis toliau, didelę reikšmę turi demografiniai veiksniai. Moksleiviai iš žemesnio socialinio ir ekonominio statuso šeimų, gyvenančių skurdesniuose rajonuose, iš kurių į mokyklą tenka važiuoti toliau, mokslus meta dažniau.

Investicijos į švietimo infrastruktūrą padės patenkinti dabartinį poreikį turėti daugiau mokyklų ir būsimą kvalifikuotų darbuotojų, kurie yra kiekvienos ekonomikos pagrindas, poreikį Madrido regione. Pasak R. Robledo Tobaras, šiems žmonėms reikia mokyklų netoli gyvenamosios vietos: „Jie neturėtų praleisti 30 minučių ar valandą kelionėje, kad nuvežtų vaikus į miesto centre esančią mokyklą.“

Priemiesčiai auga dėl didėjančio gyventojų skaičiaus. Tačiau žmonės ten keliasi ir dėl mažesnių butų kainų. „Daugiausia naujos infrastruktūros bus statoma priemiesčiuose, kurie auga labiausiai, – aiškina Europos investicijų banko Švietimo ir valstybinių mokslinių tyrimų skyriaus ekonomistė Silvia Guallar Artal. – Tai naujaisi rajonai, be to, ne tokie turtingi.“

Europos investicijų bankas remia šį Madrido projektą 250 mln. EUR paskola, pasirašyta 2023 m. kovo mėn. „Gavę šią paskolą galime teikti švietimo paslaugas priemiesčiuose gyvenančioms šeimoms, – sako R. Robledo Tobaras. – Joms nereikės keltis į miesto centrą, kur butai brangūs, ir toliau mažės nelygybė tarp žmonių.“

“ Šiems žmonėms mokyklų reikia ten, kur jie gyvena. ”

NAUJI TRAUKINIAI, NAUJOS LINIJOS, NAUJOS TECHNOLOGIJOS

Naujoviški traukinių finansavimo sprendimai – nuo Miuncheno iki Monopolio – leidžia mažinti išmetamųjų teršalų kiekį, trumpinti kelionės į darbą ir atgal laiką ir jų priežiūrai taikyti pažangiąsias technologijas Vokietijoje ir Italijoje

Kaip ir du trečdaliai visų Bavarijos regioninių traukinių keleivių, Christine dažnai naudojami Miuncheno, trečiojo pagal dydį Vokietijos miesto, „S-Bahn“ regioniniu traukinių tinklu. Tačiau kelionė iš namų Pasinge, esančių už 10 km nuo Marienplatz miesto centre, gali būti nenuspėjama. „Čia labai daug žmonių, o traukiniai dažnai vėluoja, – pasakoja Christine. – Paprastai kelionė turėtų trukti tik 20–25 minutes, bet kartais gali užtrukti iki valandos.“

Šią problemą patiria ne tik Christine. Visoje Vokietijoje 2022 m. beveik kas trečias geležinkelių transporto keleivis kelionės tikslą pasiekė vėluodamas 15 ar daugiau minučių. Miuncheno „S-Bahn“ traukiniai vėluoja dažnai, nes kiekvienas „S-Bahn“ traukinys, įvažiuojantis į Miuncheno centrą arba išvažiuojantis iš jo, turi važiuoti viena magistraline linija – „Stammstrecke“, kuri yra viena judriausių visoje Europoje. Dėl to tinkle susidaro grūstys. Šiuo metu vyksta antrosios magistralinės linijos tiesimo darbai. Nors jai užbaigti prireiks ne vienu metų, neseniai užsakyti naujos kartos traukiniai leidžia tikėtis, kad situacija greitai pagerės.

Pagal novatorišką 2 mlrd. eurų vertės išperkamosios nuomos sutartį, kurią finansuoja Europos investicijų bankas ir „UniCredit“ su Bavarijos laisvosios žemės garantija, įsigyti naujieji 200 metrų traukiniai, kurie yra tokio pat ilgio kaip Vokietijos didelės talpos „InterCity“ traukiniai, bus šalyje ilgiausi regioniniai traukiniai. Šie 90 naujų elektrinių traukinių, kuriuos pagamino bendrovė „Siemens Mobility“, išsiskiria itin plačiomis durimis, leidžiančiomis įlipti lengviau ir greičiau, ir LED informacine juosta per visą traukinio ilgį. „Tikimės, kad šie patogesni ir patikimesni traukiniai padės įtikinti Miuncheno pakraščiuose gyvenančius žmones palikti automobilius namuose ir važiuoti traukiniu“, – sako Alexanderis Gerumas, Miuncheno „S-Bahn“ projekto vadovas įmonėje „Bayerische Eisenbahngesellschaft“, kuri planuoja, finansuoja ir valdo regioninį keleivinių traukinių transportą Bavarijoje.

Išskirtinis Italijos traukinių finansavimas

Kitos Europos šalys taip pat teikia pirmenybę geležinkelių transportui kaip svarbiai dekarbonizavimo strategijos daliai. 2023 m. kovo mėn. **Europos investicijų bankas pasirašė 3,4 mlrd. eurų inovatyvaus finansavimo sutartį** dėl Sicilijos geležinkelio ruožo tarp Palermo ir Katanijos modernizavimo, kuris trečdaliu sutrumpins kelionės tarp šių dviejų miestų laiką. Į finansavimo paketą įtraukta unikali 1,3 mlrd. eurų 50 proc. priešpriešinė garantija, kurią remia „InvestEU“. Tai suteikia vadinamąsias išankstines ir darbų įvykdymo garantijas, kurias rangovai turi gauti iš bankų, kad užtikrintų plėtotojus, jog jie bus apsaugoti įsipareigojimų nevykdymo atveju.

„Tokio pobūdžio priešpriešinės garantijos dar nebuvo suteikę niekam, o dabar siekiame šią iniciatyvą pakartoti kituose projektuose ir kitose šalyse“, – pasakoja Giovanni Inglisa, Europos investicijų banko vyresnysis paskolų pareigūnas, kuruojantis finansų įstaigų veiklą.

// Tikimės, kad šie patogesni ir patikimesni traukiniai įtikins ... žmones palikti automobilius namuose ir važiuoti traukiniu //

Pagal šį unikalų finansavimo susitarimą, parengtą kartu su Italijos nacionaline geležinkelių kontroliuojančiąja bendrove „Ferrovie dello Stato Italiane“, valdoma valstybės, priešpriešinė garantija paskatins kitų finansavimo įstaigų garantijas, todėl iš viso bus gauta 2,6 mlrd. eurų, skirtų statybos sutartims sudaryti ir darbams pradėti. Be to, Europos investicijų bankas 800 mln. eurų paskolins tiesiogiai Italijos ekonomikos ir finansų ministerijai.

Italijos traukinių technologijų skaitmeninė pertvarka

Naujų traukinių finansavimas ir geležinkelių tinklų modernizavimas yra tik dalis Europos investicijų banko paramos geležinkelių sektoriui ir Europos Sąjungos darnaus ir išmaniojo judumo strategijos, kuria siekiama iki 2050 m. padvigubinti krovinių vežimą geležinkeliais ir patrigubinti greitųjų geležinkelių veiklą, įgyvendinimui. 2023 m. rugsėjį **Europos investicijų bankas pasirašė 20 mln. eurų paskolą (dar 10 mln. eurų paskola patvirtinta ir bus pasirašyta artimiausiais mėnesiais), skirtą Italijos įmonei „MerMec“ moksliniams tyrimams ir plėtrai finansuoti.** Įmonė specializuojasi pažangių geležinkelių transporto technologijų (signalizacijos, būklę vertinančių traukinių ir sistemų, elektrinės traukos ir telekomunikacijų), miesto elektrinio judumo ir pramoninių taikomųjų programų srityje. „Skaitmeninė geležinkelių sektoriaus pertvarka yra pagrindinis veiksnys, padedantis didinti efektyvumą ir saugą, – sako Europos investicijų banko vyriausiasis inžinierius Matteo Fusari. – Tačiau tai ne tik duomenų rinkimas naudojant nuotolinius jutiklius. Svarbiausia – tuos duomenis greitai apdoroti ir suteikti praktiniu požiūriu naudingą informaciją.“

Viena iš perspektyviausių „MerMec“ kuriamų technologijų yra traukinio vagonas, kuris važiuodamas dideliu greičiu aptinka geležinkelio linijos defektus ir praneša apie jų vietą. Tam naudojamas vaizdinio ir magnetinio rezonanso vizualizavimo derinys, o duomenys įrašomi ir apdorojami traukinio vagonė prieš perduodant juos nuotoliniu būdu tinklą stebintiems darbuotojams.

Europos investicijų banko paskola bus skirta „MerMec“ mokslinių tyrimų ir plėtros veiklai Monopolyje, palyginti mažiau išsivysčiusiame Apulijos regione, kuris naudojasi ES sanglaudos fondo lėšomis. Paskola bus remiamas kvalifikuotų darbuotojų įdarbinimas mokslinių tyrimų ir plėtros srityje, įskaitant 280 etatų kasmet per ketverius metus ir 400 naujų nuolatinių darbo vietų.

ĮKRAUNAME BATERIJAS

Ličio jonų baterijų gigafabrikas Prancūzijoje sukurs darbo vietų ir sustiprins Europos baterijų pramonę siekiant švaresnio judumo

Anastasia Walch-Guinebert visada mėgo spręsti uždavinius. Ją taip pat žavėjo nuolatinės naujovės energetikos pertvarkos srityje. Taigi Anastasia dirba procesų inžiniere Japonijoje įsikūrusioje bendrovėje „Automotive Energy Supply Corporation“ (AESC). Šiame dideliame tarptautiniame baterijų fabrike ji tobulina elektromobiliams skirtų baterijų gamybą, kad jos būtų saugios, kokybiškos, efektyvios ir tvarios. Anastasia džiaugiasi, kad darbas jai leidžia daryti teigiamą poveikį aplinkai ir pasauliui.

Kadangi iki 2025 m. AESC planuoja pastatyti baterijų gigafabriką Duè, Aukštutinės Prancūzijos regione, jos vaidmuo taps dar svarbesnis. Fabrike bus gaminamos pažangios ličio jonų baterijos, skirtos automobilių „Renault ECHO 5“ (nauja elektrinė R5, kultinio aštuntojo ir devintojo dešimtmečių „Renault“ miesto modelio, versija) ir jų visureigio versijai „4Ever“. Pradiniame etape bendras pajėgumas bus iki 9 gigavatvalandžių, energija kasmet bus aprūpinama 200 000 elektromobilių. Tikimasi, kad iki 2030 m. fabrike bus pradėtos gaminti baterijos elektromobiliams, kurių metinis pajėgumas sieks nuo 24 iki 30 gigavatvalandžių.

Europos investicijų bankas finansuoja AESC investicijas, suteikęs 337,2 mln. eurų tiesioginių paskolų projektui ir iki 112,8 mln. eurų netiesioginių paskolų projekte dalyvaujantiems komerciniams bankams, kurios buvo pasirašytos 2023 m. rugsėjo mėn. „AESC į Prancūziją perkelia savo naujausią praktinę patirtį, kad prisidėtų prie tvarios baterijų pramonės plėtros Europoje, – sako su sandoriu dirbęs Europos investicijų banko vyresnysis paskolų pareigūnas Olivier Kueny. – Be to, šis projektas padės atkurti Aukštutinės Prancūzijos regiono, vadinamo naujuoju Baterijų slėniu, pramonę ir prisidės prie „Renault“ strateginių permainų.“ AESC investicijos vykdomos pagal Europos Komisijos programą „InvestEU“, kuria siekiama 2021–2027 m. paskatinti daugiau kaip 372 mlrd. eurų papildomų investicijų Europoje.

Kas yra gigafabrikas?

Gigafabrikai – tai milžiniški gamybos centrai, kuriuose įmonės paprastai gamina elektromobilių baterijas, atsinaujinančiųjų išteklių energijos saugojimo sprendimus ir susijusias technologijas. Jie specializuojasi gaminti vieną populiarią produktą dideliu mastu, kitaip nei įprastos gamyklos, kurios yra mažesnės ir gali tenkinti įvairius gamybos poreikius. Duè mieste esančiame AESC gigafabrike daugiausia dėmesio bus skiriama masinei elektra varomų transporto priemonių ličio jonų baterijų gamybai.

Baterijos yra būtinos šiuiolaikiniame pasaulyje. Jos suteikia nešiojamąją energiją. Jos kaupia ir tiekia atsinaujinančiųjų išteklių energiją, iš jų įkraunami mūsų elektroniniai prietaisai. Taip skatinamas perėjimas prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos. Pasaulinė baterijų paklausa sparčiai auga ir iki 2030 m. turėtų padidėti 14 kartų.

Europai reikės savų baterijų šaltinių, jei didelė tarptautinė krizė sutrikdytų pasaulines tiekimo grandines, kaip tai įvyko dėl COVID-19. „Europa turės didinti baterijų gamybos pajėgumus, kad vykdydama žaliąją pertvarką išmetamųjų teršalų kiekį galėtų sumažinti iki reikiamo lygio“, – tvirtina Europos investicijų banko Tvarių ir skaitmeninių sektorių skyriaus vyriausiasis inžinierius Christianas Schepensas.

“ **Europa turės didinti baterijų gamybos pajėgumus, kad vykdydama žaliąją pertvarką išmetamųjų teršalų kiekį galėtų sumažinti iki reikiamo lygio** ”

RIEDĖKIT SU ROBOTAIS

Olandijos bendrovė mano, kad robotizuotas įkrovimas gali gerokai padidinti elektromobilumo patrauklumą. Štai kaip „Rocsys“ pritaiko medicinos technologijas, kad paspartintų žaliąją pertvarką

Daug metų Crijnas Boumanas nesuprato, kodėl įmonės tiek daug laiko skiria elektromobilių gamybai, bet niekas nesistengia tobulinti įkrovimo proceso. Jis, aistringas elektromobilumo šalininkas, nusprendė iniciatyvos imtis pats. „Manau, kad elektromobilumas ima tapti visuotine tendencija, – sako C. Boumanas. – Juk dabar visi prašomi vartoti atsinaujinančiąją energiją.“

Siekdamas spręsti įkrovimo sistemų išradingumo trūkumo problemą, C. Boumanas ir du robotikos ekspertai 2019 m. Reisveike (Nyderlandai) įkūrė bendrovę „Rocsys“. Ji kuria robotizuotas rankos įrangą, kuri prijungia prie transporto priemonių įkrovimo kabelius, naudodama jutiklius, imituojančius žmogaus veiksmus. Bendrovės pirmosios kartos gaminys ROC-1 dabar naudojamas uostuose, logistikos operacijose ir pramoniniuose laivuose.

Tai technologija, kuri gali padėti skatinti vairuotojus atsisakyti išskastiniu kuru varomų automobilių ir pereiti prie elektrinių transporto priemonių, nes būtent įkrovimo sunkumai dažnai įvardijami kaip priežastis, dėl kurios žmonės dar neperėjo prie elektrinių transporto priemonių. Bendrovė „Rocsys“ tikisi, kad naudojant jos robotizuotas įkrovimo sistemas įkrovimas bus patogesnis, todėl daugiau žmonių norės rinktis elektra varomus automobilius. Tai gali turėti didelę reikšmę klimato kaitai, nes šiuo metu visame pasaulyje transporto sektoriuje anglies dioksido tarša didėja, nors ją reikia mažinti.

Siekdama finansuoti tolesnę savo technologijos vystymą, **2023 m. liepos mėn. bendrovė „Rocsys“ su Europos investicijų banku pasirašė 18 mln. eurų paskolos sutartį.** Ši paskola yra Europos Komisijos programos „InvestEU“, kuria siekiama skatinti investicijas į inovacijas, socialinę įtrauktį ir darbo vietų kūrimą, dalis.

Dėl robotizuoto įkrovimo elektromobilumas tampa visuotine tendencija

Iš pradžių „Rocsys“ susidūrė su iššūkiu – robotika labai brangi. ROC-1 yra ekonomiškai sprendimas brangiems robotams pakeisti. Jį sukurti įkvėpė medicinoje naudojami dėvimieji robotikos prietaisai, ypač egzoskeletai – prie žmogaus kūno tvirtinami elektra maitinami prietaisai su judesio vykdikliais. „Rocsys“ gaminio lytėjimo jutikliai padeda mechaninei rankai orientuotis įkrovimo sistemose ir išvengti sužalojimų dėl fizinio kontakto. Tai saugesnė alternatyva tradiciniams robotams, kurie gali būti nelankstūs ir pavojingi. Dabar bendrovė, gavusi Europos investicijų banko paskolą, siekia sukurti mažesnę ir pigesnę naujos kartos ROC prietaisą.

Pasak C. Boumano, vienas iš didžiausių privalumų yra tas, kad turimą įkroviklį galima paversti automatinio įkrovikliu. Jis tvirtina, kad nė viena iš šiandieninių milijardinių investicijų nepraras aktualumo, o įkroviklius bus galima atnaujinti dar 10–15 metų ir naudoti tiek elektra varomose, tiek automatizuotose transporto priemonėse.

Bendrovė „Rocsys“ derasi su Europos automobilių gamintojais, siekdama padėti jiems padaryti taip, kad įkrovimo sistemos būtų plačiai prieinamos visuomenei. „Manau, Europai būtų tikrai didelė rizika nepasinaudoti tokiais technologiniais pasiekimais, – įsitikinęs C. Boumanas. – Tikrai rizikuojame labai atsilikti. Tikiuosi, kad ateityje viskas bus gerai ir viliosi, kad dar nepavėlavome.“

“ **Nė viena iš šiandieninių milijardinių investicijų nepraras aktualumo.** ”

VISI ANT DENIO!

Bulgarijos ir Portugalijos uostai modernizuoja infrastruktūrą, kad sumažintų spūstis ir taršą anglies dioksidu

Bulgarijos uostai tampa vis svarbesniais maisto produktų tiekimo iš Ukrainos į kitas pasaulio šalis taškais. Tačiau dėl uostuose susidarančių spūsčių į aplinką išmetama daugiau CO₂, o krovinių siuntėjai, transporto operatoriai, įmonės ir galiausiai vartotojai patiria papildomų išlaidų. Todėl viena iš pirmaujančių šalis grūdų prekybos ir perdirbimo bendrovių „Buildcom Group“ stato naują didelį uosto terminalą Varnoje, Juodosios jūros pakrantėje. „Bulgarijos jūrų infrastruktūra yra pasenusi, o perdirbimo pajėgumai maži, ypač Varnoje, – aiškina didžiausios Bulgarijos saulėgrąžų aliejaus gamintojos „Oliva“, pagrindinės „Buildcom“ patronuojamosios įmonės, ryšių su finansų įstaigomis direktorė Cvetelina Gančeva. – Didžiausias Varnos uostų gylis riboja didelės talpos laivų srautą, o regioninių uostų krovos darbų pajėgumai yra menki.“

Šią padėtį „Buildcom Group“ ištaisys gavusi 50 mln. eurų paskolą iš Europos investicijų banko savo patronuojamajai įmonei „Logistic Centre Varna“. Naujasis terminalas leis perkelti kai kurias uosto krovos operacijas iš dabartinės vietos, esančios netoli miesto centro, į atokesnę vietą prie Beloslavo ežero netoli Varnos. Paskola remiama pagal programą „InvestEU“.

Naujo terminalo statyba ir gilinimo darbai Varnos uoste

Infrastruktūros stoka Bulgarijos uostuose virto skubiai sprendimu uždaviniu, kai 2022 m. į Ukrainą įsiveržė Rusija. Konstancos uostas Rumunijoje buvo perpildytas dėl padidėjusio ukrainietiško grūdų kiekio, tačiau krovinių į Varną nebuvo galima perkelti, nes šis uostas nebuvo pritaikytas priimti papildomų laivų ir krovinių. Naujuoju projektu bus modernizuotas Varnos uostas, remiamas aprūpinimas maistu, skatinamas žalesnis jūrų transportas ir regiono ekonomikos augimas, nes vietos žemės ūkio gamintojai turės daugiau galimybių patekti į eksporto rinką. „Projektas sustiprins vertikalią integraciją ir „Buildcom Group“ padės patekti į eksporto rinką,“ – pasakoja Venera Gandžova, už EIB paskolos operaciją atsakinga paskolų pareigūnė.

Naujasis terminalas atvers kelią didesniems laivams ir jų galės įplaukti daugiau, nes gylis prie krantinių bus padidintas iki 13,5 metro. Terminale taip pat bus įrengta moderni grūdų sandėliavimo ir transportavimo sistema, nauja krovos įranga, naujos geležinkelio ir kelių transporto privažiavimo šakos, inžineriniai tinklai, techniniai ir administraciniai pastatai. Išplėtus uostą galiausiai sumažės vežimas keliais, nes krovinių gabenimas bus perkeltas į mažesnio taršos anglies dioksidu intensyvumo jūrų transportą. „Šis projektas optimizuos transporto maršrutus sausumoje ir jūroje, todėl sumažės CO₂ pėdsakas“, – tvirtina „Oliva“ atstovė C. Gančeva. – Tai integruotas požiūris, kuris užtikrina klimato kaitos švelninimą, kartu rūpinantis pakrančių valdymu ir potvynių prevencija.“

Be to, gerokai sumažės krovinių gabenimas per Varnos centrą – tai bus naudinga miesto gyventojams. „Tradiciskai Varnos uostas buvo arčiau jūros, – sako su projektu dirbęs Europos investicijų banko statybos inžinierius José Rino. – Tačiau tai, kad jis buvo arti miesto centro, darė neigiamą poveikį gyventojams dėl triukšmo ir oro taršos. Vienas iš pagrindinių šio projekto tikslų buvo perkelti uosto infrastruktūrą į vidinę Varnos ežero dalį, toliau nuo gyvenamosios teritorijos.“

“ Tai ... užtikrina klimato kaitos švelninimą, kartu rūpinantis pakrančių valdymu ir potvynių prevencija ”

Jūrų transporto prieinamumo gerinimas Leišoinse

Kadangi apie 74 proc. prekių į Europą įvežama arba išvežama jūra, labai svarbu investuoti į modernią jūrų infrastruktūrą, skirtą tiek žemės ūkiui, tiek pramonės kroviniams. Įgyvendinus projektą Leišoinso uoste – svarbiausiame šiaurės Portugalijos jūrų uoste, antrame pagal krovinių ir konteinerių kiekį šalyje, į uostą gali įplaukti ir didesni laivai. Taip sprendžiama uosto perkrovos problema, gerinamas jūrų tiekimo grandinės efektyvumas ir aplinkosauginis veiksmingumas.

Europos investicijų bankas pasirašė 60 mln. eurų paskolą su „Administração dos Portos do Douro, Leixões e Viana Do Castelo“. Šia paskola finansuojamas Leišoinso jūrų uosto prieinamumo gerinimas, 15,5 metro pagilinant įplaukos kanalą ir 300 metrų praplečiant molą. „Pastaraisiais metais laivai vis didėja, kad būtų pasiekta masto ekonomija gabenant daugiau krovinių ir įveikiant didesnius atstumus, – pasakoja J. Rino, Europos investicijų banko statybos inžinierius, kuris taip pat dirbo su šiuo projektu. – Reikia pritaikyti dabartinę uosto infrastruktūrą taip, kad šie didesni laivai galėtų įplaukti į uostą. Tai labai svarbu, jei Portugalija nori išlikti konkurencinga jūrų prekybos sektoriuje.“

GAMTOS GREITKELIAI

Įgyvendinus planą atgaivinti Lietuvos vidaus vandens kelius naudojant elektra varomas baržas, sumažėtų tarša anglies dioksidu, nes vilkikų reisų skaičius kasmet sumažėtų 48 000

Žmogaus išradingumas gali padėti išspręsti sudėtingas problemas ir rasti sprendimų, kaip įveikti įvairias kliūtis. Vis dėlto kartais geriausią atsakymą pateikia gamta. Pavyzdžiui, norėdami vežti sunkiasvorius, didelių gabaritų krovinius iki jūros, galime tiesti kelius, statyti tiltus ir naudotis benzinu varomais sunkvežimiais, kurie išmeta klimato kaitą skatinantį CO₂. Arba galime tiesiog plukdyti juos upėmis – natūraliais gamtos greitkeliais.

Nemunas driekiasi beveik tūkstantį kilometrų nuo Baltarusijos aukštumų per Lietuvos pelkes, kol įteka į Baltijos jūrą. Lietuvoje Nemuno baseinas, kuriame yra daugiau kaip 20 000 upių ir upelių, apima beveik tris ketvirtadalius šalies teritorijos. XIX a. ir net sovietmečiu upė buvo plačiai naudojama prekėms transportuoti – per metus pagrindiniu šalies vandens keliu buvo gabenama iki 3 mln. tonų krovinių.

Vis dėlto po Sovietų Sąjungos žlugimo prasidėjus privatizacijai, visas Lietuvos upių krovininis laivynas buvo atiduotas į metalo laužą, o šalies vidaus vandens kelių tinklas tapo nenaudojamas.

Dabar Lietuvos vidaus vandens kelių direkcija rengia planą, kaip atgaivinti krovinių vežimą Nemunu. Jos transporto parko elektriniai laivai įveiks 260 km atstumą nuo šalies centre esančio pramonės ir transporto centro Kauno iki Baltijos pajūryje esančio Klaipėdos uosto. „Lietuva importuoja didžiąją dalį žaliavų ir prekių, o eksportuoja daug grūdų – apie 5 mln. tonų per metus, – sako Vladimiras Vinokurovas, Vandens kelių direkcijos generalinis direktorius. – Vandens keliai puikiai tinka tokiems sunkiems, negabaritiniams kroviniams gabenti, o Kaunas yra didelis gamybos centras, įsikūręs puikioje vietoje pačiame Lietuvos viduryje.“

Direkcija dirbo su Europos investicijų banko konsultavimo tarnybomis, kad sukurtų praktinį verslo modelį. Banko konsultavimo tarnybos nustatė elektrinės baržos konstrukciją, tinkamą sekliems Nemuno vandenims, ir padėjo parengti galimybių studiją, kuri direkcijai parodė išsamų projekto vaizdą. Tai padėjo valdžios pareigūnams priimti pagrįstą sprendimą ir pradėti projekto įgyvendinimą. Banko ekspertai išsamiai aprašė, kaip vandens keliai galėtų padėti Lietuvos ekonomikai ir aplinkai, ir nustatė būdus, kaip sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir oro taršą, spūstis keliuose ir avarijų skaičių, triukšmą, taip pat pagerinti biologinę įvairovę. „Krovinių gabenimas vandens keliais tausos aplinką, – teigia Europos investicijų banko projektų konsultantas Brendanas Makdonagh. – Apskaičiavome, kad kiekviena baržos kelionė pirmyn ir atgal galėtų atstoti daugiau kaip 100 vilkikų reisų. Projektui pasiekus visą pajėgumą, vilkikų reisų skaičius kasmet sumažėtų 48 000, o išmetamo CO₂ kiekis – daugiau kaip 14 000 tonų per metus.“

“ Vandens keliai puikiai tinka gabenti ... sunkius, daugiagabaričius krovinius ”

KEIČIANT POŽIŪRĮ Į PRIEKABIAVIMĄ

Barselonos viešojo transporto bendrovė TMB vykdo seksualinio priekabiavimo prevencijos planą

Kai Barselonos viešojo transporto įmonė „Transports Metropolitans de Barcelona“, arba TMB, derėjosi su Europos investicijų banku dėl paskolų riedmenims atnaujinti ir elektriniams autobusams bei įkrovimo infrastruktūrai Barselonoje įsigyti, paaiškėjo, kad reikia spręsti dar vieną problemą. Kurdamą savo socialinės atsakomybės ir lygių galimybių politiką, bendrovė, kaip ir daugelis kitų transporto sektoriaus įmonių, turėjo spręsti klausimą, kaip užkirsti kelią seksualiniam priekabiavimui ir diskriminacijai savo tinkluose. „Mūsų pirminis planas apėmė tik priekabiavimo prie moterų prevencijos priemones, – prisimena Raquel Díaz, TMB socialinės atsakomybės, moterų reikalų ir įvairovės direktorė. – Paskui šis planas buvo patobulintas – į jį įtrauktos ir konkrečios kovos su LGBTIQ+ fobija priemonės.“

Gavę finansavimą iš „InvestEU“ konsultacijų centro, EIB konsultavimo paslaugų departamento ekspertai ir judumo bei lyčių lygybės ekspertų iš Ispanijos, Portugalijos ir Vokietijos komanda ėmėsi darbo, kad padėtų TMB sparčiau įgyvendinti planą ir apibrėžti rodiklius jo poveikiui įvertinti. „TMB jau buvo paskelbusi seksualinio priekabiavimo ir LGBTIQ+ fobijos prevencijos planą, – sako Europos investicijų banko judumo mieste ekspertas Manuelis Pastoras de Elizalde. – Bendrovė buvo labai progresyvi, tačiau planas dar buvo tik pradinės stadijos.“

Patikimo skundų nagrinėjimo mechanizmo kūrimas

2020 m. Katalonijos vyriausybė atliko apklausą, kuri atskleidė, kad 17 proc. visų nusikalstamų veikų regione įvyksta viešajame transporte, o 60 proc. aukų yra moterys. 91,6 proc. 16–25 metų amžiaus moterų teigė, kad prie jų buvo priekabiuojama viešajame transporte. „Visi žinome, kad tai vyksta, – sako Europos investicijų banko vyresnioji lyčių lygybės specialistė Carmen Niethammer. – Kyla klausimas, kaip galime padidinti pasitikėjimą skundų nagrinėjimo mechanizmu.“ Nagrinėdamas šį klausimą EIB Konsultavimo paslaugų departamentas atliko tyrimą, kuris baigtas 2023 m.

„Kai kalbame apie galimybę naudotis transportu, – sako su projektu dirbusios Išorės konsultantų grupės vadovė Florida Di Ciommo, – visada galvojame, kad tai susiję su kelionės laiko taupymu, fiziniu prieinamumu arba su tuo, ar autobusų stotelę galima pasiekti per kelias minutes. Tai matomi kriterijai. Bet jei asmuo užpuolamas, jei jauna moteris nužiūrinėjama, iš jos tyčiojamasi ar ji net liečiama, žinoma, ji vengia naudotis viešuoju transportu, jei tik gali.“

Konsultantų atliktas darbas patvirtino tai, ką TMB suprato iš pat pradžių: seksualinio priekabiavimo prevencija yra ne tik socialinės atsakomybės reikalas, bet ir ekonomiškai naudinga bendruomenei veikla.

TMB ir ES bankas tikisi, kad priekabiavimo dėl lyties prevencijos planas taps pavyzdžiu kitiems regionams, miestams ir transporto įmonėms. „Vizija – Barseloną parodyti kaip šioje srityje geriausią, – sako C. Niethammer, – pademonstruoti, kad priekabiavimo dėl lyties prevencijos planas yra investicija į bendruomenę, duodanti apčiuopiamą ekonominę ir verslo naudą, ir padaryti taip, kad visi mūsų projektai Europos Sąjungoje būtų vykdomi pagal šį modelį.“

“ Visi žinome, kad tai vyksta ”

KURIAMĖ

ŽALIĄ IR TEISINGĄ PASAULĮ

“ Visiškai suderinome savo veiklą su ES prioritetais ir pirmaujame remiant pagrindines ES iniciatyvas, tokias kaip „Global Gateway“. Turime didelę techninę kompetenciją ir, glaudžiai bendradarbiaudami su partneriais, daugelyje šalių įgyvendiname koordinuotas ir veiksmingas Europos komandos iniciatyvas. Didiname darbuotojų skaičių vietoje, kuriame papildomus produktus ir jų savybes, pritaikytas prie įvairių pasaulio dalių konteksto ir didesnės skolų naštos daugelyje vietų. Užtikriname, kad mūsų mišrioms ir konsultavimo paslaugoms skirti ištekliai būtų tikslingai naudojami ten, kur jie svarbiausi. Sistemingai stebime ir teikiame ataskaitas apie rezultatus ir mūsų indėlį į DVT nuo vertinimo iki projekto užbaigimo, naudodamiesi pažangiausia papildomumo ir poveikio vertinimo sistema ir griežtu DVT nustatymu. ”

Markus Berndt, direktorato „EIB pasaulyje“ valdančiojo direktoriaus pavaduotojas

“ Darnus vystymasis – tai kelias į ateitį. Finansuodamas vandens ir socialinę infrastruktūrą Jordanijoje ir Tunise, nacionalinių parkų miškų atkūrimą Maroke ir pramonės taršos mažinimą Egipte, direktoratas „EIB pasaulyje“ kartu su Europos komanda kloja pagrindą darbo vietų, ekonomikos ir žmogiškojo kapitalo augimui ir rūpinimuisi aplinkai. ”

Kristina Kanapinskaitė, direktorato „EIB pasaulyje“ Viešojo sektoriaus projektų pietinėse kaimyninėse šalyse skyriaus vadovė

“ Nuo Rusijos invazijos pradžios bankas teikia Ukrainai gyvybiškai svarbią paramą, sutelkdamas daugiau kaip 2 mlrd. eurų, kad finansuotų atsigavimo pastangas. 2023 m. pradėjome įgyvendinti iniciatyvą „ES Ukrainai“, kuria siekiama sutelkti papildomą finansavimą ir konsultacinę pagalbą, kad būtų atkurta ypatingos svarbos infrastruktūra, finansuojamos prioritetinės investicijos ir didinamas įmonių bei visuomenės atsparumas. ES bankas ir toliau atliks svarbų vaidmenį Ukrainoje. Glaudžiai bendradarbiaudami su Europos Komisija, savo unikalia patirtimi ir finansavimo pajėgumais teiksime pagalbą Ukrainai stojant į Europos Sąjungą. ”

Lionel Rapaille, direktorato „EIB pasaulyje“ ES plėtros ir kaimynystės departamento direktorius

Pasaulis už Europos Sąjungos ribų yra mažiau stabilus, nei galėjome manyti dar prieš kelerius metus. Mūsų plėtros padalinys – direktoratas „EIB pasaulyje“ visame pasaulyje konkrečiai įgyvendina Europos Sąjungos politikos tiksluose nustatytus tvarumo, vystymosi, kovos su klimato kaita ir skaitmenizavimo tikslus. „EIB pasaulyje“ projektu, kuriais atstatomos nuo karo nukentėjusios mokyklos ir ligoninės Ukrainoje arba remiamas apsirūpinimas maistu Afrikoje, tikslas yra tas pats – remti laisvę, žmogaus orumą ir teisinę valstybę. Nes kai gerovė siejama su šiomis vertybėmis, tuomet net ir klestėjimas už mūsų sienų yra bendras žmogiškasis augimas, naudingas kiekvienam iš mūsų.

“ Besiformuojančios rinkos ir besivystančios šalys dažnai stokoja viešųjų išteklių savo vystymosi poreikiams tenkinti. Direktoratas „EIB pasaulyje“ atlieka svarbų vaidmenį mažinant projektų riziką ir pritraukiant privačių investuotojų, kad būtų įgyvendinama darnaus vystymosi tikslų darbotvarkė. Užtikrindami, kad būtų laikomasi geriausios aplinkosaugos, socialinės ir valdymo praktikos, ir skatindami darnų ir atsakingą vystymąsi, didiname poveikį darančių projektų mastą iki tokio lygio, kurio kitaip nebūtų įmanoma pasiekti. ”

Milena Messori, direktorato „EIB pasaulyje“ Institucinių finansų ir visuotinės veiklos departamento direktorė (l.e.p.)

ŽALIASIS MODELIS AFRIKOJE

Kenija eksportuoja atsinaujinančiųjų išteklių energijos technologijas, modernizuoja transportą ir skatina inovacijas

Stovėdama ant pėsčiųjų tilto virš vieno judriausių Nairobio kelių, Ann Masiga stebi, kaip privačių mikroautobusų srautas po visą miestą išvežioja keleivius į namus. Net keli metrai virš magistralės ore tvyro tirštas benzino ir dyzelino garų tvaikas. Ann Masiga kartu su Kenijos vyriausybe deda daug pastangų, kad sutvarkytų chaotiškas miesto transporto paslaugas ir pagerintų oro kokybę. „Transportas, vanduo ir energetika – tai didžiausios šios šalies problemos, – pasakoja A. Masiga, Europos investicijų banko paskolų pareigūnė Nairobyje. – Prasta infrastruktūra arba prastos transporto sistemos trukdo viskam – nuvežti vaikus į mokyklą, gauti darbą, įsigyti maisto, nuvykti į ligoninę. Nepavargstu sprendama šias problemas, nes mano darbas daro teigiamą poveikį daugeliui paprastų Kenijos gyventojų.“

Vienas didžiausių A. Masigos projektų 2023 m. – naujas sostinės greitųjų autobusų tinklas. Nairobis, kuriame šiuo metu nėra jokios oficialios transporto sistemos, netrukus turės modernius autobusų terminalus, platformas, iš kurių bus galima lengvai įlipti ir išlipti iš autobusų, gerai apšviestas autobusų stoteles, takus pėstiesiems ir dviratininkams, o perpildytuose greitkeliuose bus įrengtos specialios autobusų juostos. Projekte numatyta viena pirmųjų Rytų Afrikoje visiškai elektrifikuota autobusų linija.

A. Masiga buvo viena iš svarbiausių Europos investicijų banko komandos, parengusios 201 mln. eurų paskolą elektrinei linijai, narių. 2023 m. spalio mėn. pasirašytame susitarime numatyta ir 32 mln. eurų dotacija iš Europos Sąjungos. „Mes tikrai pakeisime Nairobio viešųjų paslaugų sistemą“, – tvirtina Ann. Pasirinkti valstybės tarnautojos karjerą ją įkvėpė motinos pavyzdys. Elizabeth Semo Masiga yra moterų švietimo Kenijoje pradininkė ir pirmoji moteris nuolatinė sekretorė Švietimo ministerijoje. „Tai turės grandininį poveikį, kuris gali pakeisti transporto sistemas visoje šalyje“, – sako A. Masiga.

Klimato ir inovacijų sąsajos Kenijoje

Naujoji elektrinių autobusų linija rodo, kaip glaudžiai Kenijos ateitis susijusi su klimato kaitos veiksmais ir novatoriškomis technologijomis. Šalis pirmąją atsinaujinančiųjų išteklių energijos srityje, didina

investicijas į žaliąsias technologijas, taip pat skatina įmones būti inovatyvias ir labiau stengtis visame žemyne ieškoti augimo ir verslo galimybių. Kenija vysto iniciatyvas, kuriomis siekiama didinti maisto produktų pasiūlą, remti smulkius ūkius, didinti eksportą ir labiau įtraukti nepalankioje padėtyje esančius visuomenės sluoksnius. Elektrinis autobusas yra pagrindinė į ateitį žvelgiančios Kenijos arterija. Kenijos, kurioje kukurūzų

augintojai vaikšto po laukus stebėdami mobiliąsias programėles, kad pagerintų derlių. Kenijos, kurioje mangų augintojai naudoja moderniausias šaldymo technologijas derliui išsaugoti. O pažangios šalies geoterminės jėgainės yra atsinaujinančiųjų išteklių energijos programų, kurios diegiamos visoje Afrikoje, pavyzdys.

Tai novatoriška Kenija, kurios partneris – Europos investicijų bankas. Nairobyje yra ES banko regioninis centras, turintis beveik 30 darbuotojų, kurie dirba direktorato „EIB pasaulyje“ vystymo padalinyje. Rytų Afrikos centras aptarnauja Keniją, Etiopiją, Sudaną, Pietų Sudaną, Ugandą, Ruandą, Burundį, Tanzaniją, Eritrėją, Džibutį ir Somalį. Nuo XX a. aštuntojo dešimtmečio vidurio Europos investicijų bankas Kenijoje investavo daugiau kaip 1,5 mlrd. eurų į atsinaujinančiųjų išteklių energiją, švaraus vandens prieinamumą,

“ **Be geoterminės energijos šiai šaliai būtų labai sunku patenkinti elektros energijos poreikį** ”

IŠSAMIAI APIE KENIJĄ

miestų plėtrą, finansinę įtrauktį ir smulkųjų verslą. 2021 m. sukūrus šį centrą, o 2022 m. – direktoratą „EIB pasaulyje“, Banko dalyvavimas ir poveikis regione dar labiau didėja.

Inovacijos, kad Kenija galėtų peršokti klimato taršos etapą

Siekiant užtikrinti šviesią ateitį, tiek Europoje, tiek visame pasaulyje yra gyvybiškai svarbūs ir klimato politikos veiksmai, ir inovacijos. Vis dėlto Afrikai gresia didžiulis pasaulinio atšilimo pavojus. Žemynui reikia trilijonų dolerių žaliųjų investicijų, o Kenija siekia būti šios pertvarkos priešakyje. Šalis yra pasirengusi peršokti smarkiai aplinką teršiančios augančios pramonės etapą ir pereiti prie tvaresnės visuomenės. 2008 m. Kenija sukūrė vystymo programą „Vizija 2030“, kuria siekiama iki 2030 m. imti naudoti tik atsinaujinančiųjų išteklių energiją. **Jau dabar iš atsinaujinančiųjų išteklių tiekama daugiau kaip 90 proc. Kenijos elektros energijos. Šalis daug investavo į hidroenergetiką, saulės energijos parkus ir ypač į geoterminę energiją.** Geoterminės energijos operatoriai gamina daugiau kaip 40 proc. Kenijos elektros energijos.

„Nuo XX a. šeštojo dešimtmečio Kenija yra geoterminės pažangos Afrikoje pradininkė“, – pasakoja Peketsa Mangi, stovėdamas vidury vešlaus lauko Kenijos Didžiajame riftiniame slėnyje. Už jo iš žemės veržiasi tiršti, balti, triukšmingi garai. Nors užaugo Kenijos kaime, kuriame nebuvo elektros, namuose su dūminėmis lempomis, dabar P. Mangi yra Olkarijos geoterminės elektrinės, vienos didžiausių pasaulyje geoterminių jėgainių, generalinis direktorius geoterminės energijos plėtrai. Didžioji komplekso, įkurto maždaug už 120 km į šiaurę nuo Nairobi, dalis yra Pragaro vartų nacionaliniame parke. Parkas garsėja aukštomis uolomis, tarpekliais, uolų bokštais, natūraliomis gydyklomis ir iš požemio gelmių besiveržiančiais garų pliūpsniais. Geoterminė energija atsiranda dėl ilgų Žemės plutos lūžių linijų, kertančių Rytų Afriką ir priartinančių planetos magmos šilumą prie paviršiaus.

Iš visų pusių apsuptos rančų ir gėlių ūkių, Olkarijos geoterminės jėgainės naudoja Žemės energiją iš kelių tūkstančių metrų gylio gręžinių, kur surenka garus ir vamzdžiais juos transportuoja elektrą gaminančioms turbinoms sukuti. Dideliais baltais vamzdžiais vanduo arba garas keliauja po visą Olkarijos kompleksą, kuris užima apie 70 kvadratinį kilometrų plotą. Vamzdžiai yra ant polių, kad po jais galėtų vaikščioti gyvūnai, ir net turi kilpas, kurios leidžia laisvai praeiti žirafoms. Rytai žirafos pusryčiauja tarp medžių netoli geoterminių statinių. „Be geoterminės energijos šiai šaliai būtų labai sunku patenkinti elektros energijos poreikį“, – sako P. Mangi.

Europos investicijų bankas yra vienas iš didžiausių Kenijos geoterminės veiklos rėmėjų, nuo devintojo dešimtmečio kelis kartus investavęs dideles sumas. Paskutinį kartą 2017 m. jis finansavo daugiau gręžinių ir garo surinkimo sistemų Olkarijoje. Bankas taip pat parėmė didžiausią Afrikoje vėjo elektrinių parką karštoje sausoje šiaurinės Kenijos dalyje prie Turkanos ežero. **2014 m. pasirašydamas 225 mln. eurų paskolą šiam vėjo elektrinių parkui jis suteikė didelį finansinį postūmį ir sustiprino pasitikėjimą dešimtmetį trukusiančiu projektu. Europos Sąjunga iš ES ir Afrikos infrastruktūros patikos fondo projektui skyrė 25 mln. eurų.** Dabar šioje teritorijoje yra daugiau kaip 300 vėjo jėgainių, o elektra tiekama daugiau kaip milijonui namų ūkių.

Pasak Olkarijos objekte dirbančios geofizikės Annos Mwangi, kuri aktyviai globoja jaunas moteris energetikos sektoriuje, ši pramonės šaka yra gera profesinio augimo vieta moterims. Anna sako, kad Kenijos visuomenėje ir pramonėje įtrauktis yra svarbi tema – dabar vis daugiau moterų reikalauja vienodų sąlygų ir vienodo darbo. A. Mwangi beveik 15 metų dirba Kenijos elektros energijos gamybos bendrovėje „Kenya Electricity Generating Co.“, vyriausybės valdomoje elektros energijos tiekimo įmonėje. Per šį laiką požiūris į lyčių lygybę pasikeitė ir vis dar keičiasi. „Kenija pirmauja ne tik energetikos sektoriuje, – sako Anna, – bet ir įgalindama moteris šioje srityje ir pripažindama jų potencialą.“

Inovacijos, užtikrinančios maisto produktų prieinamumą

Daugelis naujų Kenijos įmonių pasitvirtina lyčių lygybės politiką ir pripažįsta, kad reikia imtis kitų socialinių ir aplinkosaugos priemonių. 2023 m. rugpjūtį Tatu mieste, esančiame maždaug už 40 km nuo Nairobi, atidarytoje pažangioje šaltojo sandėliavimo įmonėje „Cold Chain“ įgyvendinama moderni žaliosios energijos politika ir socialinis planas, kuriuo siekiama įgalinti moteris. Įmonė skatina moteris siekti karjeros bet kurioje gamybos proceso dalyje. Ji taip pat skatina kurti darbo vietas nepalankioje padėtyje esantiems visuomenės sluoksniams. Švara spindintis pastatas pastatytas naudojant energiją taupančias medžiagas ir yra didžiausias tokio tipo šaltasis sandėlis žemyne, išskyrus Pietų Afriką.

2021 m. Europos investicijų bankas pasirašė 15 mln. eurų kapitalo investicijos sutartį su fondu, kuris pastatė Tatu gamyklą. Fondas, pavadintas „ARCH Cold Chain Solutions East Africa“, stato

šaltuosius sandėlius šioje žemyno dalyje. Šis Rytų Afrikos fondas buvo remiamas pagal Europos Sąjungos valstybių narių finansuojamą investicinę priemonę. Be to, ši operacija yra svarbi Kenijos pastangų remti vieną iš pagrindinių Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslų – panaikinti badą – dalis. Kai kuriose Afrikos dalyse daugiau kaip 50 proc. maisto sugenda nespėjus jo suvalgyti, nes trūksta šaldytuvų. Kai „Cold Chain“ pradės veikti visu pajėgumu, jos sandėliuose bus laikomi bananai, obuoliai, avokadai, paukštiena ir kiti greitai gendantys produktai. Įmonė

apsaugos produktus restoranams ir padės farmacijos bendrovėms, ypač toms, kurios saugo COVID-19 vakciną.

„Maisto stygius visuomenėje sukelia daug problemų, o šaltojo sandėliavimo vietų labai trūksta, – sako Tatu patalpų valdytojas Geoffrey Emungatas, vaikščiodamas po didžiulę sandėlių teritoriją. – Vyriausybė ir privatusis sektorius iš tiesų stengiasi panaikinti maisto produktų laikymo ir gabenimo riziką, o ši įmonė nori daryti teigiamą poveikį visuomenei ir klimatui. Išties didžiuojusi galėdamas prisidėti prie šio poveikio.“

Inovacijos, skatinančios įtraukią visuomenę

„Vert“, mangų perdirbimo įmonė Mačakose, maždaug už valandos kelio nuo Nairobi, yra dar viena įmonė, kuri ir plečiasi, ir daro teigiamą poveikį visuomenei. „Vert“ gavo paskolą iš „Equity Bank“, Kenijos skolintojo, kuris yra vienas didžiausių smulkių ūkių rėmėjų. **2019 m. „Equity Bank“ pasirašė 25 mln. eurų finansavimo sutartį su Europos investicijų banku, o 2020 m. – dar vieną 25 mln. eurų vertės sutartį.** Į šiuos sandorius buvo įtrauktos Europos Sąjungos dotacijos. Be to, jie buvo žemės ūkio vertės grandinės priemonės dalis. Ši Europos Sąjungos remiama programa padeda žemės ūkio bendrovėms modernizuotis, gerinti smulkiųjų ūkininkų veiklą, skatinti įtraukią visuomenę ir teikti pagalbą jaunimui.

Dideliems sulčių gamintojams, pavyzdžiui, bendrovei „Coca-Cola“, „Vert“ tiekia ir parduoda įvairius džiovintus vaisius. Ji bendradarbiauja su daugiau kaip 5 000 smulkių ūkių. Siekdama būti žaliaja įmone, „Vert“ naudoja sėklas ir mangų lupenas gamyklos katilams kaitinti, o saulės baterijas – priklausomybei nuo nacionalinio elektros tinklo mažinti. Bendrovė teikia pirmenybę moterų įdarbinimui ir bendradarbiauja su moterų vadovaujamaisiais ūkiais. „Kenijoje kuriama palanki aplinka moterims aktyviau dalyvauti ekonomikoje ir parodyti, ką jos sugeba“, – tvirtina Jane Maina, bendrovės „Vert“ generalinė direktorė.

Naujoviška draudimo apsauga smulkiausiems ūkininkams

Tarp šių įmonių, kurios siekia augti diegdamos naujoves ir sprendamos svarbiausias visuomenės problemas, yra „Pula“, siūlanti draudimo produktus mažiausiems ūkiams. Mažų ūkių savininkai dažnai neturi jokios paramos sistemos ir patys kovoja su klimato kaitos sukeltais nenusėjamais krituliais, karščiais ir sausromis. „leškome žmonių, kurie dirba žemę savo pragyvenimui, kasdieniam vartojimui,

// Išties didžiuojusi galėdamas prisidėti prie šio poveikio //

IŠSAMIAI APIE KENIJĄ

galbūt parduoda dalį produkcijos, kad gautų pajamų mokesčiui už vaikų mokslą ar kasdieniams namų poreikiams, – pasakoja Faith Kinuthia, „Pula“ operacijų vietoje direktorė. – Draudimas padeda apsaugoti šiuos ūkininkus nuo daugelio rizikų, pavyzdžiui, lietaus trūkumo, kenkėjų ir ligų. Jei ūkį užplūdę kenkėjai sunaikina pasėlius, ūkininkas lieka be nieko. Ūkininkai patiria daugybę pokyčių, kuriuos lemia klimato kaita.“

Kenijoje smulkieji ūkininkai sudaro vieną didžiausių darbo jėgos segmentų. O žemės ūkis yra pagrindinis ekonominės veiklos, užimtumo ir eksporto šaltinis. Žemės ūkyje dirba daugiau kaip 40 proc. gyventojų, įskaitant 70 proc. kaimo gyventojų. Jis sukuria daugiau kaip 30 proc. viso Kenijos bendrojo vidaus produkto. Dominickas Wanyoike turi nedidelį kukurūzų ūkį Nakuru apygardoje, kurioje daugiausia ūkininkauja smulkūs ūkininkai, turintys mažiau nei po penkis hektarus. „Po vienų pastarųjų metų, kai tikėjomės įprasto lietaus, bet jo taip ir nesulaukėme, nusprendėme apsisaugoti, – sako D. Wanyoike. – Derlius buvo labai menkas, gyvenimas darėsi vis sunkesnis, o vis dažnėjančios sausros tapo tikru iššūkiu.“

2015 m. „Pula“ pradėjo teikti draudimo produktus smulkiesiems ūkiams Kenijoje ir plečiasi į kitas regiono šalis. Bendrovė draudimą įtraukia į sėklų ir trąšų kainas arba siūlo jį per vyriausybės subsidijas. Dėl to draudimo kaina ūkininkams yra nedidelė. Ūkininkams išmokamos kompensacijos, jei jų derlius nesiekia tam tikro lygio. **„Pula“ gavo paramą iš rizikos kapitalo įmonės „TLcom Africa Fund“, kuri daugiausia dėmesio skiria besiplečiančioms technologijų bendrovėms. Europos investicijų bankas yra pagrindinis „TLcom“ investuotojas. 2016 m. Bankas pasirašė sutartį dėl 10 mln. eurų investicijos ir svarsto galimybę investuoti dar kartą, kad padėtų daugiau naujų Afrikos įmonių. Ši investicija yra Europos Komisijos finansuojamos priemonės „Boost Africa“ dalis.**

Įkvepiantys transporto pokyčiai Kenijoje

Klimato kaita, turinti tokį neigiamą poveikį smulkiesiems ūkininkams, buvo labai svarbus veiksnys priimant sprendimą dėl didžiausio šalies miesto projekto – kurti naują autobusų sistemą ir visiškai elektrifikuotą jos liniją. Nairobi keliai dažnai užkimšti, o piko metu transportas vos juda. Miesto autobusų mažai, tramvajų ar metro traukinių nėra, o geležinkelio paslaugos labai menkos, todėl dauguma žmonių važinėja privačiais mikroautobusais ar autobusais, vadinamais matatu, arba naudojami nuosavais automobiliais. Augant miesto gyventojų skaičiui, didėja spūstys, kelionės trukmė, triukšmas ir oro tarša. „Vyriausybė labai tikisi pagerinti keliones autobusais, – sako Nairobi metropolio transporto tarnybos kelių inžinierius Josephas Kochalle. – Šiuo metu Nairobi labai sunku grįžti namo ar planuoti kelionę.“

Carolyne Omondi vakare atsargiai stovi judrios gatvės pakraštyje Nairobi centre, laukdama, kol po visos darbo dienos galės pradėti ilgą kelionę namo į neoficialią Kiberos gyvenvietę. Automobiliai, mikroautobusai, sunkvežimiai ir sunkiasvoriai krovininiai automobiliai pralekia vos neužkabindami Carolyne kojų, kol ji ieško autobuso. Kaip ir dauguma keleivių, C. Omondi nesaugiomis sąlygomis laukia ilgose eilėse, kad įsėstų į matatu, kuris dažnai būna senas, gergždžiantis ir nepatogus. „Geresni autobusai ir transportas, – sako ji, – labai palengvintų man gyvenimą.“

“ Po vienų pastarųjų metų, kai tikėjomės įprasto lietaus, bet jo taip ir nesulaukėme, nusprendėme apsisaugoti “

NIEKADA NEPALIKSIME JŲ VIENŲ

Nuo ligoninių iki transporto – ES bankų parama padeda Ukrainos miestams kovoje dėl galimybės turėti vandenį, elektrą, šildymo ir sveikatos priežiūros paslaugas

Paprašyta išvardyti sunkumus, kuriuos teko patirti dirbant Ukrainos ligoninėje vykstant karui, Marija Bobkova nežino, nuo ko pradėti. „Problemų turėjome visur – nuo įėjimo į ligoninę pirmame aukšte iki pat stogo, – pasakoja 71 metų M. Bobkova, Odesos ligoninės Nr. 8 vyriausioji gydytoja. – Esame didelė ligoninė, turime daug pastatų ir visiems jiems reikėjo remonto.“

Ukrainos pietinėje pakrantėje esanti Odesa buvo viena iš pirmųjų bombarduojamų teritorijų, kai šalį 2022 m. vasarį užpuolė Rusija. Odesos ligoninėms sunkiai sekėsi palaikyti elektros energijos tiekimą ir išlaikyti atsargas bei medicinos personalą. Dar prieš karą tokioms ligoninėms kaip Nr. 8, kuri pastatyta 1964 m. ir niekada nebuvo kapitališkai remontuota, reikėjo rimto remonto. Siekdamas padėti M. Bobkovi ir jos darbuotojams surinkti reikiamas lėšas, **direktoratas „EIB pasaulyje“, Europos investicijų banko vystymo padalinys, suteikė 600 000 eurų paskolą ligoninės Nr. 8 poliklinikai**, kuri garsėja aukštos kvalifikacijos specialistais, atnaujinti. Taigi 2023 m. liepą ligoninė baigė pagrindinį remontą: nupirkti nauji baldai, sutvarkyti pamatai, įrengti specializuoti kabinetai, nauji maitinimo šaltiniai, apšiltintos sienos ir uždengtas naujas stogas, kad per jį netekėtų vanduo. Buvo sumontuoti ir galingi generatoriai, kad būtų galima tiekti elektrą per karo sukeltus elektros tiekimo sutrikimus. „Dabar turime visiškai kitokią ligoninę, – džiaugiasi M. Bobkova. – Daugelis netikėjo, kad tokie pokyčiai įmanomi karo metu.“

Aprūpinimas sutrikdytas daugelyje miestų

Nuo karo pradžios Europos investicijų bankas kiekvieną mėnesį visoje Ukrainoje tvirtina skubų finansavimą, daugiausia dėmesio skirdamas tokiai infrastruktūrai, kaip elektros linijos, šildymo sistemos, vandens tiekimai, ligoninės, mokyklos, keliai, geležinkeliai, tramvajai, tiltai ir bendruomenių centrai. Karas smarkiai pakenkė gyventojų galimybėms gauti vandens, elektros, šildymo, sveikatos priežiūros, švietimo ir socialines paslaugas. Daugelyje miestų rytuose, kur vyksta intensyvūs mūšiai, vandens, šildymo ir elektros energijos tiekimai yra itin sutrikdyti.

„Visada sunku kalbėtis su merais, nes niekada nesu tikra, koku mastu ta padėtis bloga, – sako su Ukrainos projektais dirbanti Europos investicijų banko vyresnioji paskolų pareigūnė Violaine Silvestro von Kameke, nuolat bendraujanti su daugelio miestų merais. – Kai merai kalbasi su manimi, jie dažnai būna slėptuvėje arba atokiau nuo lango. Kartais jiems reikia skubiai pasitikrinti, ar saugi šeima. Kai kalbamės, būna, kad kartais pasigirsta pavojaus signalas ir jie turi skubėti į slėptuvę. Merams sakau, kad žaviuosi jų atsparumu ir kad niekada nepaliksime jų vienu.“

Naujas investicinis fondas prioritetiniams sektoriams

Naujausia Europos investicijų banko parama skirta specialiai investicinei priemonei, vadinamai fondu „ES Ukrainai“. Fondas teikia pagalbą visuose sektoriuose, įskaitant rizikos kapitalo investicijas privačiajam sektoriui. **ES valstybės narės šiam direktorato „EIB pasaulyje“ fondui pažadėjo skirti daugiau kaip 400 mln. eurų** tokiems sektoriams kaip sveikatos apsauga, transportas, švietimas, kibernetinis saugumas, ypatingos svarbos socialinė infrastruktūra ir privatusis sektorius. Kita Europos investicijų banko pagalba Ukrainai apima: paskolų garantijų paketą 2023 m., suteikiantį galimybę Europos investicijų bankui skirti **100 mln. eurų naujo finansavimo; 100 mln. eurų techninę pagalbą**, skirtą padėti

„Daugelis netikėjo, kad tokie pokyčiai įmanomi karo metu.“

Ukrainai rengti atkūrimo projektus; **pirmąjį atkūrimo paketą 2022 m. pradžioje, kurio vertė – beveik 700 mln. eurų**, skirtą neatidėliotinai pagalbai Ukrainai ir paremtą Europos Sąjungos garantija; **2022 m. pabaigoje – 1,6 mlrd. eurų**, remiant Europos Komisijai, neatidėliotiniems traukinių linijų, kelių, tiltų ir įvairių miestų pastatų ir būstų remonto darbams; **4 mlrd. eurų pagalbą daugiau kaip 6 mln. ukrainiečių, kurie per karą priversti gyventi kitose Europos šalyse.**

„Nuolat gauname miestų prašymus, kuriuose išvardijama, ką reikia įsigyti, ir bandome išsiaiškinti, kaip pradėti projektus ir kas yra svarbiausia“, – pasakoja Europos investicijų banko vyresnysis transporto specialistas Istvánas Heinczingeris, padedantis Ukrainos miestams modernizuoti tramvajų, metro, troleibusų ir autobusų parkus. Nuo 2007 m. Bankas į transporto projektus Ukrainoje investavo daugiau kaip 2,7 mlrd. eurų, o karo metu ši suma didėja.

Kasdieniai ryšiai su Jungtinių Tautų ekspertais

Tam, kad galėtų atlikti šį darbą, Europos investicijų bankas palaiko glaudžius ryšius su visoje Ukrainoje dirbančiais Jungtinių Tautų vystymo programos projektų vadovais, pavyzdžiui, Igoriu Kisteniovu-Kavkazkiu. EIB paskolų pareigūnai arba inžinieriai su tokiais ekspertais kaip I. Kisteniovas-Kavkazkis bendrauja kas savaitę, o kartais ir kasdien. „Šis atkūrimo darbas, kurį atliekame, yra labai svarbus valstybės stabilumui ir gyventojų palaikymui tokiu sunkiu metu, – sako I. Kisteniovas-Kavkazkis, kurio JT techninio koordinavimo komanda iš dalies įsikūrusi Kramatorske, Donbaso regione, Rytų Ukrainoje. Tai viena iš pagrindinių sričių, kur prasidėjo Rusijos invazija. – Reikia skubiai atstatyti.“

Yra du atstatymo ir atkūrimo prioritetai – mokyklos ir vaikai. Europos investicijų banko suteikta 1 mln. eurų paskola padėjo suremontuoti V. I. Vernadskio pradinę mokyklą Šyšakuose, centrinės Ukrainos rytuose. 2023 m. rugsėjį mokykla vėl atvėrė duris 466 mokiniams, įskaitant vaikus iš šeimų, kurios turėjo pasitraukti dėl kovų prie rytinės sienos. „Turime būti kantrūs, – sako Inna Hamčiuk, istorijos mokytoja iš kitos mokyklos, kuri buvo suremontuota Europos investicijų banko lėšomis. – Visi Ukrainos vaikai turi teisę į kokybišką išsilavinimą, bet dabar tai sunku.“

MAŽOS ĮMONĖS PRIE DIDELĖS UPĖS

Egiptas atkreipė dėmesį į milijoną naujų smulkiųjų verslininkų, taip pat sieks mažesnių spūščių didžiuosiuose miestuose, daugiau elektrinio transporto ir geresnio Nilu tekančio vandens panaudojimo

Rashos Mohamed draugai ir šeima perspėjo ją, kad atidaryti drabužių parduotuvę per ekonominį sunkmetį yra pernelyg rizikinga. Tačiau šį žingsnį ji planavo kelerius metus. Taigi, kai buvo patvirtinta verslo paskola, Rasha nedvejojo. „Egipte daug žmonių, tokių kaip aš, nori daryti tą patį, – pasakoja R. Mohamed, 2022 m. pasiskolinusi 100 000 Egipto svarų (3 000 eurų), kad maždaug už 40 km į vakarus nuo Kairo centro galėtų atidaryti parduotuvę, kurioje prekiaujama šiuolaikinėmis suknelėmis, drabužiais vaikams ir abajomis – ilgomis suknelėmis, kurias dėvi Egipto moterys ir kurios yra įkvėptos tradicinės kultūros raštų. – Žmonės tik ir laukia tokios paramos. Be finansinės pagalbos pernelyg sunku ką nors panašaus daryti, ypač sunkiais laikais.“

Darbas mažosiose ir vidutinėse įmonėse sudaro beveik 75 proc. viso Egipto užimtumo, todėl atsiradus ekonominių problemų kyla grėsmė daugeliui pragyvenimo šaltinių. 2023 m. šalis kovojo su skolos didėjimu, infliacija ir valiutos vertės kritimu. **Į tai reaguota skiriant paramą mažosioms įmonėms. Siūlydamas jaunimui mokymus ir finansines konsultacijas Egiptas siekia, kad per šį dešimtmetį atsirastų milijonas naujų verslininkų vyrų ir moterų.** Ši pagalba tapo dar aktualesnė po to, kai per COVID-19 pandemiją daugybė žmonių neteko darbo.

Kleopatros, Tutanchamono ir Didžiosios piramidės šalis susiduria su visais didelėms besivystančioms šalims būdingais iššūkiais – nuo darbo paieškos augančiai jaunimo grupei iki kovos su klimato kaitos ir ją skatinančios taršos padariniais. Egiptas su šiomis kliūtimis kovoja investuodamas į smulkiųjų verslą ir vykdydamas didelius infrastruktūros projektus, kuriais gerinamas vanduo, sanitarija, drėkinimas, žemės ūkis ir mažinamas pasenusių gamyklų ir transporto sistemų išmetamų teršalų kiekis.

Nuo 1979 m. Europos investicijų bankas šiems projektams skyrė daugiau kaip 15 mlrd. eurų investicijų, kurių didžiąją dalį sudarė parama Europos Sąjungos dotacijomis arba paskolų garantijomis. 2023 m. spalio mėn. ES banko biuras Kaire tapo regioniniu centru, aptarnaujančiu Šiaurės Afriką ir Artimuosius Rytus. Biuras yra pagrindinis Banko direktorato „EIB pasulyje“, kuris vykdo operacijas už Europos Sąjungos ribų, filialas. Banko investicijos – nuo didelių vandens sistemų iki paskolų, kurias Egipto bankai vėliau teikia smulkiojo verslo savininkams, tokiems kaip Rasha Mohamed, kurios parduotuvei suteikta paskola remiama gerokai didesne Europos investicijų banko suteikta paskola mikrofinansavimo bankui „Banque du Caire“.

Kad transportas ir tarša būtų nesuderinamos sąvokos

Egipto viešasis ir privatusis sektoriai taip pat investuoja į žaliąją pertvarką, žiedinę ekonomiką, atsinaujinančiuosius energijos išteklius ir modernų ūkininkavimą žemės ūkyje. Kai kuriuose Egipto didžiuosiuose miestuose jau paplitę antrinių žaliavų perdirbimo konteineriai. Netgi kasos aparatai prašo naudotojų nespausdinti kvito, kad planetai būtų geriau. „Galų gale mes visi gyvename šioje planetoje, todėl norime parodyti likusiam pasauliui, kad ir mums tai rūpi, – sako Mohamedas Waelis Nasseras, didelės Egipto spaustuvės „Roto House“, kuri, 2020 m. gavusi 2,5 mln. eurų paskolą iš Aleksandrijos banko, daug investavo į tirpiklių išlakų mažinimą savo spaustuvėje netoli Kairo, produktų kūrimo vadovas. Bendrovės „Roto House“ finansavimas tapo įmanomas dėl **2018 m. Europos investicijų banko patvirtintos 20 mln. eurų bendrosios paskolos Aleksandrijos bankui, skirtos padėti mažosioms įmonėms, ir 2023 m. paremtos panašios 15 mln. eurų paskolos.** „Tokio pobūdžio investicijos yra

IŠSAMIAI APIE EGIPTĄ

labai brangios, tačiau mums tai abipusiškai naudinga, – aiškina M. W. Nasseris. – Kai klientai žino, kad mums rūpi aplinka, tai padeda ir mūsų verslui, ir kovai su klimato kaita. Šiandien mes nekenkiame ozono sluoksniui.“

Klimato kaita ir aplinka yra svarbios temos tokiuose dideliuose Egipto miestuose kaip Kairas. Kovai su spūstimis ir tarša visame mieste ir šalyje planuojami dideli infrastruktūros projektai, įskaitant daugiau elektra varomų metro linijų, vieną ilgiausių pasaulyje elektrinių vienbėgių linijų, greitąjį elektrinį traukinį ir naują miesto autobusų sistemą. Šių projektų tikslas – paskatinti milijonus į darbą važiuojančių žmonių iš automobilių persėsti į viešąjį transportą. „Atvirai kalbant, metro yra vienas didžiausių projektų Egipte“, – laukdamas, kol galės važiuoti Kairo metro trečiaja linija, sako Walidas Al-Arif Billah, plaukimo treneris, neseniai baigęs universiteto informacinių sistemų studijų programą. **Ši linija yra moderniausia tinklo dalis, kuriai Europos investicijų bankas suteikė 600 mln. eurų paskolą.** „Metro dabar labai paprastas, saugus ir patogus visiems. Ir dar pasižymi gera kainodara. Bilietų kainos vis dar priimtinos daugumai žmonių“, – tvirtina Walidas.

„ Šiandien Kaire daug žmonių net negali įsivaizduoti, kad nebūtų metro „

Kairo metro sistema atidaryta 1987 m. ir buvo viena pirmųjų tokio pobūdžio Afrikoje ir Artimuosiuose Rytuose. Keliomis metro linijomis kasdien vežami milijonai keleivių. Europos investicijų bankas padėjo išplėsti daugelį metro linijų ir jau daugiau kaip keturis dešimtmečius padeda kitiems dideliems transporto projektams. **2021 m. Bankas paskelbė, kad per penkerius metus investuos daugiau kaip 1 mlrd. eurų į metro ir tramvajų projektus Kaire ir Aleksandrijoje.** Trečioji metro linija yra tokia pat moderni, kaip ir bet kur kitur pasaulyje: joje įrengti oro kondicionieriai, apsauga ir apšvietimas, modernios bilietų kasos ir atskiri vagonai moterims. 2023 m. Bankas rengia naujas investicijas Kairo metro pirmajai linijai išplėsti ir modernizuoti. „Šiandien Kaire daug žmonių net negali įsivaizduoti, kad nebūtų metro, – sako Ahmedas Beltagui, inžinierius, dirbantis energetikos ir transporto srityje Europos Sąjungos biure Kaire. – Ekonominiu požiūriu metro yra labai svarbus, nes mažina spūstis ir padeda žmonėms nuvykti į darbą. Be to, jis padeda žmonėms sutaupyti daug laiko. Kaire sudėtinga naudotis autobusu.“

Sprendimai Aleksandrijai

Aleksandrija susiduria su panašiomis spūščių ir taršos problemomis. Daugelis jos gatvių yra siauros ir užkimštos automobilių, triračių rikšų ir geltonų bei juodų rusiškų „Lada“ markės taksi automobilių. Geležinkelio linijos ir tramvajų tinklas yra seni ir susidėvėję. Šiame mieste, kuriame gyvena apie 5 mln. žmonių, dažnai gausu turistų, todėl judėti dar sunkiau. „Keliauti nelengva, ypač turizmo sezono metu, nes visur pilna automobilių, – gerdamas arbatą restorane netoli Šatbio paplūdimio, vienos iš daugelio ilgų, auksaspalvių miesto smėlio pakrančių, sako Walidas Manebas, profesionalus nardytojas iš Aleksandrijos. – Geresni traukiniai ir tramvajai šiame mieste visiems labai padėtų.“

2023 m. rugsėjo mėn. Europos investicijų bankas patvirtino 750 mln. eurų paskolą, kad Aleksandrijoje būtų atnaujinta beveik 22 km traukinių linijų, kuriomis žmonės važinėja į darbą, įsigyta naujų vagonų, suremontuota stotis, o dyzeliniai varikliai pakeisti elektra varomomis sistemomis. Tai buvo padaryta po to, kai 2020 m. buvo suteikta 138 mln. eurų paskola 13,8 km ilgio elektrinio tramvajaus linijai Aleksandrijoje atnaujinti, įskaitant naujus vagonus ir variklius. Mieste yra daugiau kaip 30 kilometrų tramvajaus linijų, nutiestų dar XIX am. septintajame dešimtmetyje, ir daugelį šios sistemos dalių reikia modernizuoti. „Turime sumažinti automobilių eismą Aleksandrijoje, bet tą problemą būtina spręsti kompleksiskai, – tvirtina Egipto transporto planavimo tarnybos Ekonomikos planavimo departamento generalinė direktorė Fatma Rashad, pasaulinės plėtros partnerių grupei surengusi kelionę

pasenusiu dyzeliniu traukiniu senoje, duobėtoje priemiestinėje linijoje, kuri bus pakeista per kelerius ateinančius metus. – Teks nueiti ilgą kelią, tačiau esu optimistė ir tikiu, kad netolimoje ateityje eismas ir tarša labai sumažės.“

Nilo dovana

Kita didelė Aleksandrijos ir visos šalies infrastruktūros problema – vanduo. Augantis gyventojų skaičius, klimato kaita, tarša ir regioniniai ginčai kenkia vandens tiekimui. Egiptiečiai 90 proc. vandens, kurį geria ir kuriuo laisto augalus, gauna iš Nilo upės. Šalis kartais vadinama „Nilo dovana“, nes be šios upės didžioji dalis jos teritorijos būtų dykuma. Šiandien Egiptas yra viena iš labiausiai vandens stokojančių šalių pasaulyje, o vienam žmogui tenkantys vandens išteklių yra gerokai mažesni už pasaulio vidurkį.

Europos investicijų bankas yra vienas didžiausių investuotojų į vandens projektus visame pasaulyje – vien Egiptui šiame sektoriuje paskolinta daugiau kaip 1 mlrd. eurų. **2018 m. Europos Sąjunga patvirtino 25 mln. eurų dotaciją, o Europos investicijų bankas su Egiptu pasirašė 214 mln. eurų paskolą, skirtą Nilo deltos taršai mažinti** ir vandens kokybei, sanitarijai ir atliekų tvarkymui gerinti. Ši investicija vadinama Kičenerio kanalo valymo projektu. Vienas iš labiausiai užterštų kanalų Egipte yra ilga nuotekų valymo įrenginių eilė, besitęsianti apie 70 km per miestus netoli Viduržemio jūros. Planas išvalyti šį kanalą ir užkirsti kelią taršai patekti į jūrą yra Europos Sąjungos programos, kuria gerinamas daugelio Viduržemio jūros regiono šalių vanduo, dalis. „Vanduo svarbus visur, bet ypač – Aleksandrijoje, – sako naras W. Manebas. – Tik apsižvalgykite – švarus vanduo suteikia mums darbo, maitina ir pritraukia milijonus turistų.“

„Turime investuoti į savo planetą“

Apie 40 km į vakarus nuo Kairo, Gizos pramoninėje zonoje įsikūrusios spaustuvės „Roto House“ produktų kūrimo vadovas M. W. Nasseris sako, jog jo kolegės kartais pavargsta nuo jo nuolatinių kalbų apie švaraus vandens svarbą Egipte ar apie aplinką ir kovą su visuotiniu atšilimu. M. W. Nasseris buvo bendrovės atstovas 2022 m. Jungtinių Tautų klimato kaitos konferencijoje. Jis supranta, kad Nilo vandens kokybei nebuvo skiriama pakankamai dėmesio, kad šalis importuoja didžiąją dalį maisto produktų ir kad jos ekonomikai ir žemės ūkiui klimato kaita grasina labiau nei daugumai kitų šalių. „Tikiuosi, kad ir kitos įmonės paseks mūsų pavyzdžiu klimato srityje ir kad kiti taip pat įsitikins, jog reikia saugoti planetą, – sako M. W. Nasseris, kurio įmonė yra viena didžiausių pakuočių ženklavimo ir spausdinimo įmonių Egipte. – Turime investuoti į savo planetą. Turime būti tikri, kad planetai nekenkiame.“

M. W. Nasseris ant „Roto House“ gamyklos stogo įrengė kelias eiles saulės baterijų plokščių, kurios generuoja daugiau kaip 10 proc. įmonės suvartojamos elektros energijos. Naujoji įmonės plovimo sistema, sudaryta iš rezervuarų, vamzdžių ir ventiliacijos angų, pašalina kenksmingus cheminių medžiagų garus, kad jie nepatektų į aplinką. Sistema taip pat sumažina cheminių medžiagų kvapą gamykloje ir padeda išvengti kvėpavimo takų ligų.

Naujausia paskola Aleksandrijos bankui – 2023 m. įvykdyta 15 mln. eurų finansavimo operacija panaši į tą, kuria buvo paremti visi „Roto House“ aplinkosauginiai patobulinimai. Ji suteikta pagal žaliosios ekonomikos finansavimo priemonę, skirtą padėti Egipto įmonėms diegti žaliąją energiją. Į abi Aleksandrijos bankui suteiktas paskolas buvo įtrauktos Europos Sąjungos techninės pagalbos dotacijos, skirtos žaliosioms investicijoms paspartinti.

IŠSAMIAI APIE EGIPTĄ

Integracijos ir mikrofinansavimo skatinimas

„Banque du Caire“, vienas didžiausių mikrofinansų teikėjų šalyje, skatina įtraukti, bendruomenės vystymąsi ir verslumo įgalinimą. 2023 m. vasario mėn. Europos investicijų bankas ir „Banque du Caire“ pasirašė 70 mln. eurų paskolos sutartį, padedančią įmonei teikti daugiau paskolų smulkesniems Kairo ir Aleksandrijos rajonų verslininkams, kuriems sunku gauti finansavimą. Kartais mikrofinansų paskola būna patvirtinta, net jei pareiškėjas nevisiškai atitinka finansavimo sąlygas. Užtenka, kad sandorį patvirtintų vietos pareigūnas. Vietos pareigūnai tikrina pareiškėjų atitiktį reikalavimams kalbėdamiesi su draugais ir kaimynais ir peržiūrėdami daugybę dokumentų.

Sherifas Sayedas 2023 m. sausio mėn. paėmė iš „Banque du Caire“ 70 000 Egipto svarų (2 100 EUR) paskolą, kad galėtų atidaryti didesnę kavinę. Ji yra Spalio 6-osios mieste – naujame dykumos mieste, kuriame gyvena studentai, jaunimas ir atvykėliai iš tokių šalių kaip Sirija ar Irakas. Naujoji S. Sayedo kavinė vadinasi „Kalnų vilkai“ (*Zeaab El-Gabal*), taip pavadinta pagal garsų egiptiečių televizijos serialą, rodantį pietinio Egipto regiono, kuriame užaugo S. Sayedas, gyvenimą ir tradicijas. Egiptiečiams iš šio Aukštutinio Egipto regiono sunku gauti paskolas, nes laikoma, kad jie yra didesnės rizikos grupė nei žmonės iš didesnių miestų, tokių kaip Kairas ar Aleksandrija. Ši paskola yra antroji S. Sayedo paskola iš „Banque du Caire“. Naujojoje jo kavinėje dirba keturi darbuotojai, o vietų joje – apie šešiasdešimt. „Tokie maži projektai kaip mano – tai didelių verslų užuomazgos, – tvirtina S. Sayedas. – Jei mažos įmonės ras finansavimą, vieną dieną jos taps didelės. Visi pradėdame nuo nulio. Niekas nepradeda būdami dideli.“

“ Švarus vanduo suteikia mums darbo, maitina ir pritraukia milijonus turistų “

ŽALIASIS X FAKTORIUS

Didelis geležinkelio tarp Belgrado ir Nišo modernizavimo finansavimas skatina regioninius ryšius, prekybą, augimą ir integraciją į ES

Seniai puoselėta svajonė apie sklandų traukinių eismą Vakarų Balkanuose netrukus gali išsipildyti. **ES 2,2 mlrd. eurų finansinis paketas, skirtas X koridoriaus geležinkelio linijos Belgradas-Nišas ruožui Serbijoje, rodo, kad regionas eina tinkamu keliu.** Gavus šias lėšas kelionė traukiniu tarp šių dviejų Serbijos miestų užtruks mažiau nei dvi valandas, traukiniui lekiant iki 200 km/val. greičiu. Šiuo metu kelionė traukiniu trunka mažiausiai šešias valandas, o automobiliu – apie tris valandas. „Kai 1884 m. buvo nutiestas geležinkelis, kelionė trukdavo aštuonias valandas, dabar – šešias su puse valandas, – sakė Serbijos prezidentas Aleksandaras Vučičius 2023 m. vasarį Belgrade pristatydamas ES finansavimą. – Per 130 metų niekas nepasikeitė. Dabar mes, padedami Europos Sąjungos, keičiame Serbiją.“

Pirmąją 82,8 mln. eurų investicinę dotaciją sutartį Europos investicijų bankas ir Serbijos statybos, transporto ir infrastruktūros ministerija pasirašė traukinyje iš Belgrado į Nišą, dalyvaujant Serbijos vyriausybei, Europos Sąjungos ir Europos rekonstrukcijos ir plėtros banko pareigūnams. Europos Sąjunga suteiks iki 598 mln. eurų dotacijų – tai didžiausia iki šiol Serbijai skirta ES parama vienam projektui. **Į paketą taip pat įtraukta 1,1 mlrd. eurų Europos investicijų banko paskola** ir 550 mln. eurų Europos rekonstrukcijos ir plėtros banko paskola.

„Pasirinkome šį projektą todėl, kad jis gali pakeisti Serbijos, Pietų Serbijos, vadinasi, ir viso regiono, žmonių padėtį, – sako už plėtros derybas atsakingas Europos Komisijos narys Olivéris Várhelyi. – Kadangi šis traukinys turėtų skatinti ekonomikos augimą ir kurti darbo vietas, jis turėtų pritraukti investicijų ten, kur jų labiausiai reikia, t. y. Serbijos pietuose, taip pat formuoti naują Serbiją ir naują regioną.“

Tvari parama vietos partneriams ir žaliesiems projektams

Tikimasi, kad baigus tiesti naująjį geležinkelį juo kasmet naudosis daugiau kaip 2,3 mln. keleivių ir bus vežama 9,4 mln. tonų krovinių, atsiras naujų verslo ir darbo galimybių.

Direktoratas „EIB pasaulyje“, ES banko padalinys, atsakingas už operacijas už Europos Sąjungos ribų, patvirtino 1,1 mlrd. eurų šiai didelės apimties investicijai, kuria atgaivinama pagrindinė Europos Sąjungos ir Vakarų Balkanų jungtis, jungianti Vidurio Europą su Salonikais (Graikija) ir Sofija (Bulgarija). Tai Europos Sąjungos 30 mlrd. eurų vertės Vakarų Balkanų ekonomikos ir investicijų plano, kuriuo siekiama sutelkti investicijas į transportą, energetiką, žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, kad būtų užtikrintas tvarus augimas ir sukurtos darbo vietos, sudarančios trečdalį regiono BVP, dalis.

Europos investicijų bankas į geležinkelių sektorių investavo daugiau kaip 1,2 mlrd. eurų, todėl jis yra vienas didžiausių regiono transporto sektoriaus finansuotojų, remiančių ekonominį bendradarbiavimą ir susisiekimą.

**„Dabar mes, padedami Europos Sąjungos,
keičiame Serbiją“**

Saugesnės, žalesnės ir efektyvesnės kelionės Serbijoje

Atnaujinus geležinkelį tarp Belgrado ir Nišo pagerės Serbijos susisiekimas su kitais Europos geležinkelių tinklais. Tai padės greičiau vežti krovinius ir gerokai sutrumpins kelionės į darbą ir atgal laiką. Kadangi geležinkelis yra netarši transporto rūšis, geležinkelių sistemos modernizavimas prisideda ir prie švaresnės aplinkos. Pasak Matteo Colangeli, ERPB direktoriaus Vakarų Balkanams, geležinkelių infrastruktūros modernizavimas ir saugesnio bei efektyvesnio geležinkelių transporto užtikrinimas Vakarų Balkanuose yra vienas iš prioritetų ir pagrindinė regiono ekonominio vystymosi priemonė. „Esame seniai įsipareigoję Serbijos geležinkelių sektoriui ir džiaugiamės galėdami bendradarbiauti su Europos Sąjunga ir Europos investicijų banku įgyvendinant šį svarbų projektą“, – sako jis.

Europos Sąjungos finansuojamais transporto projektais Serbijoje siekiama gerinti susisiekimą ir taip skatinti ekonominę integraciją – Serbijos į regioną ir regiono į Europos Sąjungą. Jais prisidedama prie geležinkelių reformos ir modernios, ekonomiškai efektyvios kelių infrastruktūros diegimo.

PO ŽEMĖS DREBĖJIMO

Marokas investuoja į naują švietimo infrastruktūrą ir kovoja su socialine nelygybe žemės drebėjimo nuniokotose kaimo vietovėse

2023 m. rugsėjo pradžioje Maroko al Chauzo regioną sukrėtęs 6,8 balo žemės drebėjimas sugriovė 50 000 namų ir smarkiai apgadino 1 000 mokyklų – daugelį jų teko nugriauti. Labiausiai nuo nelaimės nukentėjusių kaimo vietovių mokytojai ir mokiniai neteko namų ir buvo priversti miegoti smarkiai apgadintuose mokyklų pastatuose, kurie ir prieš žemės drebėjimą buvo gerokai nusidėvėję. Nors Marokas švietimui skiria apie 5 proc. bendrojo vidaus produkto, dabartinių išteklių nepakanka 8 022 pradinių mokyklų tinklui išlaikyti, atnaujinti ir plėsti, ypač kaimo vietovėse.

Marokas jau rengėsi statyti naujas mokyklas pagal nacionalinį planą gerinti švietimą atokiose vietovėse, pavyzdžiui, Atlaso kalnuose, kur mokslo rezultatai atsilieka nuo likusios šalies dalies. Po žemės drebėjimo Švietimo ministerija paspartino paraiškų dėl statybos leidimų teikimą, kad rekonstrukciją būtų galima pradėti iki 2023 m. pabaigos. „Šis projektas keičia švietimo padėtį Maroke, – teigia Didier Bosmanas, vyresnysis architektas, dirbantis su Europos investicijų banko finansavimu, skiriamu šiam projektui. – Tai svarbiausias Maroko švietimo ministerijos prioritetas, siekiant panaikinti atotrūkį tarp miesto ir kaimo vietovių.“

Europos investicijų bankas Marokui suteikė 102,5 mln. eurų paskolą 150 bendruomeninių mokyklų statybai ir aprūpinimui būtina infrastruktūra, pavyzdžiui, mokyklų įranga, bendrabučiais ir transportu. **Visos lėšos dabar bus nukreiptos į labiausiai nuo žemės drebėjimo nukentėjusias vietas. 2023 m. spalio mėn. Europos investicijų bankas įsipareigojo per ateinančius trejus metus skirti 1 mlrd. eurų Maroko atstatymo po žemės drebėjimo programai.**

Be to, siekiant padėti planuoti investicijas, **Marokas gavo papildomą 650 000 eurų dotaciją iš EIB ekonominio atsparumo iniciatyvos**, fondo, kuris remia atsparų ir integracinį augimą Europos pietinėse kaimyninėse šalyse ir Vakarų Balkanuose. Šiomis lėšomis bus apmokėta techninė pagalba planuojant projektą, kuris apima išsamų kaimo mokyklų poreikių ir iššūkių tyrimą. Tyrimas bus naudojamas šalyje planuojant būsimus švietimo projektus.

Švietimo poreikių nustatymas

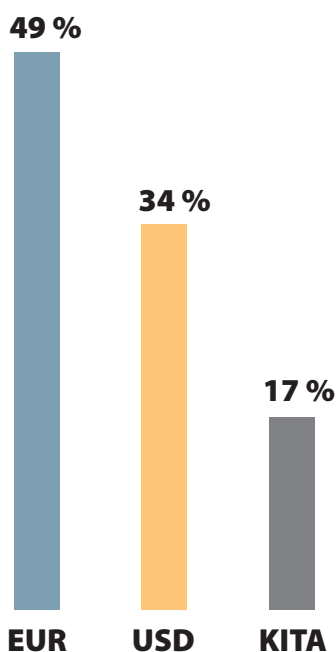
Tam, kad geriau suprastų problemas, prieš pradėdant statybas EIB techninės pagalbos grupė aplankė daugiau kaip 30 bendruomenės mokyklų, pavyzdžiui, Eghrem N'ougdal mokyklą Varzazate ir École Vivante mokyklą Ait Bouguemez slėnyje Atlaso kalnuose. Be to, Marokas gavo papildomą 9 mln. eurų paskolą iš Kaimynystės investicinės platformos švietimo ištekliams ir mokymo praktikai gerinti. „Nors švietimo srityje Maroke dar reikia daug nuveikti, yra ir gerų pavyzdžių, – sako D. Bosmanas. – Kalnų regione viena moteris įkūrė pradinę mokyklą, kurios klasės pritaikytos neįgaliems vaikams ir kurią finansuoja Švietimo ministerija. Tai moteriai taip gerai sekėsi, kad ji įsteigė koledžą, kad mokiniai galėtų toliau mokytis. Būtent tai norime matyti visoje šalyje.“

IŠ KUR GAUNAMA LĖŠŲ

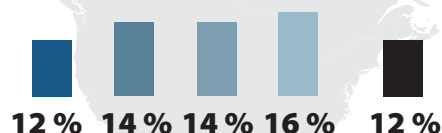
Europos investicijų bankas, didžiausias pasaulyje daugiašalis skolintojas ir emitentas, 2023 m. tarptautinėse kapitalo rinkose pritraukė 49,8 mlrd. eurų. Iš jų 14,6 mlrd. eurų gauta už žaliąsias arba tvarumo obligacijas. Banko emisijos pasiekia investuotojus, kuriems galbūt nėra būdinga investuoti Europoje, bet jie netiesiogiai finansuoja europinius projektus, investuodami į EIB obligacijas.

Bankas išleido obligacijų 16 valiutų, bet daugiausia lėšų pritraukta pagrindinėmis valiutomis – eurai ir JAV doleriais. Diversifikuoti šaltiniai ir skirtinga emisijų trukmė užtikrina Banko finansavimo strategijos lankstumą. Be to, taikydamas įvairiomis valiutomis išleidžiamų emisijų metodiką Bankas gali platinti obligacijas ir kai kuriomis vietinėmis valiutomis.

EMISIJOS PAGAL VALIUTĄ

ŠIAURĖS IR PIETŲ AMERIKA

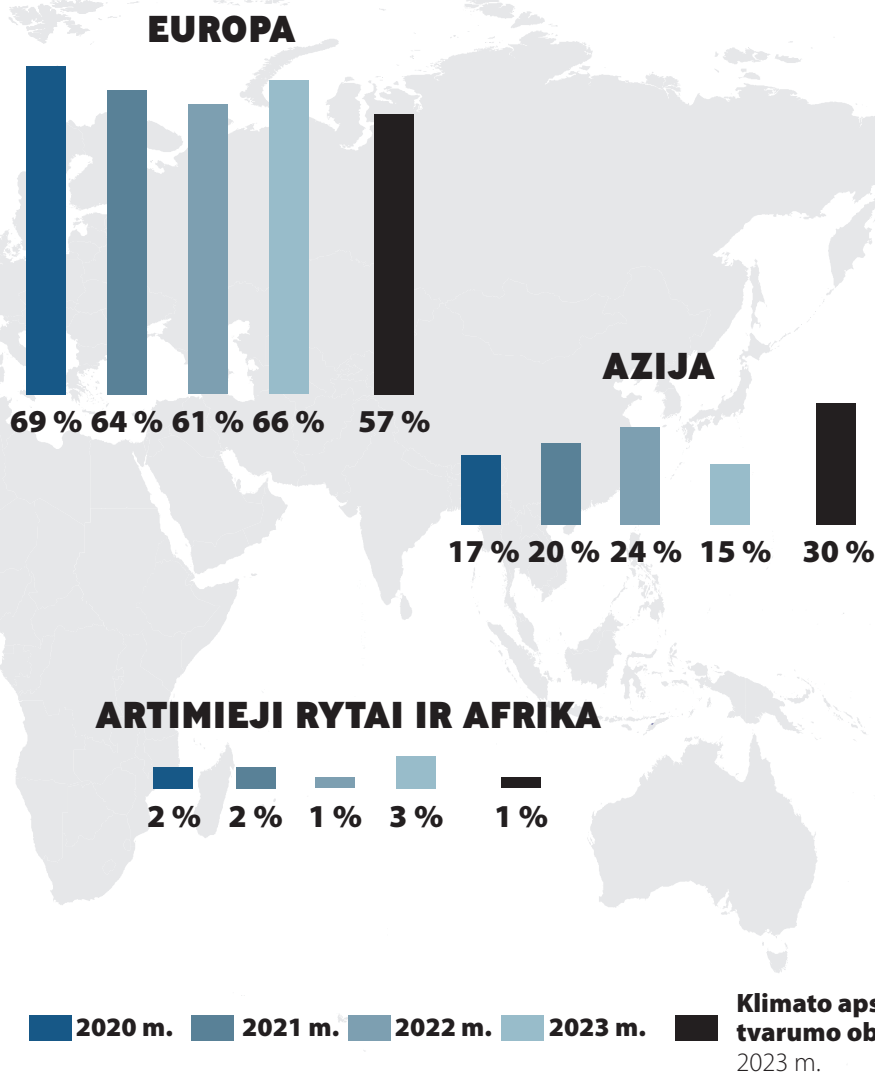

KAD BLOKŲ GRANDINĖ BŪTŲ ŽALESNĖ

Vystydamas tvarias kapitalo rinkas Europos investicijų bankas žengė dar vieną žingsnį – pristatė pirmąją **blokų grandinės klimato apsaugos obligaciją**. Dviejų metų trukmės 1 mlrd. Švedijos kronų (87 mln. eurų) emisijoje naudojama unikali blokų grandinės technologija, kurią sukūrė „Crédit Agricole“ įmonių ir investicinės bankininkystės padalinys ir Stokholme įsikūrusi bendrovė „Skandinaviska Enskilda Banken“. Obligacijų platforma yra pagrįsta „Proof of Climate awaReness“ protokolu. Pagal šį protokolą suvartojama mažiau energijos nei panašiose arba ne blokų grandinės sistemose. Jis taip pat skatina dalyvius gerinti savo prekybos infrastruktūros poveikį aplinkai.

„Blokų grandinės technologija gali suteikti daug potencialios naudos obligacijų rinkoms, – aiškina Europos investicijų banko vyresnysis finansavimo pareigūnas Xavier Leroy. – Paprastai kiekvienas kupono mokėjimas susijęs su daugybe dubliuojamų emitentų, investuotojų ir tarpininkų skaičiavimų, o kiekvieno mokėjimo aptarimas gali užimti daug laiko. Blokų grandinėje visas šis procesas yra skaidrus ir daug greitesnis.“

Šis sandoris vykdomas po trijų ankstesnių novatoriškų blokų grandinės principu veikiančių Europos investicijų banko emisijų, įskaitant pirmąją skaitmeninę obligaciją viešojoje blokų grandinėje 2021 m., pirmąją skaitmeninę obligaciją privačioje blokų grandinėje 2022 m. ir 2023 m. pradžioje išleistą pirmąją obligaciją svarais sterlingų.

2024–2026 M. GRUPĖS VEIKLOS PLANO AKCENTAI

- **Žalioji pertvarka ir Ukrainos atstatymas**
- **Daugiau partnerysčių visame pasaulyje**
- **Moksliniai tyrimai ir plėtra technologijų ir energetikos srityse**
- **Didesnis dėmesys įgūdžiams ir mokymui**
- **Daugiau skaitmenizavimo banko operacijoms modernizuoti**
- **Apskaičiuota maksimali finansavimo apimtis: 2024 m. – 95 mlrd., 2025 m. – 93 mlrd., 2026 m. – 85 mlrd. eurų.**

2024–2026 m. Europos Sąjungoje mūsų prioritetai bus žilioji ir skaitmeninė pertvarka, sanglaudos regionai ir labiausiai nuo invazijos į Ukrainą nukentėjusios šalys, įskaitant milijonus ukrainiečių, kurie per karą priversti gyventi kitose šalyse.

Už Europos Sąjungos ribų direktoratas „EIB pasaulyje“ suaktyvins veiklą, kad padėtų Ukrainai atitaisyti karo padarytą žalą, naudodamasis fondu „EU4Ukraine“ ir kartu teikiama 100 mln. eurų technine pagalba. Direktoratas „EIB pasaulyje“ sieks sudaryti daugiau partnerysčių visame pasaulyje, kad padidintų poveikį, ir investuos į skaitmenines technologijas, klimato politikos veiksmus, energetiką, transportą, mokslinius tyrimus, sveikatos priežiūrą ir švietimą.

Didėjant ekonominio saugumo ir strateginės nepriklausomybės svarbai, daug investuosime į mokslinius tyrimus ir plėtrą technologijų ir energijos vartojimo efektyvumo srityse. Europos investicijų bankas prisiims daugiau rizikos, kad užtikrintų paramą novatoriškiems sektoriams ir didelės vertės projektams. 2023–2027 m. į „REPowerEU“ projektus numatome investuoti 45 mlrd. eurų. Šia investicijų programa siekiama, kad Europa taptų nepriklausoma nuo Rusijos naftos ir dujų.

Europos investicijų fondas, teikiantis finansavimą mažosioms ir vidutinėms įmonėms ir infrastruktūrinei veiklai, remis žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, vis daugiau dėmesio skirdamas įgūdžiams ir mokymui.

Konsultavimo paslaugos, kuriomis skatinama naujų technologijų rinka ir gerinamas projektų sąrašas, bus labiau suderintos su mūsų finansavimo veikla ir padės Bankui rasti daugiau klientų.

Aukšto lygio EIB grupės finansinė veikla padės stabilizuoti ir didinti balansą. Tikimasi, kad nuo 2024 m. Banko grynasis perteklius palaipsniui didės dėl didelių palūkanų normų.

Bankas stengiasi dirbti efektyviau ir trumpinti laiką, per kurį užbaigiamas klientų finansavimo procesas. Ieškoma būdų, kaip dirbti greičiau ir efektyviau. Skaitmenizavimas bus svarbi šio proceso dalis.

EIB grupė tikisi, kad 2024 m. maksimali finansavimo apimtis bus 95 mlrd. eurų, 2025 m. – apie 93 mlrd. eurų, o 2026 m. – 85 mlrd. eurų. Tokios didelės investicijos leis sustiprinti ES ekonomiką ir įveikti didėjančius pasaulinius iššūkius, susijusius su klimato kaita.

Visą 2024–2026 m. veiklos planą rasite www.eib.org/en/publications

VALDYMAS

EIB yra ES institucija, atskaitinga valstybėms narėms, kartu jis yra bankas, kuris laikosi taikytinos geriausios bankininkystės praktikos sprendimų priėmimo, valdymo ir kontrolės srityse.

Valdytojų tarybą sudaro visų 27 valstybių narių vyriausybės ministrai, paprastai – finansų ministrai. Valdytojai nustato Banko kreditavimo politikos gaires ir kartą per metus tvirtina metines ataskaitas. Jie priima sprendimus dėl kapitalo didinimo ir dėl Banko dalyvavimo finansuojant operacijas Europos Sąjungai nepriklausančiose valstybėse. Be to, Valdytojų taryba skiria Direktorių valdybos, Valdymo komiteto ir Audito komiteto narius.

Direktorių valdyba priima sprendimus dėl paskolų finansavimo, skolinimosi kapitalo rinkose programų ir kitų finansavimo reikalų. Ji renkasi į posėdžius dešimt kartų per metus ir užtikrina, kad Bankas būtų valdomas pagal ES sutartis, Banko statutą ir Valdytojų tarybos bendruosius nurodymus. Direktorių valdybą sudaro 28 direktoriai: po vieną pasiūlo kiekviena valstybė narė, vieną – Europos Komisija. Taip pat yra 31 pakaitinis direktorius. Jei profesinių kai kurių sričių žinių Direktorių valdybos nariams nepakanka, į savo posėdžius jie gali pakviesti šešis balsavimo teisės neturinčius ekspertus. Išskyrus atvejus, kai Statute nustatyta kitaip, Direktorių valdyba sprendimus priima ne mažiau kaip vienu trečdaliu balsavimo teisę turinčių narių balsų, atstovaujančių ne mažiau kaip 50 proc. valstybių narių pasirašytojo kapitalo. Valdybos posėdžiams pirmininkauja Banko pirmininkas. Jis nebalsuoja.

Valdymo komitetas yra nuolatinis Banko sprendimų priėmimo organas. Jis prižiūri Banko einamąją veiklą, rengia sprendimus Direktorių valdybai ir užtikrina jų įgyvendinimą. Komiteto posėdžiai vyksta kartą per savaitę. Valdymo komitetui vadovauja Banko pirmininkas, jo veiklą prižiūri Direktorių valdyba. Kiti aštuoni nariai yra EIB vicepirmininkai. Komiteto nariai skiriami šešeriams metams su teise būti perrinktiems ir atsiskaito tik Bankui.

Banke yra nepriklausomas **Audito komitetas** atskaitingas tiesiogiai Valdytojų tarybai. Jis atsakinga už EIB ir EIB grupės sąskaitų auditą, kasmetinį patikrinimą, ar EIB operacijos vykdomos ir jo apskaita tvarkoma tinkamai, taip pat už patikrinimą, ar Banko veikla atitinka geriausią bankininkystės praktiką. Audito komiteto finansinių metų metinė ataskaita kartu su Valdymo komiteto atsakymu pateikiama Valdytojų tarybai. Audito komitetą sudaro šeši nariai, skiriami vienai šešerių finansinių metų kadencijai. Be to, tris stebėtojus gali skirti Valdytojų taryba, kad jie padėtų komitetui vykdant tam tikras užduotis.

**Europos investicijų bankas – Europos klimato bankas.
Sužinokite daugiau apie mūsų veiklą klimato srityje:
Klimato ir aplinkos tvarumas (www.eib.org/climate)**

**Europos investicijų bankas kartu su Ukraina.
Sužinokite daugiau:
EIB kartu su Ukraina (www.eib.org/standwithUkraine)**

**Mūsų projektai keičia padėtį visuose pasaulio ekonomikos sektoriuose.
Sužinokite daugiau:
Visi projektai – informacija apie finansus ir visuotinį poveikį visame pasaulyje
(www.eib.org/projects/all)**

TVARIO GYVENSENOS STRATEGIJA

2023 M. VEIKLOS ATASKAITA